

Vilniaus universiteto
Filosofijos fakultetas
Azijos ir transkultūrinių studijų institutas

Šiuolaikinių Azijos studijų programos studentė

JOLANTA GAIDUKEVIČ

**„Moterų santuokinė migracija Rytų ir Pietryčių
Azijoje: Pietų Korėjos atvejo analizė“**

MAGISTRO DARBAS

Vadovas – doc. Vytis Čiubrinskas

Vilnius 2018

Magistro baigiamojo darbo vadovo išvados dėl darbo gynimo:

.....
.....
.....

.....
.....
.....
(data) (v., pavardė) (parašas)

Magistro baigiamasis darbas įteiktas gynimo komisijai:

.....
.....
(data) (gynimo komisijos sekretorės parašas)

Magistro baigiamojo darbo recenzentas:

.....
(v., pavardė)

Magistro baigiamųjų darbų gynimo komisijos įvertinimas:

.....

201... m. mėn. d.
(gynimo data)

Gynimo komisijos pirmininkas:

.....
.....
(v., pavardė) (parašas)

Gaidukevič, Jolanta

Moteryų santuokinė migracija Rytų ir Pietryčių Azijoje: Pietų Korėjos atvejo analizė – magistro darbas / Jolanta Gaidukevič, šiuolaikinių Azijos studijų programos studentė; mokslinis vadovas doc. Vytis Čiubrinskas; Vilniaus universitetas. Filosofijos fakultetas. Azijos ir transkultūrinių studijų institutas. – Vilnius, 2018. - 86 lap. – Maš. – Santr. angl. – Bibliogr.: p. 56 (55 pavad.).

Rytų ir Pietryčių Azijos moterys, Pietų Korėjos vyrai, *cross-border* santuokinė migracija, organizuojamos santuokos, komercializacija, *mail-order bride*, kultūra, tradicijos, modernizacija.

Magistro darbo objektas – *cross-border* santuokinė migracija tarp kaimo vietovėse gyvenančių Pietų Korėjos vyrų ir Rytų ir Pietryčių Azijos moterų. Darbo tikslas - parodyti kokie komercijos ir tradicijų aspektai egzistuoja *cross-border* santuokinėje migracijoje ir koku būdu jie pasireiškia. Darbo uždaviniai: atskleisti santuokinės migracijos tyrimų konceptualumą; atskleisti *cross-border* santuokinės migracijos komercinę pusę, išskiriant *mail-order bride* aspektą; glaustai apžvelgti Pietų Korėjos kultūrinius santuokos tradicijų aspektus ir įsitikinimus apie lyčių vaidmenis bei jų pokyčiams įtaką darančius veiksniai; ištirti komercinius *cross-border* santuokinės migracijos procesus Pietų Korėjoje; ištirti Pietų Korėjos santuokos tradicijų pokyčius ir jų modernizacijos procesus. Darbo problema: Ar *cross-border* santuokinė migracija yra modernizuota tradicijų tąsa ar komercija? Ar tradicijos ir komercija persipina kartu? Pagrindiniai darbo metodai: mokslinės literatūros kritinė analizė ir jos sisteminimas. Pagrindinė darbo tiriamoji priemonė yra literatūros ir mokslinių straipsnių analizė bei Rytų ir Pietryčių Azijos moterų gyvenimo istorijų kritinė analizė. Darbe taip pat naudojama ir lyginamuoju tyrimo metodu, kuomet sugretinami *cross-border* santuokinės migracijos atvejai Pietų Korėjoje, Taivane ir Japonijoje.

Magistro darbas gali būti naudingas antropologams, sociologams, kultūrologams, migracijos ir asimiliacijos naujoje kultūroje tyrinėtojams, politologams, žmogaus teisių organizacijoms, Rytų ir Pietryčių Azijos bei Pietų Korėjos tyrinėtojams ir tiems, kas domisi globalizacija, daugiakultūremis šeimomis ir *cross-border* santuokine migracija.

TURINYS

ĮVADAS	6
1.SANTUOKINĖS MIGRACIJOS TYRIMŲ APŽVALGA	13
1.1.Tarptautinės santuokinės migracijos tyrimai	13
1.2.Terminologija.....	14
1.3. <i>Cross-border</i> santuokinė migracija ir <i>agency</i>	15
2. PRIEVARTINĖ MIGRACIJA IR MOTERS SUPREKINIMAS.....	17
2.1.Prekyba žmonėmis ir priverstinė santuokinė migracija.....	17
2.2. <i>Mail-order bride</i> reiškinys.....	18
2.3.Moters ir santuokos suprekinimas: <i>mail-order bride</i> apibrėžimo kontekstas Azijoje....	19
2.3.1. Santuokos tarpininkai.....	22
3.TRADICIJŲ POKYČIAI SANTYKYJE SU MODERNIZACIJA: PIETŲ KORĖJOS ORGANIZUOJAMŲ SANTUOKŲ TRADICIJOS IR „TRADICINĖS“ MOTERS ĮSIVAIZDAVIMAS	24
3.1.Organizuojamų santuokų tradicijos Pietų Korėjoje: istorinis kontekstas	24
3.1.1.Modernizacijos įtaka organizuojamų santuokų tradicijai	25
3.2.Lyties vaidmenų įsitikinimai: Pietų Korėjos tradicinė moteris ir tradicinės moters įsivaizdavimas <i>cross-border</i> santuokinės migracijos procesuose.....	26
3.2.1.Tradicinės moters įsivaizdavimas	27
4.MOTERS SUPREKINIMAS <i>CROSS-BORDER</i> SANTUOKINĖS MIGRACIJOS PROCESUOSE.....	31
4.1. Pasyvus moterų <i>agency</i>	32
4.2.Tarptautiniai komercinio pobūdžio santuokos brokeriai	33
4.3.Tarptautinių komercinio pobūdžio santuokos brokerių internetiniai tinklalapiai ir lauko reklama: Vietnamo moterų suprekinimo analizė	35
4.3.1.Tarptautinių santuokos brokerių tinklalapiai	36
4.3.2.Tarptautinių santuokos brokerių lauko reklama	39
5.TRADICIJŲ MODERNIZACIJA	42
5.1.Pietų Korėjos viengungiai.....	42
5.2.Pietų Korėjos vyriausybės įtaka <i>cross-border</i> santuokinei moterų migracijai ir santuokos brokerių atsiradimui	43
5.3.Tradicijų modernizacija ir <i>cross-border</i> santuokinė migracija Pietų Korėjoje	44
5.3.1.Organizuotos <i>cross-border</i> santuokos	44

5.3.2. <i>Cross-border</i> santuokos iš meilės	48
IŠVADOS	53
BIBLIOGRAFIJA	56
1 PRIEDAS. <i>Cross-border</i> santuokų su Pietų Korėjos vyrais per tarpininkus gyvenimo istorijų santraukos	62
2 PRIEDAS. <i>Cross-border</i> santuokų su Pietų Korėjos vyrais iš meilės gyvenimo istorijų santraukos	69
3 PRIEDAS. <i>Cross-border</i> santuokos tarp Taivano vyrų ir Indonezijos moterų: gyvenimo istorijų santraukos	74
4 PRIEDAS. <i>Cross-border</i> santuokų tarp Japonijos vyrų ir Filipinų moterų gyvenimo istorijų santraukos	76
5 PRIEDAS. Netikros <i>cross-border</i> santuokos tarp Japonijos vyrų ir Filipinų moterų: gyvenimo istorijų santraukos	77
6 PRIEDAS. Kitos <i>cross-border</i> santuokinės migracijos gyvenimo istorijų santraukos	79
7 PRIEDAS. Brokerių tinklalapiai: Vietnamo moterų aprašymai	81
8 PRIEDAS. Vietnamo moterų lauko reklama Pietų Korėjoje	84
Summary	85

IVADAS

Darbo temos aktualumas: Didelio mokslininkų susidomėjimo šiandien sulaukia Rytų ir Pietryčių Azijos moterų, valstybių sienas kertančios, santuokinės migracijos srautai, kai moteris iš besivystančios šalies išteka už vyro, iš labiau išsivysčiusios šalies ir apsigyvena sutuoktinio šalyje. Pastebima, kad globaliai paplitusi socialinė ir ekonominė nelygybė daro didelę įtaką tarptautinei migracijai tarp Azijos šalių, kuri kitaip dar vadinama *intra-Asia* migracija. Santuokinėms migrantėms ir jų šeimoms, santuoka su užsieniečiu gali pasiūlyti socialinę ir ekonominę mobilumą, kuris naudingas ne tik migruojančių moterų šeimoms, bet ir ateities kartoms (Chang 2017, 179). Tokie moterų santuokinės migracijos srautai, kurie kerta valstybių sienas (toliau darbe įvardijamos kaip „*cross-border* santuokos“), suskirsto Rytų ir Pietryčių Azijos valstybes į *receiving countries* (siunčiančias šalis) ir *sending countries* (priimančias šalis). Rytų Azijoje tokios valstybės kaip Japonija, Pietų Korėja, Taivanas, Honkongas ir Singapūras yra išskiriamos kaip priimančios, o tuo tarpu kitos Pietryčių Azijos valstybės: Filipinai, Tailandas, Vietnamas, Indonezija ir kai kurios Kinijos vietovės yra išskiriamos kaip siunčiančios šalys (Ishii 2016, 6-7).

Tokios *cross-border* santuokos dažnai vyksta pasitelkus tarpininkus, kurie vadinami *international marriage brokers* (tarptautiniai santuokos brokeriai), *marriage brokers* (santuokos brokeriai) ar *matchmakers* (piršliai) ir pan., tai gali būti ir giminaičiai ar komercinio pobūdžio agentūros, kurios siūlo „piršlio“ paslaugas ir palengvina potencialaus jauniko paieškas už šalies ribų bei santuokai reikalingų dokumentų tvarkymą (Lu 2005; Sandel 2015; Kim 2011). Tokia santuokinės migracijos tendencija, pasak Azijos moterų migracijos analitikės Melody Chia-Wen Lu (2005), sudaro nišą komercinių įstaigų susikūrimui ir pradeda užimti modernizuotą piršlio vaidmenį. Ji taip pat teigia, kad žvelgiant į komercinę santuokinę migraciją, kuri vyksta pasitelkus įvairaus pobūdžio tarpininkus, kaip į globalizacijos reiškinių, yra sukuriamas išpūdis, kad tai yra kažkas naujo ir kad moterys yra parduodamos kaip prekės, nors šio reiškinių ištakos galimai siekia praeitį. Tuo tarpu Toyota (2008) teigia, kad „pati *international marriage* (tarptautinės santuokos) sąvoka yra modernaus XX a. pasaulio produktas“¹ (Ishii 2016,

¹ Toyota, Mika. *Editorial Introduction: International Marriage Rights and the State in East and Southeast Asia*, *Citizenship Studies*, 12: 1-7, 2008. Cit. iš Ishii 2016, 4.

4). Nors santuokų organizavimo praktika daugelyje Azijos šalių anksčiau buvo lokalus reiškinys, tačiau dėl pastaraisiais dešimtmečiais išplitusių komunikacijos technologijų, geresnio susisiekiimo ir atvirų sienų tarp valstybių atsiradimo, šis reiškinys tapo globaliu. Ir nors šiuolaikinės santuokos naudojasi naujomis technologijomis ir apima didesnius atstumus, galima pamatyti panašumų su ankstesniais laikais (Sandel 2015, 75). Panašios nuomonės laikosi ir Choong Soon Kim (2011) kalbėdamas apie Pietų Korėjos tarptautinius santuokos brokerius. Visgi tyrėjai ginčijasi, kad tai gali būti užmaskuoti prekybos žmonėmis, žmogaus suprekinimo, ar darbo jėgos migracijos atvejai ir pan., kurie dažnai pateikia moterį kaip „auką“. Tam priskiriamas ir populiarus dažniausiai Vakaruose vartojamas *mail-order bride* terminas (Wang ir Chang 2002, 94), kuris nusako santuokas tarp moters, iš mažiau išsivysčiusios šalies, ir vyro, iš labiau ekonomiškai pažengusios šalies, tačiau išskirdamas piniginius mainus, kurie teigiama, paverčia moterį preke arba prekybos žmonėmis auka (Lu 2006, 17).

Darbo tikslas – parodyti kokie komercijos ir tradicijų aspektai egzistuoja *cross-border* santuokinėje migracijoje ir koku būdu jie pasireiškia. Nurodytam tikslui pasiekti buvo pasirinktas toks **darbo objektas** – *cross-border* santuokinė migracija tarp kaimo vietovėse gyvenančių Pietų Korėjos vyrų ir Rytų ir Pietryčių Azijos moterų. Toliau iškeliamą tokia **darbo problema**: Ar *cross-border* santuokinė migracija yra modernizuota tradicijų tąsa ar komercija? Ar tradicijos ir komercija persipina kartu? Tikslui pasiekti yra nustatyti šie **uždaviniai**:

1. Atskleisti santuokinės migracijos tyrimų konceptualumą;
2. Atskleisti *cross-border* santuokinės migracijos komercinę pusę, išskiriant *mail-order bride* aspektą;
3. Glaustai apžvelgti Pietų Korėjos kultūrinius santuokos tradicijų aspektus ir įsitikinimus apie lyčių vaidmenis bei jų pokyčiams įtaką darančius veiksnius;
4. Ištirti komercinius *cross-border* santuokinės migracijos procesus Pietų Korėjoje;
5. Ištirti Pietų Korėjos santuokos tradicijų pokyčius ir jų modernizacijos procesus;

Temos iširtumas: Moterų *cross-border* santuokinė migracija Rytų ir Pietryčių Azijoje yra naujai tyrinėjamas reiškinys. Visgi pasirinktas Pietų Korėjos *cross-border* santuokinės migracijos atvejis nėra išskirtinis. Panašių atvejų galima aptikti ir kitose šalyse, pavyzdžiui, Japonijoje, Taivane, Australijoje, JAV ir kai kuriuose Europos šalyse. Reikia pastebėti, kad daugelis santuokinės migracijos tyrimų Pietų Korėjoje yra aprašomo pobūdžio ir orientuoti į politiką (Song 2015, 5). Komercinį *cross-border* migracijų aspektą geriausiai parodo tokie autoriai kaip Jiyoung Song (2015) *Five Phases of Brokered International Marriages in South Korea: A Complexity Perspective*; Chinsung Chung ir Keuntae Kim (2016) *Social Attitudes to Cross-Border Marriages in Korea and Taiwan*; Douglas MacLean (2014) *Marriage Migrants and Commercial Marriage Trafficking in South Korea: Mapping the Current Legal Regime and Gaps in Addressing Exploitation*. Tačiau tyrimų, liečiančių *cross-border* santuokinę migraciją išskiriant tradicinį šio reiškinio pobūdį Pietų Korėjoje, yra nedaug. Šį aspektą labiausiai paliečia Nancy Abelman ir Hyunhee Kim (2005) *A Failed Attempt at Transnational Marriage: Maternal Citizenship in a Globalizing South Korea* ir Choong Soon Kim (2011) *Voices of Foreign Brides: The Roots and Development of Multiculturalism in Korea*. Todėl papildomai naudojama literatūra, apimanti moterų *cross-border* santuokinės migracijos srautą į Pietų Korėją, analizuojant moterų asimiliaciją naujoje kultūroje (Frezosnoza ir Ricordeau 2017), „prieš“ ir „po“ santuokinės migracijos procesus, kurie paliečia skyrybas, daugiakultūrių šeimų vaikus ir jų integraciją Pietų Korėjos visuomenėje (Ishii 2016). Darbe taip pat pasitelkiama moterų *cross-border* santuokinės migracijos į Taivaną mokslinių tyrimų analizė ir išvados, kurios yra lyginamos su Pietų Korėjos atveju, nes kaip ir Pietų Korėjoje, Taivano vyrai iš kaimo vietovių irgi patiria tinkamų santuokai moterų trūkumą ir ieško sau žmonos Pietryčių Azijoje, naudodamiesi tarpininkų paslaugomis (Sandel 2015). Svarbu pabrėžti, kad daugelio mokslininkų dėmesio šiandien sulaukia dideli santuokinės migracijos srautais iš Vietnamo į Taivaną ir Pietų Korėją. Tokia Vietnamo moterų santuokinė migracija yra laikoma vidinė arba *intra-Asia* santuokinė migracija, kuri išsiskiria dėl šių šalių kultūrinio panašumo, lyginant su santuokine migracija į Šiaurės Ameriką, Europą ar Australiją (Chang 2017, 176). Vieni pagrindinių šaltinių naudojamų šiame darbe, kurie paliečia *cross-border* santuokinės migracijos aspektą į Taivaną yra Todd L. Sandel (2015) *Brides on Sale: Taiwanese*

Cross-Border Marriages in a Globalizing Asia; Hsin-Chieh Chang (2017) *A Two-step social integration model for transnational marriage migrants in Taiwan and South Korea: Marital family first, host society second* ir Melody Chia-Wen Lu (2005) *Commercially Arranged Marriage Migration: Case Studies of Cross-border Marriages in Taiwan*. Šiame moksliniame straipsnyje autorė apžvelgia modernizuotų tradicijų aspektą santuokinės migracijos procese, kuris vyksta pasitelkus tarpininkus ar brokerius. Knyga ir straipsniai yra naudojami siekiant argumentuoti ir parodyti tradicijų ir modernizacijos aspektus *cross-border* santuokinėje migracijoje, remiantis kultūriniu panašumu tarp Pietų Korėjos ir Taivano. Palyginimui yra naudojama mokslinė literatūra, kuri nagrinėja *cross-border* santuokinę migraciją tarp Filipinų moterų ir Japonijos vyrų, kurie paliečia lyčių ideologijų konstravimą *cross-border* santuokinės migracijos procesuose. Išskiriami tokie pagrindiniai šaltiniai: Nobue Suzuki (2003) *Tripartite Desires: Filipina-Japanese Marriages and Fantasies of Transnational Traversal* ir *Postcolonial desires, partial citizenship and transnational "un-mothers": Contexts and lives of Filipina marriage migrants in Japan* bei Ikuya Tokoro (2016) „*Centre/Periphery*“ *Flow Reversed?: Twenty Years of Cross-border Marriages between Philippine Women and Japanese Men*, šiose knygoje ir straipsniuose yra parodomi ir netikrų santuokų atvejai bei patys moterų lyties vaidmens pokyčiai, kuriems daro įtaka globali santuokos rinka ir auganti moterų perkamoji galia.

Kaip papildoma medžiaga šiame darbe naudojama tokia literatūra, kaip Lucy Williams (2010) *Global Marriage: Cross-Border Marriage Migration in Global Context*, knygoje autorė remdamasi antriniais šaltiniais susitelkia ties migrantų istorijomis. Ši knyga bando paaiškinti, kas skatina migraciją ir supažindinti su migracijos pasekmėmis, pavyzdžiui, kaip migracija paveikia migruojančius asmenis ir tuos, kurie su jais susiję. Remdamasi tarpvalstybinė migracijos atvejų analize, autorė bando atsakyti į šiuos klausimus išskirdama moterų *agency* (kryptinga, motyvuota, racionali asmens veikla) aspektą ir parodydama kaip migrantai juda ne tik tarp besivystančių pasaulio šalių, o taip pat tarp besivystančių ir išsivysčiusių šalių. Darbe autorės pateikiamos moterų *agency* įžvalgos yra naudojamos, tyrinėjant moters suprekinimo tendenciją *cross-border* santuokinėje migracijoje ir siekiant parodyti tradicijų modernizacijos aspektus, kai moterų norai ir siekiai susiduria su Pietų Korėjos vyrų ir jų tėvų lūkesčiais ir „tradicinės“

moters įsivaizdavimais. Papildomai naudojama Nicole Constable (2005) *Cross-Border Marriages: Gender and Mobility in Transnational Asia*. Šioje knygoje paliečiami tradicinės žmonos ir modernaus vyro įsivaizdavimai bei nepasiteisinę abipusiai lūkesčiai, kurie paliečia daugybę kitų diskursų ir stereotipų apie kitatautes moteris ir jų realią santuokinę patirtį. Šioje knygoje taip pat paliečiami stereotipai apie priklausomas ir keliaklupsčiaujančias, nuolankias Azijos moteris. Taip pat diskursai apie prostitutes, sekso darbuotojas ir prekybą moterimis, kurie sukelia kontrastą tarp daugelio aprašytų moterų gyvenimų, pateiktų šioje knygoje, patirties ir yra naudojami siekiant atskleisti tradicijų ir jų modernizacijos bei komercijos aspektus moterų *cross-border* santuokinės migracijos procesuose. Knygos straipsniuose paliečiamas ir žiniasklaidos diskursas, kuris teigiama, kad formuoja arba keičia visuomenės nuomonę apie šias moteris.

Darbo šaltiniai: Darbe pasitelkiama ši mokslinė literatūra siekiant iširti komercinį *cross-border* santuokinės migracijos aspektą: Jiyoung Song (2015) *Five Phases of Brokered International Marriages in South Korea: A Complexity Perspective*; Chinsung Chung ir Keuntae Kim (2016) *Social Attitudes to Cross-Border Marriages in Korea and Taiwan*; Douglas MacLean (2014) *Marriage Migrants and Commercial Marriage Trafficking in South Korea: Mapping the Current Legal Regime and Gaps in Addressing Exploitation*. Taip pat šiame darbe analizuojami santuokos brokerių tinklalapiuose: vietnambrides.org, www.rosebrides.com, www.asiansingles2day.com, www.jnviетbride.com.sg, vietnamese-brides.tripod.com, pateikti aprašymai apie Vietnamo moteris ir santuokos brokerių lauko reklama Pietų Korėjoje. Šių tinklalapių aprašymų santraukos ir lauko reklamos nuotraukos pateikiamos darbo prieduose.

Siekiant atskleisti tradicinį *cross-border* santuokinės migracijos pobūdį pasirinkti tokie straipsniai ir literatūra: Nancy Abelman ir Hyunhee Kim (2005) *A Failed Attempt at Transnational Marriage: Maternal Citizenship in a Globalizing South Korea* ir Choong Soon Kim (2011) *Voices of Foreign Brides: The Roots and Development of Multiculturalism in Korea*, Todd L. Sandel (2015) *Brides on Sale: Taiwanese Cross-Border Marriages in a Globalizing Asia*, Melody Chia-Wen Lu (2005) *Commercially Arranged Marriage Migration: Case Studies of Cross-border Marriages in Taiwan* ir Nicole Constable (2005) *Cross-Border Marriages: Gender and Mobility in Transnational Asia*.

Darbe taip pat pateikiama dvidešimt viena Rytų ir Pietryčių Azijos moterų gyvenimo istorija. Naudojamos keturios Caren Freeman (2005) *chosonjok* (kinų-korėjiečių) gyvenimo istorijos, kurios buvo surinktos atliekant lauko tyrimus Pietų Korėjoje ir šiaurės rytų Kinijoje 1998-2000 metais. Aštuonios Choong Soon Kim (2011) apklaustų moterų, kilusių iš Vietnamo, Japonijos, Kinijos ir Mongolijos, gyvenimo istorijos, kurios buvo surinktos 2001–2011 metais Pietų Korėjoje. Viena Hsin-Chieh Chang (2017) aprašyta vietnamietės, ištekėjusios už Pietų Korėjos vyro, gyvenimo istorija parengta atliekant lauko tyrimus 2011-2012 metais. Viena Jiyoung Song (2015) aprašyta vietnamietės, ištekėjusios už Pietų Korėjos vyro, gyvenimo istorija parengta atliekant interviu 2010-2013 metais. Viena Melody Chia-Wen Lu (2005) aprašyta iš Indonezijos kilusios moters, ištekėjusios už Taivano vyro, gyvenimo istorija, kuri buvo parengta atliekant lauko tyrimus Taivane 2004–2005 metais. Viena Todd L. Sandel (2015) knygoje aprašyta iš Indonezijos kilusios moters, ištekėjusios už taivaniečio, gyvenimo istorija parengta atliekant tyrimus 2007-2008 metais Taivane. Dvi Ikuya Tokoro (2016) aprašytos filipiniečių moterų, ištekėjusių už Japonijos vyrų, gyvenimo istorijos apie netikras santuokas, kurios buvo parengtos, pasitelkus interviu metodą 2012 metais. Dvi Nobue Suzuki (2005) apklaustų filipiniečių moterų ištekėjusių už Japonijos vyrų gyvenimo istorijos, kurios buvo surinktos 1995-1996 ir 1998 metais. Šių nurodytų Rytų ir Pietryčių Azijos moterų gyvenimo istorijų santraukos yra pateikiamos darbo prieduose. Taip pat papildomai pateikiama filipinietės Chris Santosra (2015) meilės istorija, kuria dalinasi pati autorė, aprašydama savo gyvenimo patirtį asmeniniame internetiniame tinklalapyje.

Darbo metodologija: Tyrinėjant tradicijų modernizaciją ir komercinį aspektą *cross-border* santuokinėje migracijoje yra naudojami pirminiai ir antriniai šaltiniai. Darbe pasitelkiama mokslinės literatūros kritinė analizė ir jos sisteminimo būdas, nes siekiama apžvelgti santuokinės migracijos temas iširtumą ir problematiką, išskiriant terminologijos ir apibrėžimų taikymo neaiškumus. Pagrindinė darbo tiriamaoji priemonė yra literatūros ir mokslinių straipsnių analizė bei Rytų ir Pietryčių Azijos moterų gyvenimo istorijų kritinė analizė. Darbe taip pat naudojamosi ir lyginamuoju tyrimo metodu, kuomet sugretinami *cross-border* santuokinės migracijos atvejai Pietų Korėjoje, Taivane ir Japonijoje.

Darbo struktūra: Šis rašto darbas susideda iš septinių pagrindinių dalių: įvado, penkių dėstomųjų dalių ir išvadų. Pirmoje dėstymo dalyje pateikiama trumpa moterų santuokinės migracijos Rytų ir Pietryčių Azijoje tyrimų ir terminologijos bei jų taikymo problematikos apžvalga. Taip pat išskiriama *agency* sąvoka ir pateikiami jo apibrėžimai. Antroje dalyje pateikiama priverstinės santuokinės migracijos, prekybos žmonėmis ir *mail-order bride* tyrimų apžvalga, išskiriant Vakarų ir Azijos požiūrį. Trečioje dalyje pateikiama glausta Pietų Korėjos kultūros ir tradicijų apžvalga, išskiriant organizuojamų santuokos tradicijų kaitą susijusią su modernizacija. Ketvirtoje dalyje analizuojama *cross-border* santuokinės migracijos komercializacija. Apžvelgiamos vyraujančios suprekinimo formos per tarptautinių komercinio pobūdžio santuokos brokerių veiklą, vyrų ir moterų *agency* analizę. Taip pat pateikiami moterų suprekinimo atvejai per tarptautinių santuokos brokerių tinklalapių ir reklaminių lauko plakatų analizę. Penktoje dalyje apžvelgiama Pietų Korėjos vyrų, gyvenančių kaimo vietovėse, padėtis ir motyvuojantys veiksniai, kurie skatina ieškoti tinkamos nuotakos užsienyje. Parodomas vyriausybės vaidmuo *cross-border* santuokinės migracijos atsiradimui ir vystymuisi šalyje. Taip pat atliekama Rytų ir Pietryčių Azijos moterų lyginamoji gyvenimo istorijų analizė, siekiant parodyti tradicijų modernizacijos aspektą Pietų Korėjoje.

1.SANTUOKINĖS MIGRACIJOS TYRIMŲ APŽVALGA

1.1.Tarptautinės santuokinės migracijos tyrimai

Tarptautinę moterų migraciją mokslininkai plačiau pradėjo studijuoti nuo 1990 metų. Visų pirma pradėjo daugėti tyrimų apie tarptautinę moterų migraciją Azijoje. Nicole Constable viena pirmųjų pateikė išsamią etnografinę analizę apie filipiniečių kilmės namų darbininkes Honkonge, išnagrinėdama ne tik jų problemas, bet ir jų migracijos patirtį. Ji pateikė naujas išvagas migracijos tyrimams, atskleidusias moteris skatinantį subjektyvumą ir asmeninius veiksnius (Oishi 2005, 9). Novatoriški Constable (2003), Piper ir Roces (2003) darbai atskleidė intymius Azijos moterų, įskaitant ir Pietryčių Azijos moteris, santykius su kitos tautybės vyrais. Dabartiniais ekonominės krizės ir sugriežtintos migracijos politikos laikais, daugelyje šalių tokie santykiai palieka reikšmingą atgarsį individualaus ir šeimyninio bei valstybės ir visuomenės gyvenimo lygmenyse (Fresnoza-Flot ir Ricordeau 2017, 2).

Nors praėjo dešimtmečiai nuo tada, kai 1990 metais Azijoje pradėjo augti *cross-border* santuokų skaičius, daugelis, bet ne visi mokslininkai santuokinę migraciją matė, kaip moterų migracijos srautą iš pietų į šiaurę, tokie migracijos srautai buvo dažnai apibūdinami kaip *hypergamy* (kai moteris siekia ištekėti už aukštesnės kastos ar klasės vyro) arba *global marriage scapes*. Pasak Constable, didžioji dalis asmenų, migruojančių santuokos tikslais, yra moterys ir dauguma šių moterų keliauja iš neturtingų šalių į turtingas, iš nepažangių „pietų“ į labiau industrializuotą „šiaurę“. Panašūs argumentai apie santuokinę migraciją, kaip moterų migracijos srautą, iš pietų į šiaurę taip pat yra svarstomi tokių autorių kaip Gavin Jones (2012), Andrew Eungi Kim (2009), Xoan Nguyen su Xuyen Tran (2010), Nicola Piper su Mina Roces (2003) ir Hong-zen Wang ir Shu-Ming Chang (2002) (Ishii 2016, 1).

Daugelio tyrimų objektas yra neturtingų šalių moterys, kurios siekia ištekėti už užsieniečio, iš pažengusios šalies. Simbolinis atitikmuo *mail-order bride*, kuris daugiausia yra naudojamas Vakarų tyrinėtojų, palaiapsniui įgauna vis labiau neigiamą prasmę. Moterų santuokinė migracija yra apibūdinama kaip „santuokos rinka“, kurioje moterys yra klasifikuojamos kaip prekės, ypač kritikuoja K. Robinson (1996), kuris

teigia, kad „rinkos“ metafora ignoruoja valstybių vaidmenį, reguliuojant tam tikras migracijos formas. Kiti mokslininkai, pavyzdžiui, Asuncion Fresnoza-Flot ir Gwenola Ricordeau (2017), tyrinėjantys migraciją, atvirkščiai išskirdavo ir pabrėždavo valstybės, kaip reguliavimo institucijos, vaidmenį atsižvelgiant tiek į siunčiamuosius, tiek gaunamuosius migracijos aspektus. Tačiau reikia pažymėti, kad dažniausiai literatūroje galima aptikti apie moteris, migruojančias santuokos tikslais, yra jų kaip aukų vaizdavimas (Mix ir Piper 2003, 55).

1.2. Terminologija

Literatūra apie santuokinę moterų migraciją pateikia skirtingus terminus skirtus apibūdinti plačią tarptautinės santuokinės migracijos studijų kryptį, kurios aiški terminologija ar apibrėžimas dar nėra nusistovėjęs. Konkretesnis terminas, kuris naudojamas siekiant akcentuoti santuokos vietą nusistovėjusiose etninėse bendruomenėse, yra *transnational marriage* (tarptautinė santuoka). *Transnational marriage* sąvoka pabrėžia santuokos vaidmenį šalia kitų tarptautinių veiksnių, pagal kuriuos išsaugojamas šeimos ir giminės struktūros pagrindas, išlaikomos tradicinės institucijos ir praktikos bei abipusiai santykiai, apimantys ir santuoką. Kai kurie autoriai *transnational marriage* terminą taip pat naudojo siekdami nusakyti santuokas, kurios kitų mokslininkų būtų vadinamos *cross-border* (tarpvalstybinės). Šis terminas apibūdina santuoką tarp skirtingų šalių pilietybes turinčių asmenų, tačiau tai neapima ryšio su šeima ar bendruomene. Santuokos, kurios susikuria kertant valstybių sienas, literatūroje taip pat gali būti apibūdinamos kaip *international* (tarptautinės), *intercultural* (tarpkultūrinės), *intermarrige* (santuoka tarp skirtingos rasės, kastos ar religijos asmenų), *cross-cultural marriages* (tarpkultūrinės santuokos) arba *mixed marriages* (maišytos santuokos) – visi šie terminai akcentuoja kultūrinius, etninius, religinius ar socialinius skirtumus tarp sutuoktinių nepriklausomai nuo galimai egzistuojančių bendrų bruožų. *Commercially arranged marriage migration* (komerciniu būdu organizuota santuoka) arba *intermediated* (pasiekta pasitelkus tarpininką) ar *commodified marriage* (suprekinta santuoka) yra terminai, kurie specifiškai nusako santuokos tipus, kai santuokos buvo organizuotos per tarpininkus ar brokerius ir pan. (Williams 2010, 9).

Terminas *cross-border marriages* (tarpvalstybinė santuoka) yra plačiai naudojamas akademinėje literatūroje, pavyzdžiui, šį terminą dažnai naudoja Nicole Constable ir Nicola Piper su Mina Roces. Šis terminas dažnai naudojamas, nes gali apibrėžti skirtumus tarp tarpvalstybinių santuokų ir santuokų tarp skirtingų bendruomenės individų, kurios dažnai klasifikuojamos kaip *mixed* (maišytos) arba *intercultural* (tarpkultūrinės). Taip pat *cross-border marriage* terminas turi labai aiškų pranašumą, bandant nusakyti formalius pilietiško skirtumus tarp sutuoktinių (Williams 2010, 9). Todėl šiame darbe pagrindinis naudojamas terminas irgi yra „*cross-border* santuokinė migracija“, siekiant nurodyti valstybių sienas kertančias santuokas.

1.3. *Cross-border* santuokinė migracija ir *agency*

Klasikinėje antropologijos literatūroje atvejis, kai nuotaka iš savo namų išvyksta gyventi į savo vyro bendruomenę buvo traktuojamas, kaip požymis apie jos *agency* nebuvimą, jos būtinas paklusnumas dėl suplanuotos santuokos ir jos numanomas nuolankumas bei pažeidžiamumas tarp jos vyro tėvų. Claude Levi-Strauss klasikinis darbas apie moterų mainus, įžvelgia, kad moters perdavimas (apsikeitimas moterimis), sukuria ir sustiprina socialinius ryšius. Tačiau Levi-Strauss požiūris reiškia, kad nuotaka yra objektas, kuriuo apsieičiama neatsižvelgdami į jos poreikius ar *agency* (Constable 2005b, 13).

Motyvuojantys veiksniai, ypač moters *agency*, gali būti socialinių lyties vaidmenų ir atsakomybės rezultatas, pasipriešinimas patriarchalinei sistemai ir kitokio pobūdžio lyties dominavimui. Migruojančios dėl santuokos moterys turi derintis prie įvairių vyraujančių galios sistemų. Migrantai turi susiderinti su valstybėmis, kuriuose jie nori apsigyventi. Kai kuriems tenka derėtis su savo šeimos nariais ar bendruomene, kad galėtų migruoti nesvarbu ar jie migruotų kaip darbininkai, studentai, pabėgėliai ar sutuoktiniai, o kai kuriems gali tekti migruoti be giminaičių ar bendruomenės palaikymo ar palaikymo. Moterų ir vyrų galimybės skiriasi, tai reiškia, kad moterys visame pasaulyje pasiekia savo tikslus visiškai kitais būdais negu vyrai. Todėl moterų apsisprendimai ir veiksmai turi būti matomi ir nagrinėjami per kitokią prizmę (Williams 2010, 45-46).

Yra dvi analizės ašys: pirma, tai moterys – socialinio ar ekonominio proceso pasyvioji dalis ir antra, tai kad jos gali būt potencialūs „subjektai“ ar „veikėjai“, tai yra,

kad kaip socialinė jėga, galinti veikti savo labui, tai yra turėti savo *agency* (Piper ir Roces 2003, 8-9).

Agency analizė taip pat leidžia suprasti žmogaus individualumą, bet reikalauja subjektyvaus vertinimo apie motyvuojančius veiksnius, troškimus ir ketinimus. Akcentuojant migruojančio individo asmeninį *agency* svarbu atsižvelgti į jiems įtaką darančius faktorius tokius kaip šeima, vieta, tauta ir tarptautinės institucijos (Williams 2010, 34).

Asmeniniai motyvuojantys faktoriai dažnai išskiriami siekiant tyrinėti migraciją ir migrantų priimamus sprendimus. Taip pat šis būdas bando ginčyti nusistovėjusią nuomonę apie migrantų gyvenimus, kai tyrinėjamas jų pažeidžiamumas ir jie yra vaizduojami kaip aplinkybių aukos, pavyzdžiui, skurdo, globalios nelygybės ar nusikalstamumo. Toks tyrimų būdas padeda atsižvelgti į kiekvieną tiriamą individą ir atsakyti į klausimą: kodėl, būdami veikiami panašių išorinių aplinkybių, jie elgiasi skirtingai? Individo *agency* yra išsidėstęs tarp emocinių konfliktų, troškimų ir ištikimybės, asmeninių ir bendruomenės išgyvenimų, religinių įsitikinimų ir pareigų bei tarp makroekonominių ir politinių struktūrų (Williams 2010, 34-35).

Taigi tik nuo 1990 metų buvo pradėta skirti daugiau dėmesio moterims migracijos srautuose ir moterų *cross-border* santuokinei migracijai. Daugiausia šį reiškinį tyrinėja Nicole Constable, Nicola Piper, Mina Roces, Sari K. Ishii, Asuncion Fresnoza-Flot, Melody Chia-Wen Lu ir kt., kurie pabrėžia, kad santuokinėje migracijoje šiandien dominuoja moterys ir nurodo, kad jos nėra tiesiog „aukos“, o turi savo norus, siekius bei motyvus. Taip pat buvo išskirta *agency* sąvoka, siekiant nurodyti asmenų migraciją skatinančias priežastis ir jiems įtaką darančius veiksnius bei kritiškiau pažvelgti į moters kaip „aukos“ statusą migracijos procesuose. Taip pat individo *agency* gali skirtis priklausomai nuo kultūros, politinių ar socialinių aplinkybių, santykių su šeima ar bendruomene.

2.PRIEVARTINĖ MIGRACIJA IR MOTERS SUPREKINIMAS

2.1.Prekyba žmonėmis ir priverstinė santuokinė migracija

Pagal *United Nation Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons*, prekyba žmonėmis yra apibrėžiama kaip „įdarbinimas, gabenimas, perkėlimas, asmenų sulaikymas jėgos ar kitais pavojų keliančiais prievartos būdais, tokiais kaip juos pagrobiant, apgaunant, naudojant prievartą arba pasinaudojant asmens pažeidžiamumu, duodant arba gaunant už jį piniginį atlygį ar kitokius privalumus, kuriuos gauna žmogus, kontroliuojantis kitą asmenį. Eksploatacija mažų mažiausiai apima kitų išnaudojimą seksualinių paslaugų teikimo atžvilgiu ar kitas seksualinės eksploatavimo formas ar paslaugas, vergovę arba veiklą panašią į vergovę, katorgą arba organų pašalinimą.“² (Sandel 2015, 177). Pavyzdžiui, Padam Simkhada (2008) savo tyrimuose aptiko, kad moterys iš Nepalo buvo apgaulingai įtrauktos į sekso prekybą per melagingus santuokos pažadus Indijoje (8 moterys iš 42 apklaustų buvo įviliotos į netikrą santuoką). Kai kurioms moterims pradžia būdavo surengiama vedybų ceremonija, po kurios jos atsidurdavo sekso vergovėje (Williams 2010, 93). Taip pat 2005 metais Jungtinės Amerikos Valstijų (toliau JAV) *Department of State* Filipinų moterų migraciją į Japoniją, kurios įsidarbindavo šalies pramogų sektoriuje, prilygino prekybai žmonėmis (Tokoro 2016, 107).

Douglas MacLean nagrinėdamas *marriage trafficking* apibrėžimą, teigia, kad „tie, kurie naudoja jėgą, apgaulę ar prievartą siekdami parduoti asmenį į santuoką, yra laikomi *commercial marriage traffickers* (komerciniais santuokos prekeiviais), kaip ir tie, kurie „perka“ auką ir neleidžia jai nutraukti santuokos. Tokiu būdu vyrai ne tik prisideda prie prekybos žmonėmis plėtros, bet ir tampa potencialiais prekeiviais žmonėmis.“ (MacLean 2014, 9-10).

Taigi prekyba žmonėmis yra susijusi su *cross-border* santuokos migracija per numanomą ryšį tarp santuokinės migracijos, sekso paslaugų ir priverstinės santuokos, kai šeima ar bendruomenė įpareigoja tam tikrus žmones susituokti arba moteris yra tiesiog

² UNODC - United Nations Office on Drugs and Crime, *What is Human Trafficking?*, 2014. Cit. iš Sandel 2015, 177.

parduodama būsimam sutuoktiniui. Jungtinėje Karalystėje ir kitose šalyse vyriausybės ir nevyriausybinių organizacijos pradėjo kampanijas siekiančias sustabdyti priverstines santuokas (Williams 2010, 92). Pavyzdžiui, Filipinuose 1970 metais buvo pastebėtas greitas *mail-order bride* (MOB) industrijos plėtimasis, kai didelis moterų skaičius pasirinko santuokinės migracijos būdą į Japoniją ir kitas šalis. Tokią masišką migraciją buvo pradėta laikyti šalies kultūros dalimi. Nepalankios ekonominės sąlygos, didelis nedarbingumas ir dažni politinio nestabilumo etapai paskatino daug Filipinų moterų ieškoti darbo arba santuokos užsienyje, kad galėtų paremti savo šeimos narius gimtinėje (Policy department C: Citizens rights and constitutional affairs 2016, 25). Tačiau vėliau Filipinų vyriausybė šias moteris pripažino kaip santuokos brokerių ir turtingų vyrų aukomis bei apibūdino jas kaip „amoralias“, nes jų santuoka buvo pateikiama kaip tam tikra prostitucijos forma. Siekiant apsaugoti šias „savanoriškas aukas“ 1990 metais šalyje buvo priimtas įstatymas (RA 6955), kuris uždraudė *mail-order bride* industrijos plėtrą (Ricordeau 2017, 79).

Taigi santuokinė migracija, ypač Vakarų šalyse, yra siejama su prekyba žmonėmis, nes yra įrodymų, kad moterys gali būti pervežamos į kitą valstybę, siekiant ištekinti arba žmonių prekybos tikslais, kai pervežamos moterys yra apgaunamos tuščiais vedybų pažadais ir patenka į priverstinę prostituciją. Todėl *cross-border* santuokinė migracija, pradedama sieti su kriminaline veikla, nes tai yra vienas legalių būdų, kuriuo migrantai gali kirsti sieną, ir prekeiviams žmonėmis bei tarptautinio sekso prekybos rėmėjams suteikia galimybę pervežti žmones ypač moteris iš vienos šalies į kitą (Williams 2010, 93).

2.2. *Mail-order bride* reiškiny

Nors terminas *mail-order bride* (MOB) seniai tapo Vakarų leksikono dalimi, visgi yra atlikta mažai šios temos tyrimų (Wang ir Chang 2002, 94). *Mail-order bride* sąvoka, kuri šiandien dažnai siejama su *online dating* (internetinėmis pažintimis) ir *international matchmaking* (tarptautine piršlyba), turi kur kas senesnių šaknų. Istoriskai MOB nuotakos buvo įtraukiamos į popierinius katalogus skirtus vyrams, kurie galėjo pasirinkti patikusią moterį santuokai. Tokio pobūdžio „sandoris“ visada turėdavo tarptautinį elementą dažniausiai įtraukiantį moteris, iš besivystančios šalies, kurias įsigydavo vyrai iš labiau

industrializuotos pasaulio dalies. Pirmieji oficialiai registruoti prašymai buvo pateikti Šiaurės Amerikoje, tarp pirmųjų Europos naujakurių, kuriems buvo siunčiamos pirmosios registruotos *mail-order bride* moterys iš Jungtinės Karalystės (Stepnitz 2009, 13).

Pasak Melody Chia-Wen Lu (2005), tyrinėjančios komercinių santuokos brokerių veiklą Azijoje, per pastaruosius dešimtmečius, komercinė santuokinė migracija, kuri dažniausiai vadinama *mail-order bride* arba MOB susilaukė daug dėmesio iš migracijos politikos reguliuotojų Europoje, Šiaurės Amerikoje ir Japonijoje. Tačiau mokslininkų įdirbis buvo pastebėtas tik maždaug prieš dešimt metų. Nors ankstesni darbai iškelia sąsają tarp MOB fenomeno, sekso turizmo ir sekso prekybos, kiti asocijuoja tai su moterų darbo jėgos migracija, ypač namų ūkio darbais. Pasireiškia stipri tendencija, kuri siekia apjungti moterų darbo jėgos migraciją, prekybą ir komercinę santuoką, toje pačioje analitinėje kategorijoje, kad identifikuotų lyčių politinę ekonomiką ir tarptautinį darbo pasiskirstymą, į rinką orientuotą ekonomiką ir jos priežastis. Kiti mokslininkai teigia, kad yra tiesioginis ryšis tarp prekybos santykių, prekybos priklausomybės, kapitalo srautų ir komercinių santuokų. Nepriklausomai nuo to, kokie makro faktoriai būtų identifikuoti, bendrai yra sutinkama su tuo, kad komercinė santuokos migracija yra globalizacijos produktas. Didėjantis atotrūkis tarp išsivysčiusių ir besivystančių šalių, sukelia socialinę stratifikaciją turtingesnių šalių viduje ir svarbiausia, kuria lyčių nelygybę tiek lokaliai, tiek visame pasaulyje. Taip pat visuotinai sutariama, kad komerciškai organizuotos vedybos paverčia moteris ir santuoką į prekę, priversdamos moteris susidurti su aplinkybėmis ir situacijomis, kuriose jos yra lengvai pažeidžiamos ir išnaudojamos (Lu 2005, 276).

2.3. Moters ir santuokos suprekinimas: *mail-order bride* apibrėžimo kontekstas

Azijoje

Priimta manyti, kad MOB nuotakos randa savo jaunikius arba buvo rastos per brokerio agentūras, reklamines brošiūras ar per internetinius tinklalapius ir socialinius tinklus. Moterų prezentacija kataloguose, spausdintuose ar virtualiuose, skatina požiūrį, kad tokio pobūdžio reklama yra neginčytina suprekinimo forma. Pavyzdžiui, Ericka Johnson (2007) aprašo savo pasibjaurėjimą apžvelgiant tinklalapį, kuriame ji galėjo patikusias moteris dėti į pirkinių krepšelį ir naršyti duomenų bazėje, pagal tokias nuorodas kaip gyvenamoji vieta, plaukų spalva, vaikų skaičius ir t.t. Johnson pripažįsta,

kad šie internetiniai katalogai pateikia moteris kaip produktą, tačiau pačios moterys šiuose tinklalapiuose taip pat gali ieškoti sau jauniko panašiu būdu. Šiuo atveju internetiniai tinklalapiai ir kiti smerkiami reklaminiai būdai yra taikomi planuojančioms migruoti moterims, kurios ieško jauniko užsienyje, jų veiksmai prisideda prie stereotipinio požiūrio apie moteris, dėl kurio jos pateikiamos kaip pažeidžiamos, beviltiškos, bejėgės ar vien tik „reprodukcinės paskirties darbuotojos“, kurių vienintelė esmė gimdyti ir auklėti vaikus (Williams 2010, 87-88).

Tačiau svarbu paminėti, kad formuojasi ir visiškai naujas *mail-order husband* („paštu užsakomo“ jauniko) diskursas, kurį taip pat pateikia Ericka Johnson (2007) knygoje *Dreaming of a Mail-Order Husband: Russian-American Internet Romance* analizuodama moterų iš Rusijos istorijas, kurios susirado jaunikius per internetinius pažinčių tinklalapius. Tai pat vyrų aspektą santuokinėje migracijoje paliečia Ikuya Tokoro (2016), tyrinédama netikras santuokas tarp Filipinų moterų ir Japonijos vyrų.

Toliau tyrinédami santuokos suprekinimo tendenciją, Hongzen Wang ir Shu-Ming Chang (2002) pateikia *commodification* (suprekinimo) terminą išskirtinai ekonominiu požiūriu teigdami, kad terminą *commodification* taikė siekdami nurodyti visas pilną nešančias veiklas migracijos srautuose. Wang ir Chang labiau susitelkė ties naudos siekimo strategija, kaip santuoką skatinantį veiksni, bet vis tiek išlaikė dėmesį ties moters suprekinimo tendencija (Williams 2010, 86-87).

Tačiau svarbu pabrėžti, kad toks požiūris yra linkęs ignoruoti santykių įvairovę, kuri gali susiformuoti tarptautiniame lygmenyje. Nicole Constable (2005) pabrėžia, kad MOB etiketė nebus pripažinta daugelio moterų, kurios ištekėjo tokiu būdu. Pavyzdžiui, ji rašo, kad daugelis Filipinų moterų atkakliai tvirtino, kad jos nėra *mail-order bride*, nes jos nebuvo „nupirktos“ vyrų, o susipažino kaip *pen pal* (susirašinėjimo draugai) ir tai buvo jų pačių sprendimas (Constable 2005a, 172). Constable siūlo kaip alternatyvą šiam terminui naudoti *correspondence marriages* (korespondentinė santuoka) ir toliau teigia: „kaip ir terminas „prekyba žmonėmis“, MOB terminas yra linkęs apibrėžti nuotaką ir jaunikį išimtinai remiantis didele struktūrine nelygybe. Tai atmeta prielaidą, kad daugelis trečiųjų šalių moterų, kurių dauguma yra išsilavinusios subrendusios moterys, gali daryti logiškus, protingus ir veiksmingus sprendimus. Kol toks terminas gali skatinti užuojautą

moterims kaip „aukoms“ jis tuo pačiu sustiprina jau egzistuojančius stereotipus apie Azijos moteris.“³ (Williams 2010, 86).

Melody Chia-Wen Lu analizuodama skirtumus tarp Vakarietiško MOB reiškinių ir jo traktavimo Azijoje teigia, kad komercinės įstaigos užima modernizuoto piršlio vaidmenį, kuris turi panašumų su organizuojamų santuokų tradicijomis. Pavyzdžiui, taivaniečiai, kaip ir Pietų Korėjos vyrai, renkasi savo nuotaką per labai trumpą laiko tarpą, be bandymo geriau pažinti vienas kitą. Manoma, kad šis reiškinys yra kilęs iš tokių tradicijų, kaip „organizuotos“ piršlybos, kurių pagrindinis bruožas „pirmiausia santuoka, o vėliau meilė“ (Lu 2006, 17). Tačiau Melody Chia-Wen Lu taip pat teigia, kad tokios komerciniu būdu surengtos vedybos nebūtinai reiškia, kad nuotaka iš užsienio yra pasyvi auka (Lee 2008, 108). Taip pat MOB tendencija dažnai apibrėžiama kaip supažindinimo sistema, per komercinio pobūdžio institucijas, kurių pagrindinis tikslas tarpvalstybinių santuokų organizavimas. Tačiau, tai yra terminas, kuris dažniausiai taikomas moterims, ištekėjusioms už ekonomiškai pažengusių kitų šalių piliečių, pasinaudojus šia sistema (del Rosario 1994, 2).

Geriausiai MOB diskursą apibūdina šie trys elementai: (a) pelnas; (b) komercinio pobūdžio piršlybų operacijos; (c) tarpvalstybinis atvejis. Tačiau toks termino apibrėžimas nenusako, kad tai yra nuoroda į komercinę prekybą moterimis, kuri vyksta per reklamines priemones. Visgi neaišku ar komercinis elementas, susijęs su faktine kaina perkant „prekę“, ar tai mokestis, kurį pateikia „piršlys“ už teikiamas paslaugas, kad klientas galėtų susitikti su tokia moterimi. Pastarasis gali būti toks platus, kad apima net pasimatymų paslaugas ir internetinius meilės klubus. Taip pat iš apibrėžimo nėra aišku, kad šis terminas dažniausiai yra taikomas moterims iš ekonomiškai mažiau išsivysčiusių šalių, kurios tuokiasi su vyrais, iš turtingesnių šalių (Lu 2005, 294).

Nors tarpininkų ir brokerių verslą skatina komerciniai interesai, individualių „piršlių“ įmonių ir nuotakų, kurios kartais imasi piršlio vaidmens, buvimas parodo, kad šio pobūdžio industrija neapsiriboja tik komercine veikla ir įtraukia kitus socialinių santykių tipus. Pavyzdžiui, nuotakos kainos nustatymo paprotys Taivane atskleidžia sudėtingos kultūrinės reikšmės, susijusios su moterų kaip gimdyvės ir kitų lyties

³ Constable, N. *Brides, Maids and Prostitutes: Reflections on the Study of „Trafficked“ Women*, PORTAL Journal of Multidisciplinary International Studies, vol.3, no.2, 2006. Cit. iš Williams 2010, 86.

vaidmenų konstravimu. Šiuo atveju finansiniai mainai sukuria asimetriškus sutuoktinių galios santykius, kuriuos palaiko giminystės ryšiai. *Cross-border* santuokų atveju galios santykių disbalansas dar labiau sustiprinamas etninių ir klasės skirtumų, o esant ir ekonominei nelygybei, prisideda ir politiniai skirtumai (Lu 2005, 298). Daniel Tudor (2012) minėdamas *mail-order bride* aspektą, akcentavo, kad tai Vakarų fenomenas, kuris turi panašumų su tuo, kas vyksta Pietų Korėjoje (Tudor 2012, 274). Todėl komercinės operacijos neturėtų būti išskiriamos kaip esminis *cross-border* santuokinės migracijos elementas. Reikia atsižvelgti ir į socialinius aspektus, kuriems įtaką daro ekonominiai ir politiniai skirtumai bei vietinės tradicijos ar kultūriniai ypatumai.

2.3.1.Santuokos tarpininkai

Tarpininkų arba „piršlių“ organizacijos ir jų operacijos, remiantis Melody Chia-Wen Lu atlikta *cross-border* santuokų analize tarp Taivano vyrų ir Pietryčių Azijos moterų, yra klasifikuojamos į tris kategorijas: (a) institucionalizuotos tarpininkavimo įmonės, agentūros ar įstaigos; (b) individualūs verslininkai ir „piršliai“ (c) nuotakos ar giminaičiai, kurie atlieka „tarptautinio piršlio“ vaidmenį.

Pirmiausia egzistuoja tarpininkų agentūros su standartine piršlybų sistema, kuri prašo tam tikro mokesčio ir turi verslo sutartis. Jie taip pat teikia paslaugų garantiją ir naudojami reklama laikraščiuose, televizijoje ar internete, siekdami pritraukti potencialius klientus. Keli mokslininkai atkreipia dėmesį, kad daugelis šių tarpininkų turi išankstines verslo asociacijas su šalimis, iš kurių kilusios galimos žmonos. Šios agentūros turi didelę moterų duomenų bazę bei vaizdinius jų duomenis, iš kurių vyriškos lyties klientai gali pasirinkti sau patinkančią nuotaką. Tokie vyrai dažnai išskiria tam tikrą šalį arba regioną, kuriame norėtų susirasti tinkamą nuotaką (Lu 2005, 282-283).

Antrasis tipas yra individualia veikla užsiimantys tarpininkai arba „piršliai“. Kartais yra naudojamas „verslininko“ terminas siekiant nurodyti, kad šie tarpininkai bando pasipelnyti iš tarptautinių santuokų organizavimo. Toks uždarbis yra pagrindinis jų pajamų šaltinis. Tokie tarpininkai ar „piršliai“ paprastai veikia tam tikroje vietovėje, naudodamiesi savo socialiniais ar giminystės ryšiais, kad pritrauktų vyriškos lyties klientus ir verbuoja moteris. Jie nelinkę platinti skelbimų. Kai kurie iš jų pateikia fiksuotus mokesčius ar sąskaitas, kaip anksčiau minėtos agentūros. Kiti ima pinigus už

tarpininkavimą, bet leidžia nuotakoms ir jauniems derėtis, dėl nuotakos ir vestuvių išlaidų kainos. Individualiems tarpininkams reikia turėti gerą socialinį tinklą vietinėje bendruomenėje, bet nebūtinai privalo turėti kontaktų ar socialinių ryšių šalyse, iš kurių yra kilusios moterys. Jie iš karto pereina prie konkrečios vietovės, pavyzdžiui, Pietryčių Azijoje ar Kinijoje ir susisiekiama su analogiškais tarpininkais toje šalyje ar vietovėje.

Trečias tipas yra tokiu būdu ištekėjusios moterys, kurios suranda porą savo giminaičiams arba vyro draugams, per esamas pažintis abiejuose šalyse. Dažniausiai tai yra moterys veikiančios savo socialiniuose ir giminystės tinkluose tiek siunčiančiose, tiek priimančiose šalyse. Tačiau jos nedaro to reguliariai ir tai dažnai nėra vienintelis jų pajamų šaltinis (Lu 2005, 283).

Dauguma literatūros ypač Vakaruose, tarptautinę santuokinę migraciją analizuoja iš prekybos žmonėmis perspektyvos, kuriam dažnai priskiria ir *mail-order bride* (MOB) terminą. Išskiriami tokie MOB reiškinį apibūdinantys trys elementai: pelnas, komercinio pobūdžio piršlybų operacijos, tarpvalstybinis atvejis. Tačiau MOB sąvoka šiandien dažnai siejama su internetiniais pažinčių tinklalapiais ir virtualia tarptautinių santuokos brokerių forma, kuri teigiama, kad paverčia moteris ir santuoką į prekę. Taip pat įvairūs vyraujantys virtualūs ar popieriniai katalogai ir kitokio pobūdžio reklama irgi laikoma suprekinimo forma, kuri dažniausiai taikoma moterims, nors po truputi atsiranda ir naujo *mail-order husband* reiškinio tyrimų, kurie pateikia numanomą vyro suprekinimo formą. Tačiau svarbu atsižvelgti į tai, kad pasak Nicole Constable MOB etiketė nebus pripažinta daugelio moterų, kurios ištekėjo tokiu būdu. Taip pat Melody Chia-Wen Lu analizuodama skirtumus tarp Vakarietiško MOB reiškinio ir jo traktavimo Azijoje teigia, kad komercinės įstaigos užima modernizuota piršlio vaidmenį, kurie turi panašumų su ankstesnėmis organizuojamų santuokų tradicijomis. Todėl nors MOB fenomenas turi komercinių aspektų, šie procesai taip pat gali būti siejami ir su tam tikrose šalyse vyraujančiomis santuokos ir kitomis tradicijomis.

3. TRADICIJŲ POKYČIAI SANTYKYJE SU MODERNIZACIJA: PIETŲ KORĖJOS ORGANIZUOJAMŲ SANTUOKŲ TRADICIJOS IR „TRADICINĖS“ MOTERS ĮSIVAIZDAVIMAS

3.1. Organizuojamų santuokų tradicijos Pietų Korėjoje: istorinis kontekstas

Istoriškai organizuotų santuokų tradicijos atsirado *Koryo* (935-1392) dinastijos metu ir buvo būdingos tarp privilegijuotų klasės narių, kurie tokio pobūdžio santuokas naudojo kaip priemonę pagerinti savo socialinį statusą (Kim 2011, 78). Moterys, kartais dar vaikai, buvo sutuokiamos savo tėvų, jeigu tie manė, kad pasitaikė gera galimybė. Santuokos brokeriai paprastai buvo samdomi, kad organizuotų santuoką. Jie iširdavo potencialios šeimos finansinę padėtį, moters ar vyro fizinę sveikatą ir išvaizdą. Tokios santuokos retai buvo grindžiamos meile, jos labiau buvo priemonė padidinti turtus arba pagerinti šeimos socialinę padėtį (Neff 2014).

Šiandien organizuotos santuokos yra būdingos tarp mažiau išsilavinusių, dažniausiai iš kaimo vietovių kilusių žmonių, kurie tokio pobūdžio santuokas naudoja, kaip priemonę susirasti sau porą. Tuo metu išsilavinę, mieste gyvenantys korėjiečiai, linkę patys išsirinkti savo gyvenimo partnerį. Tačiau pasitaiko nemažai atvejų, kai pasiturintys korėjiečiai pasinaudoja organizuotų santuokų paslaugomis, kad išlaikytų arba pagerintų savo socialinę ar ekonominę padėtį. Tokiais atvejais jie pasinaudoja miesto piršliais, kurie dažnai organizuoja santuokas tarp pasiturinčių šeimų vaikų. Šie tarpininkai ar piršliai miestuose pradėjo kurtis dar 1970 ir 1980 metų tarpe ir vadinosi *Madam Tu* arba *Madam Procure* (Kim 2011, 78-79).

Tradiciškai organizuojamų santuokų metu, sutuoktinius dažniausiai parinkdavo moteriškos lyties giminaitės. Jos ieškodavo tinkamos poros pasitelkdamos savo arba savo vyro giminystės ryšius. Parinkti vyras ir moteris galėdavo susituokti, kai gaudavo abiejų šeimų vyresniųjų patvirtinimą. Dažniausiai toks patvirtinimas buvo paprasčiausias formalumas, nes vyresnieji iš abiejų pusių pasitikėdavo, už santuokos organizavimą atsakinga moterimi, nes ji gerai pažinodavo abu sužadėtinius. Toks santuokos organizatorius tapdavo patikimu laiduotoju, kuris užtikrino, kad nuotaka ir jaunikis yra vienodos socialinės padėties ir ekonominio lygio (Kim 2011, 79).

Tačiau dėl industrializacijos ir urbanizacijos bei augančios globalizacijos, organizuojamų santuokos praktikos atvejų pradėjo mažėti. Pasak Laurel Kendall, pradėta pastebėti, kad jaunuoliai dažniau susituokia iš meilės ir ne visada pasinaudoja tarpininko pagalba (Kim 2011, 77). Nors santuoka iš meilės nebėra keista, tačiau suplanuotos santuokos vis dar yra plačiai paplitusios. Poros ir jų tėvai dažnai rengia oficialius susitikimus tradicinėse arbatinėse, kad galėtų įvertinti vienas kitą. Kai kurie apsilanko daugelyje tokių susitikimų, iki kol susiranda antrąją pusę. Netgi poros, kurios tuokiasi iš meilės, dažnai paprašo savo tėvų organizuoti santuoką, kad išlaikytų tradicinį formalumą. Taip pat organizuotos santuokos išlieka populiarios, nes pasitaiko atvejų, kai vyras ir moteris jaučiasi nepatogiai bandydami užmegzti santykius su priešingos lyties asmeniu, ir todėl mano, kad jiems trūksta patirties, bandant rasti tinkamą sutuoktinį (Sorensen 2013).

Šiandien santuoka, kuri suorganizuota Pietų Korėjoje pasitelkus *international marriage broker* (tarptautinių santuokų brokerių) paslaugas, yra tam tikra tradicinės organizuotos santuokos forma, nors ją ir vykdo su sutuoktiniais giminystės ryšių neturintis asmuo. Ir nors organizuojamų santuokų atvejų mažėja, pasak Choong Soon Kim (2011), tai turi istorinių šaknų ir šiuo metu egzistuoja per tarptautinių santuokos brokerių veiklą (Kim 2011, 76-78).

3.1.1. Modernizacijos įtaka organizuojamų santuokų tradicijai

Po Antrojo pasaulinio karo, Vakarų įtakos plitimas bei modernizacija ir ekonominis vystymasis paskatino ekonominį augimą ir šiuolaikinės šeimos formą Pietų Korėjoje, kurią parodo Europos ir Jungtinių Amerikos Valstijų pavyzdžiai. Šiai formai būdingas mažas gimstamumas, vėlyvos santuokos, branduolinės šeimos ir lygiateisiškas darbo pasidalijimas. Tai yra geidžiamas ir iš dalies neišvengiamas išsivysčiusios visuomenės reiškinys. Visgi kai kurie Vakarų šeimos modelio aspektai yra nepageidautini, pavyzdžiui, skyrybos, priešvedybinis gyvenimas kartu ar nesantuokinis vaikas⁴⁵. Tačiau tokios santuokos plinta ir jų paradigmos tampa matomos net Rytų Azijos visuomenėse, nors daugelis tradicinių Rytų Azijos šeimos bruožų lieka nepakitę

⁴ Cai Y. *China's below-replacement fertility: government policy or socioeconomic development?*, Popul. Dev. Rev., 36:419–40, 2010. Cit. iš Raymo ir kt. 2015, 8.3.

⁵ Thornton A, Binstock G, Yount KM, Abbasi-Shavazi MJ, Ghimire D, Xie Y. *International fertility change: new data and insights from the developmental idealism framework*, Demography 49:677–98, 2012. Cit. iš Raymo ir kt. 2015, 8.3.

(Raymo ir kt. 2015, 8.3). Pavyzdžiui, Pietų Korėjoje nuo 1960 metų buvo vystoma pramonė ir, daugeliu atžvilgiu, šalies visuomenė pradėjo panašėti į Vakarų. Tačiau Pietų Korėjos visuomenė ir jos santykiai išliko unikalūs, dėl vis dar vyraujančių konfucianistinio pobūdžio socialinių tradicijų ir šeimos normų. Po 1960 metų, sparti industrializacija Pietų Korėjoje moterims suteikė galimybę gauti tam tikrą pilietinių ir socialinių teisių pripažinimą. Tačiau kai kurie mokslininkai teigė, kad ironiška, tačiau moterų padėtis galimai pablogėjo. Ekonominio augimo teikiamos galimybės nebuvo pakankamai plačios, kad užtikrintų ilgalaikį moterų padėties pagerinimą, tai tik padvigubino moterų našatą. Nuo šiol moterys privalėjo dirbti ir pateisinti tradicinius namų šeimininkės lūkesčius (Chung 1997). Pasak Parrenas (2001), kol lyčių ideologijos konstruoja vyrus kaip maitintojus, moteris, nors ir įsiliedama į darbo rinką ir tapdama šeimos maitintoja, sunkiai gali išsivaduoti nuo jos, kaip nuolankios žmonos ir rūpestingos motinos vaidmens⁶ (Suzuki 2005, 127).

Kitas plačiai minimas santuokų skaičiaus mažėjimo paaiškinimas remiasi ilgą tinkamo partnerio paieška. Pietų Korėjoje ir kitose šalyse tėvai ilgai užėmė santuokos planavimo pareigas, tiesiogiai organizuodami ir palengvindami savo vaikų santuoką. Tiesioginis tėvų įsitraukimas į sutuoktinio paiešką jau seniai liovėsi, bet panašaus veikimo mechanizmai, skirti vyro ir moters antrosios pusės paieškai pasireiškia įvairiais kitais būdais (Raymo ir kt. 2015, 8.13). Remiantis Todd L. Sandel teigimu, „tradicinis“ kultūrinis supratimas apie santuokų sudarymą padėjo palengvinti ne tik praeities, bet ir šiandienos *cross-border* santuokas, todėl galima teigti, kad būtent tradicijos paskatino šiandienos komercializuotų santuokos brokerių atsiradimą (Sandel 2015, 77).

3.2. Lyties vaidmenų įsitikinimai: Pietų Korėjos tradicinė moteris ir tradicinės moters įsivaizdavimas *cross-border* santuokinės migracijos procesuose

Tokioje konfucianistinėje visuomenėje kaip Pietų Korėja, tradicinis lyčių supratimas apimantis vyro ir žmonos vaidmenis yra stiprus ypač tarp vyresnės kartos žmonių, kurie tikisi, kad žmona bus nuolanki ir dėmesinga savo vyro tėvams. Tokios *intra-Asia* santuokos apsisprendimai dažnai vyksta ne pagal individo poreikius, bet

⁶ Parrenas, Rhacel Salazar. *Servants of Globalization: Women, Migration, and Domestic Work*, Stanford, Calif.: Stanford University Press, 2001. Cit. iš Suzuki 2005, 127.

įtraukia šeimos ir bendruomenės patarimus. Be to, kasdienis socialinis ir šeimos spaudimas bei į šeimą orientuota tradicinė kultūra, paskatino vyrus, kurie „viršija tinkamą santuokinį amžių“, ieškoti poros užsienyje tam, kad įvykdytų sūnaus pareigą. Todėl moterys, iš mažiau išsivysčiusių šalių su panašiomis tradicijomis ir kultūriniu pagrindu, tapo patrauklios kandidatės vyrams, kurie ieško žmonos su įsivaizduojamomis tradicinėmis dorybėmis, tai moteris, kuri yra nuolanki, paklusni ir rodo pagarbą vyresniesiems (Chang 2017, 189).

Puoselėjantys konfucianizmo principus, Pietų Korėjos žmonės, ypač didelės šeimos gyvenančios kaimo vietovėse, teikia itin didelę svarbą griežtai hierarchijai šeimos viduje. Jie tiki, kad tai yra sėkmingos visuomenės pagrindas. Pasak Nguyen (2012) santykiai tarp tėvų ir vaikų, vyro ir žmonos bei vyresnių ir jaunesnių brolių yra paremti visišku paklusnumu tradicinėse Pietų Korėjos šeimose. Be to Pietų Korėjos vyrai, ypač kaimo vietovėse, yra linkę būti labiau autoritariški, negu mieste gyvenantys vyrai. Jie yra labai konservatyvūs ir tradicinių pažiūrų, kas liečia žmonos vaidmenis šeimoje: rūpintis šeima ir patarnauti savo vyro tėvams. Vyro pareiga yra uždirbti pinigus, kol žmonos pareiga yra pasirūpinti šeima ir vaikais. Marti privalo patarnauti savo vyro tėvams remiantis tradicija žinoma kaip *sijipsari* (tris metai buvimo akla, kurčia ir nebylia) (Le 2016, 181).

3.2.1. Tradicinės moters įsivaizdavimas

Daugelis šiuolaikinių tarptautinių santuokų dažnai įvyksta tarp nuotakų iš skurdesnių šalių su jaunikiais iš turtingesnių šalių, svarbu pabrėžti, kad tokios migracijos formas lemia ne tik ekonominės geografinės vietovės, bet ir *cartographies of desire*⁷ (troškimų kartografija) arba tai, ką Margaret Jolly ir Lenore Manderson (1997) apibūdina kaip *sites of desire*⁸ (trokštamos vietovės). Naujausios santuokos kartu atspindi ir skatina fantazijas ir įsivaizdavimus apie lytį, seksualumą, tradicijas ir modernumą (Constable 2005b, 7). Pavyzdžiui, Taivano ūkininkai ir darbininkų klasės vyrai mano, kad yra nepatrauklūs išsilavinusioms Taivano miesto moterims. Tačiau Pietryčių Azijos ir

⁷ Pflugfelder, Gregory M. *Cartographies of Desire: Male-Male Sexuality in Japanese Discourse, 1600-1650*, Berkeley: University of California Press, 1999. Cit. iš Constable 2005, 7.

⁸ Jolly, Margaret; Manderson, Lenore. *Sites of Desire, Economies of Pleasure: Sexualities in Asia and the Pacific*, Chicago: University of Chicago Press, 1997. Cit. iš Constable 2005, 7.

žemyninės Kinijos moterys, manoma, noriai už jų tekės dėl geresnės ekonominės vyrų padėties lyginant su vietine ekonomika (Sandel 2015, 68).

Taip pat vyrų atvirai išdėstytos prielaidos apie „tradicines“ moralines vertybes ir Azijos moterų charakterį bei jų mažiau atvirai išreikštos idėjos apie moterų erotinį seksualumą ir pačių moterų prielaidos apie „šiuolaikišką“ požiūrį, Vakarų jėgą ir užsienio vyrų patrauklumą yra esminiai motyvuojantys veiksniai skatinantys susipažinti ir ištekėti. Žemyninės Kinijos, Vietnamo ir Filipinų moterys yra vienos tų, kurios išreiškia savo norą ištekėti už užsieniečio tam, kad pabėgtų nuo vietinių patriarchalinių lyčių lūkesčių. Daugelis moterų tikisi, kad užsienio vyrai yra labiau modernių ir atvirų pažiūrų apie lyčių vaidmenis, nei vietiniai vyrai (Constable 2005b, 7).

Tuo metu dauguma Pietų Korėjos viengungių, žemas pajamas gaunantys ūkininkai arba išsiskyre vyrai, negalintys susirasti žmonos tarp vietinių moterų, šiandien ieško nuotakos užsienyje, nes tikisi, kad jos pasirūpins jų tėvais ir padės ūkyje. Pavyzdžiui, Vietnamo moterys iš kaimo vietovių atrodo puikios kandidatės, nes teigiama, kad dauguma šių moterų yra ištikimos savo vyrams, kad jos sunkiai dirba ir puikiai rūpinasi šeimos nariais. Vietnamo moterys iš pietinės šalies dalies taip pat įgijo gerą reputaciją kaip švelnios, sukaltamos ir patrauklios moterys. Tokie pasklidę stereotipai paskatino Pietų Korėjos vyrus patikėti, kad jų būsima nuotaka iš Vietnamo bus puiki žmona ir paklusni marti (Le 2016, 178).

Pavyzdžiui, lyginant su Taivano ūkininkų atveju, irgi pastebimas panašus požiūris į užsienietes nuotakas. Jie teigia, kad jų tautietės nėra „tradicinės“, jos nebeturi tradicinių vertybių. Tačiau moterys, iš palyginti skurdesnių Pietryčių Azijos šalių, jų manymu, yra „tradicinės“. Vienas iš vyrų pasakoja, kad „Vietnamo nuotakos yra tradicinės, nes jos yra iš ūkininkų visuomenės, kaip ir mano motina [...] kaip ir senų kartų, tradicinio tipo moterys, kurioms rūpi namai.“ Pastebima, kad tokį įvaizdį puoselėja profesionalūs santuokos brokeriai, kurie reklamuoja Pietryčių Azijos moteris kaip labiau „tradicines“ lyginant su „stipriomis“ Taivano moterimis. Kitas vyras taip pat pakomentavo, kodėl jo manymu, geriau vesti moterį iš Vietnamo nei iš Kinijos, nes tokia moteris gali skaityti ir suprasti kinų kalbą. Taigi, kai tokia moteris atsiduria Taivane „jai nereikia priklausyti nuo manęs. Ir šioje situacijoje kyla daugiau problemų.“ Priešingai nuo jų, moterys iš Vietnamo negali nei skaityti, nei suprasti kinų kalbos ir tokiu atveju ji „priklauso tik nuo

vyro ir todėl ji nepabėgs.“ Manoma, kad nuotaka iš užsienio ypač ta, kurios kalbos įgūdžiai yra riboti, yra geresnis pasirinkimas, nes ji labiau priklausoma nuo vyro ir todėl žymiai mažesnė tikimybė, kad santuoka iširs (Sandel 2015, 67-68). Šiuo atveju moters „tradiciniai“ bruožai pasireiškia ne dėl jos tradicinio požiūrio ar charakterio savybių, bet dėl nepažįstamos aplinkos ar kalbos nemokumo, kuris skatina neužtikrintumą ir sukelia tradicinės moters įspūdį.

Tokie atvejai parodo, kad vyrai gali susižavėti tarpvalstybine santuoka dėl numanomų užsieniečių moterų vertybių ir savybių lyginant su vietos moterimis, kurios, jų manymu, yra per daug liberalios, reiklios ir nepriklausomų pažiūrų. Vyrai ar jų šeimos nariai taip pat gali ieškoti partnerių iš užsienio, nes jų santuokos galimybės su vietine mergina yra ribotos arba todėl, kad jie užima žemą statusą santuokos rinkoje. Pavyzdžiui, Nancy Abelmann ir Hyunhee Kim (2005) analizėje pateikiama viena Pietų Korėjos kaimo ūkininko motina, kuri bandė surasti savo sūnui žmoną iš Filipinų. Jos manymu, filipinietė turėtų būti mažiau liberali ir mažiau nepriklausoma negu vietinės moterys (Constable 2005b, 8). Šis atvejis parodo kaip šeima yra pradėdama įsivaizduoti naujai, nes ne korėjietiškos kilmės nuotaka tampa perspektyvi santuokos partnerė (Abelman ir Kim 2005, 101). Visgi bandymas atvesti žmoną iš Filipinų ir asimiliuoti ją Pietų Korėjos kaimo vietovėse labai panašus į bandymą įgyvendinti konservatyvius socialinius ir kultūrinius projektus, šiuo atveju - *patrilineage* (giminės pratęsimas pagal vyrišką liniją). Visgi kaip ir Pietų Korėjos ūkininko motina, kuri tikisi, kad filipinietės labiau vertina tradicinės šeimos vertybes taip pat ir užsienietės gali nustepti, kad „modernių“ šalių vyrai ir jų tėvai dažnai yra labai konservatyvių ir „senamadiškų“ pažiūrų lyčių vaidmenų ir šeimos vertybių atžvilgiu (Constable 2005b, 9-10).

Taigi, kol moterys ieško šiuolaikiškų vyrų, dauguma vyrų atsigręžia į Aziją ieškodami tradicinės žmonos apibūdindami vietines moteris kaip sugadintas ir reiklias, turinčias pernelyg materialistinių ir feministinių pažiūrų ir mažiau įsipareigojusios savo šeimoms. Tokių tarptautinių santuokų paradoksas yra tas, kad nors vyrai siekia to, ką jie įsivaizduoja kaip tradicinės žmonas, moterys dažnai siekia ir tikisi šiuolaikiškų vyrų ir santuokų, kurios nelabai įmanomos jų tėvynėje.

Istoriškai organizuotų santuokų tradicijos Pietų Korėjoje buvo būdingos tarp privilegijuotų klasės narių, kurios retai buvo grindžiamos meile ir labiau buvo priemonė padidinti turtus arba pagerinti šeimos socialinę padėtį. Šiandien mieste gyvenantys korėjiečiai linkę tuoktis su būsimo gyvenimo partneriu iš meilės. Tuo metu organizuotos santuokos yra būdingos tarp mažiau išsilavinusių kaimo vietovėse gyvenančių žmonių. Choong Soon Kim (2011) teigia, kad tokia vyraujanti organizuojamų santuokų forma turi istorinių šaknų ir šiuo metu egzistuoja per tarptautinių brokerių veiklą. Panašios nuomonės prisilaiko ir Todd L. Sandel (2015), teigdamas kad kultūrinis supratimas apie santuokų sudarymą daro įtaką šiandienos tarptautinėms santuokoms, kas gali būti laikoma modernizuotų tradicijų forma. Taip pat remiantis Pietų Korėjos ūkininko motinos atveju, kai žmoną iš Filipinų buvo tikimasi sėkmingai asimiliuoti į Pietų Korėjos kaimo vietovės gyvenimą, bandant tokiu būdu realizuoti tradicinio pobūdžio lūkesčius, irgi yra modernėjančių tradicijų Pietų Korėjoje bruožas. Taigi komercinio pobūdžio brokeriai, kurie veikia globaliu mastu, Pietų Korėjos vyrų ir jų tėvų bandymas realizuoti vietines socialines ir kultūrinės normas pasitelkus nuotaką iš užsienio ir lūkesčiai, kad nuotaka iš užsienio bus tradicinių pažiūrų ir sėkmingai asimiliuos ir realizuos korėjietiškos žmonos vaidmenis yra pagrindiniai elementai nurodantys tradicijų modernizaciją Pietų Korėjoje.

4.MOTERS SUPREKINIMAS *CROSS-BORDER* SANTUOKINĖS MIGRACIJOS PROCESUOSE

1990 metų pabaigoje, moterys iš Pietryčių Azijos pradėjo vykti į Pietų Korėją dėl santuokos su Pietų Korėjos ūkininkais, darbo galimybių arba sekso industrijos plėtros (Abelman ir Kim 2005, 110). Daugiausiai moterų 1998 ir 1999 metų tarpe, kurios tuokėsi su Pietų Korėjos vyrais, buvo kilusios iš šių šalių: Kinija (45,2 proc.), Vietnamas (28,8 proc), Filipinai (6,5 proc). Moterys iš pateiktų trijų šalių sudarė daugiau kaip 80 proc. visų Pietų Korėjos *cross-border* santuokų (Chung ir Kim 2016, 339). Remiantis Douglas MacLean (2014) pateiktais 2013 metų registruotų santuokų duomenimis tarp Pietų Korėjos vyrų ir moterų iš užsienio, santuokų skaičius pagal siunčiančias šalis sudarė: Vietnamas – 39,573 santuokos, Kinija (ne korėjietės) – 35,761 santuoka, Kinija (kinų-korėjietės) – 26,588 santuokos, Filipinai – 9,892 santuokos, Kambodža – 4,620 santuokų, Tailandas – 2,632 santuokos, Mongolija – 2,378 santuokos (MacLean 2014, 12).

Pagrindinės priežastys, paskatinusios moterų *cross-border* santuokinę migraciją buvo skurdas, stabilios pajamos, noras pabėgti nuo šeimos rūpesčių, nuotykių troškimas arba svajonės apie gyvenimą užsienyje ir romantiška meilė, kurias paskatino Pietų Korėjos televizijos dramos – *Kdrama* (Song 2015, 13; Le 2016, 178; Kim 2011, xxvii; Tudor 2012, 274). Tačiau, pasak Melody Chia-Wen Lu (2005), potenciali nuotaka ne visada išteka todėl, kad jos šeimai reikalingi pinigai, jas labiau motyvuoja noras pagerinti gyvenimo sąlygas (Lu 2005, 279). Kai kurios Vietnamo nuotakos pasakoja: „Mano tėvų gyvenimas ir taip yra apgailėtinas. Net nuvykus į Pietų Korėją ir jeigu ten su manimi bus elgiamasi blogai, abejoju ar tai gali būti blogiau už mano esamą gyvenimą čia. Be to, galbūt aš galėsiu užsidirbti pinigų ir paremti savo tėvus.“ Arba jos pasako: „Kai žiūriu televizorių, aš suprantu, kad gyvenimas Pietų Korėjoje negali būti blogesnis už tą, kuris yra Vietname. Šią santuoką apsvairstau kaip galimybę nuvykti į Pietų Korėją. Jeigu aš ten būsiu nelaiminga, tai sugrįšiu atgal į Vietnamą.“ Atsižvelgiant į šias aplinkybes iš tikrųjų yra suprantama, kodėl šios jaunos moterys siekia geresnio gyvenimo ir tam kaip priemonę pasirenka santuoką su Pietų Korėjos vyru (Le 2016, 178-179). Taip pat analizuojant moterų *agency* aspektą *cross-border* santuokinėje migracijoje išryškėja tam tikri *push* (stumiantys) ir *pull* (traukiantys) faktoriai. Moterų atžvilgiu *push* faktoriumi

tampa ekonominiai ir gyvenimo sąlygų gerinimo interesai, tuo metu *pull* faktoriumi tampa Pietų Korėjos neišsilavinusių ūkininkų noras susirasti geidžiamą nuotaką, kuris skatina juos kreiptis į tarptautinius santuokos brokerius (Kim 2011, 80; Song 2015, 2).

4.1.Pasyvus moterų *agency*

Vienoje iš Taivano santuokos brokerio, kuris paprastai buvo samdomas Taivano viengungių tam, kad sutvarkytų transportavimo klausimus, istorijų apie Indonezijos nuotakas yra paminėti „ieškotojai“. Šie žmonės vykdavo į kaimus ar nuskurdusias kaimynystes, kad surastų gražią, jauną moterį. Šių merginų šeimoms būdavo pasakojama, kad jeigu jie leis savo dukrai ištekėti už vyro iš Taivano, jie gaus daug pinigų. Taigi dažnai pasitaikydavo atvejų, kai šeima pradėdavo kelti spaudimą savo dukterims, kad jos sutiktų tekėti. Tada ji tapdavo „kandidate“ ir būdavo nugabenama į viešbutį, kuriame galėjo susipažinti su vyrais iš Taivano, ieškančiais sau nuotakos. Šie vyrai, kurių paprastai būdavo du arba trys, atvykdavo kartu su savo šeimos nariais ir po pokalbio su potencialiomis nuotakomis, pasirinkdavo sau tinkamiausią porą. Vienas iš santuokos brokerių teigė, kad dažnai šios moterys neturėjo sprendimo teisės šiuo klausimu. Vėliau santuokos brokeris surengdavo vestuvių ceremoniją viešbutyje ar kitoje išnuomotoje patalpoje. Po to, kai viskas būdavo surengta, mergina buvo „pateikiama“ vyrui. Dažniausiai nuotakos tėvai ateidavo norėdami įsitikinti, kad jų dukra užtvirtino santuoką seksualine sueitimi. Jie apsilankydavo jų kambaryje, kad galėtų tuo įsitikinti (Sandel 2015 153-154) Kai kurie santuokos brokeriai, pasak vienos iš potencialių nuotakų, užsiima sukčiavimu arba prievarta, pavyzdžiui, vienas santuokos brokerių grasino potencialiai nuotakai, kad jeigu ji nesusituoks su vienu iš siūlomų jaunikių, ji bus priversta dirbti prostitute, kad galėtų išsimokėti skolas (Sandel 2015, 177).

Kiti dažnesni atvejai pasižymi tuo, kad tarptautinis santuokos brokeris pateikia klaidingą informaciją apie būsimą sutuoktinį. Pavyzdžiui, vienoje iš istorijų *Ami: Nelaiminga santuoka* (santraukas žr. 3-ame priede), kuria pateikia Todd L. Sandel (2015), brokeris vienai iš potencialių nuotakų pateikė klaidingą informaciją apie jaunikio amžių ir finansinę padėtį teigdamas, kad būsimas jaunikis: „turi daug pinigų, nekilnojamo turto ir gėlių ūkį“ (Sandel 2015, 157). Tokių santuokos brokerių apgaulės atvejų, ypač daug pasitaiko ir Pietų Korėjoje. Tarptautiniai, į pelną orientuoti, santuokos brokeriai

dažnai slepia būsimų jaunių fizinę ar psichinę sveikatą. Pavyzdžiui, istorijoje *Ttuet Huang: Nelaiminga santuoka* (santraukas žr. 1-ame priede) dvidešimties metų amžiaus Ttuet Huang (pseudonimas) tapo nesąžiningo santuokos brokerio auka, kuris nusiėpė nuo jos, kad jaunikis turi psichinių sutrikimų ir kentėjas nuo klinikinės depresijos ir epilepsijos priepuolių (Kim 2011, 81). Taip pat istorijoje *Jullian: Santuokos brokerio apgaulė* (santraukas žr. 1-ame priede) mongolė Jullian (pseudonimas) susituokė su Pietų Korėjos vyru per tarptautinį santuokos brokerį, kuris nusiėpė nuo potencialios nuotakos tai, kad jos būsimas vyras buvo kurčias ir impotentas (Kim 2011, 59). Būtent tokie atvejai nulėmė tai, kad tarptautiniai santuokos brokeriai buvo pradėti laikyti prekeiviais žmonėmis (Chung ir Kim 2016, 342).

4.2. Tarptautiniai komercinio pobūdžio santuokos brokeriai

Pietų Korėjoje yra keletas santuokos brokerių formų: tradiciniai *matchmakers* (piršliai), kurie vadinami *madangbal* skirti vedybų organizavimui šalies viduje; *Unification Church*, kurią įkūrė pastorius Mun Sŏn Myŏng; įsikūrę santuokiniai migrantai; komercinio pobūdžio santuokos brokeriai ar agentūros (Song 2015, 7). Tačiau skirtingai nuo tradiciškai organizuojamų arba suplanuotų per tarpininką santuokų, kurių atveju siekiama sėkmingos ir laimingos santuokos tarp vyro ir žmonos bei gerų santykių tarp jų šeimos narių, komerciniai santuokos brokeriai yra išimtinai orientuoti į pelną ir nesirūpina tinkamų porų paieška (MacLean 2014, 16).

Netgi tradiciniai Pietų Korėjos *matchmakers* (piršliai) tampa labiau komercializuoti. Jie organizuoja ir stengiasi palengvinti *cross-border* santuokos procesus, kadangi vyriausybė tiesiogiai skiria tam dideles lėšas. Dauguma vietinių savivaldybių perleido nuo 4 iki 6 milijonų vonų (apie 3,800-5,700 JAV \$) santuokos brokeriams, bijodami, kad ūkininkai panaudos šias lėšas asmeniniams tikslams. Tačiau tokie vyriausybės veiksmai paskatino spartų tarptautinių komercinio pobūdžio santuokos brokerių skaičiaus augimą šalies viduje (Song 2015, 8). Kadangi pusė santuokos lėšų atitenka tiesiai į brokerių rankas, Pietų Korėjos vyrai tapo savotiškais klientais-viengungiais. Kai kurie iš jų yra netgi nuolatiniai klientai. Šis santykis tarp brokerių ir būsimų jaunių paskatino naujo reiškinio atsiradimą. Iš pradžių nuotakos atvykdavo iš Kinijos, tačiau industrijai toliau vystantis, 2000 metais dėl santuokos migruojančių

moterų tautybė tapo įvairesnė. Moterys pradėjo migruoti iš tokių siunčiančių šalių kaip Filipinai, Vietnamas, Kambodža, Laosas, Mongolija ir Uzbekistanas (Song 2015, 8).

Tačiau kadangi didžioji dalis Pietų Korėjos viengungių gyvena ekonomiškai nepalankiose vietovėse ir dirba žemės ūkio arba žuvininkystės srityje, daugelis jų nesugeba susimokėti už santuokos organizavimą ar nuvykti į organizuojamus santuokos turus užsienyje, kurių metu galėtų susirasti sau nuotaką. Dažniausiai kiekvienas santuokos brokeris nustato skirtinga kainą, kuri kinta: nuo 12 milijonų vonų (10,000 JAV \$) iki 15 milijonų vonų (12,500 JAV \$). Dažnai būsimos nuotakos papildomai sumoka 300,000 vonų (250 JAV \$) simbolinį mokestį už paslaugas (Kim 2011, 60). Siekdami jiems padėti, kai kurios Pietų Korėjos savivaldybės ėmėsi ryžtingų žingsnių pertvarkydamos įstatymus ir miesto nutarimus, kad pritaikytų *cross-border* santuokas prie vietinės teisinės sistemos ir gyvenimo būdo. Vietiniai viengungiai nuo trisdešimt penkerių iki penkiasdešimties metų, dirbantys žemės ūkio ir žuvininkystės pramonėje, šiandien gali pateikti prašymus dėl finansinės paramos, kuri siekia nuo 3 iki 8 milijonų Pietų Korėjos vonų (3,200-8,600 JAV \$), kad galėtų susirasti nuotaką užsienyje. Tačiau tie, kurie nesugeba gauti vyriausybės skiriamų lėšų, ryžtasi pasiimti paskolas ir dažnai atsiduria didelėse skolose, kurių negali išsimokėti (Kim 2011, 57). Tačiau svarbu pabrėžti, kad piniginės operacijos būdingos ne tik į pelną orientuotiems santuokos brokeriams, pavyzdžiui, Pietų Korėjos ūkininko motinai, kuri savo sūnui ieškojo žmonos iš Filipinų per *Unification Church*, kelionė į Filipinus kainavo apie 500,000 vonų (4,167 JAV \$), nes į Filipinus keliavo du žmonės. Papildomai į kelionės kainą buvo įskaičiuota kosmetika, rūbai, žiedai ir pinigų suma, kurią reikėjo mokėti nuotakai ir jos tėvams. Šie pinigai nebuvo grąžinti nepaisant to, kad nuotaka taip ir neatvyko gyventi su vyru po ceremonijos Filipinuose (Abelman ir Kim 2005, 105). Taip pat istorijoje *Lily: Organizuota santuoka* (santraukas žr. 3-ame priede) moteris iš Taivano pasakojo, kaip po santuokos su taivaniečiu padėjo organizuoti dar tris santuokas tarp savo vyro draugų už tai neoficialiai gaudama simbolinę pinigų sumą už suteiktas paslaugas (Lu 2005, 283).

Tokioje sudėtingoje santuokos migracijos sistemoje, Pietų Korėjos valstybė 2008 metais ėmėsi santuokos brokerių veiklą reguliuojančių įstatymų vystymo, siekdama sustabdyti prievartinę verslo praktiką. 2009 metais, kai šis įstatymas tik pradėjo veikti santuokos brokerių įmonių skaičius šalyje siekė 1,237. Šis skaičius buvo didžiausias 2011

metais, kai iš viso buvo suskaičiuota iki 1,519 įmonių (Song 2015, 13). Vienas iš pagrindinių priežasčių, paskatinusių reguliuoti santuokos brokerius, tai netikrų santuokų organizavimas. Tokios santuokos dažnai moterims būdavo tik priemonė gauti vizą, kad galėtų legaliai įsidarbinti atvykusios į šalį (Chung ir Kim 2016, 343).

Nors netikros santuokos Pietų Korėjoje kol kas nėra didelė socialinė problema, tačiau palaipsniui rimtėja. Vienas santuokos brokerių buvo suimtas 2010 metais už tai, kad surengė šešiasdešimt netikrų santuokų tarp Vietnamo moterų ir Pietų Korėjos vyrų ir kartu padėdavo joms susirasti darbą. Už tai jis gaudavo nuo kiekvienos moters po 15,000 JAV \$ mokesčių. Taip pat kai kurios *cross-border* santuokinės migrantės atvyksta į Pietų Korėją su netikromis santuokos vizomis ir įsidarbina sekso industrijoje (Chung ir Kim 2016, 343). Vienoje iš pateiktų *cross-border* santuokinės migracijos moterų istorijų - *Juju: Pabėgusi nuotaka* (santraukas žr. 6-ame priede), buvo pasakojama kad: „Juju prisijungė prie savo vyresnės sesers, kuri gavo Pietų Korėjos pilietybę per netikrą santuoką su Pietų Korėjos vyru ir dabar dirbo Seule su savo tikru vyru iš Kinijos“ (Freeman 2005, 93). Visgi netikros santuokos Pietų Korėjoje nėra plačiai tyrinėjamos. Daugiau pasitaiko istorijų ir analizės atvejų tarp Filipinų moterų ir Japonijos vyrų (santraukas žr. 5-ame priede), kurie parodo moters pažeidžiamumą *cross-border* santuokinės migracijos srautuose, kai tampa finansiškai išnaudojamos tiek santuokos brokerio, tiek netikro sutuoktinio (Tokoro 2016, 110-111).

4.3. Tarptautinių komercinio pobūdžio santuokos brokerių internetiniai tinklalapiai ir lauko reklama: Vietnamo moterų suprekinimo analizė

Kadangi tarptautinės santuokos brokerių įmonės vis labiau vystosi ir į šią veiklą įsitraukia vis daugiau žmonių, atsiranda konkurencinės kainos, geros kokybės ir greito pristatymo garantijos, siekiant išlikti paklausiam santuokos rinkoje. Tačiau šiame konkurenciniame procese migruojančios moterys tampa vis labiau išnaudojamos (Wang ir Chang 2002, 93). Tarptautiniai santuokos brokeriai siekdami išlikti šioje konkurencinėje rinkoje ieško kuo daugiau moterų su įvairia kilme ir fizinėmis savybėmis. Jie garantuoja, kad gali rasti „gerą mergaitę“ savo klientams ir kaip viena iš agentūros reklamų skelbia: „jeigu būsima nuotaka bus nepatenkinta santuoka arba pabėgs, mes

surengsime dar vieną nemokamą kelionę į Vietnamą ir apmokėsime visas vestuvių išlaidas.“ (Wang ir Chang 2002, 108).

Taip pat vyraujanti ekonominė nelygė tarp Pietų Korėjos ir kitų šalių paskatino į Pietų Korėjos vyrą žvelgti kaip į klientą. Todėl komercinio pobūdžio brokeriai tapo labiau suinteresuoti atstovauti vyro interesus, o ne veikti kaip neutraliam tarpininkui. Tokiu atveju dėl santuokos migruojančios moterys tampa labiau pažeidžiamos ir su jomis elgiamasi kaip su preke, kuri „parduodama už aukščiausią kainą ir dažnai negauna iš to jokio pelno ar naudos“⁹. Svarbu pabrėžti, kad nauji Pietų Korėjos įstatymai, reglamentuojantys santuokos brokerių veiklą, yra parengti pagal vartotojo apsaugos įstatymus ir pasižymi tuo, kad yra orientuoti į produktą. Kadangi vyras dažniausiai yra klientas (pirkėjas) tai reiškia, kad jis pagal įstatymą bus laikomas „vartotoju“. Tokiu būdu įstatymas aiškiai sustiprina komercinį, į pelną orientuotą santuokos brokerių veiklą. (MacLean 2014, 16). Vienas iš pavyzdžių yra santuokos brokerių teikiamos garantijos dėl užsienio nuotakų, kad nuo šešių iki dvylikos mėnesių jos nepaliks savo vyrų ir nepareikalaus santuokos nutraukimo (Kim 2011, 62). Be to tokie įstatymai ir santuokos brokerių veikla galimai atsiliepia ir vyrų požiūryje į moteris, nes jie jaučiasi lyg įsigiję prekę, su kuria gali elgtis kaip tinkami. Istorijoje *Diep: Žmona-tarnaitė* (santraukas žr. 6-ame priede) moteris pasakojo: „jis pasakė, kad jis yra turtingas ir vedė mane, kad būčiau jo tarnaitė“ (Chang 2017, 189).

4.3.1. Tarptautinių santuokos brokerių tinklalapiai

Dauguma tarptautinių santuokos brokerių agentūrų, internetiniuose tinklalapiuose reklamuoja savo paslaugas Vakarų ir Azijos vyrams, iš ekonomiškai pažengusių šalių (Sandel 2015, 178), kurie ieško tinkamos, tradicinių pažiūrų ir atsidavusios žmonos iš Azijos ar kitų besivystančių pasaulio šalių. Šie santuokos brokerių tinklalapiai dažniausiai yra orientuoti į vyrus ieškančius nuotakos užsienyje, tačiau palaipsniui atsiranda ir potencialių jaunikių sarašai skirti moterims (Constable 2005a, 171).

Tokie tarptautinių brokerių tinklalapiai dažnai linkę pabrėžti moterų privalumus, pagal kilmės šalis ir tokiu būdu nustatydami rasinius ir tautinius stereotipus (Song 2015,

⁹ Jackie Jones. *Trafficking Internet Brides*, 20 Info. & Comm. Tech. L. 19, 25, 2011. Cit. iš MacLean 2014, 16.

9). Jie dažnai pozicionuoja užsienio šalių moteris kaip labiau tradicines ir todėl jos tampa labiau geidžiamos. Daugelis agentūrų vaizduoja Vietnamo nuotakas kaip paklusnias, nuolankias ir tyras (MacLean 2014, 13). Tokie santuokos brokerių tinklalapiai apibūdina save kaip *dating sites* (pažinčių svetainės) ar *matchmaking sites* (piršlybų svetainės), tačiau visgi didžioji dalis pateikia save kaip *marriage sites* (santuokos svetainės). Kai kurie bando paneigti vyraujančius stereotipus apie *mail-order bride* (Stepnitz 2009, 18) arba jo egzistavimą kaip, pavyzdžiui, *Rose Bride*, kuris teigia, kad tokio pobūdžio nuotakų nėra: „Gerbiami Ponai, kurie ieškote *mail-order bride*, mes turime jums naujienų: jų iš tikrųjų nėra.“ (Rose Brides 2018).

Visgi tokios tarptautinių santuokos brokerių paslaugos, kurios siūlomos per internetinius tinklalapius, dažnai yra siejamos su *mail-order bride* reiškiniu. Svarbu išskirti, kad toks *mail-order bride* aspekto akcentavimas internetinėje erdvėje linkęs pateikti vyrus kaip asmenis, kurie kontroliuoja finansinius išteklius, suteikiančius jiems galimybę „nusipirkti“ nuotaką. Nuotakos tuo metu tampa „preke“, kuri neturi savo *agency*. Lisa Anne Simons (2001) pabrėžia, kad: „moterys yra pateikiamos kaip ištekliai, kurie skirti patenkinti nuotakų paklausą vyrų tarpe“¹⁰. Visgi pasak Constable (2005) tai, kad moteris yra suprekinamos, ypač internetinėse svetainėse, nekelia abejonių, tačiau tai, kad jų įvaizdis yra suprekinamas, nereiškia, kad jos yra prekės. Taip pat *mail-order bride* etiketė išlieja ribas tarp prostitucijos, sekso turizmo ir prievartinio darbo, kurdama įspūdį, kad šie skirtumai tampa nedideli. Tai taip pat skatina žvelgti į moteris, kurios migruoja dėl santuokos pasinaudojusios tarptautinių santuokos brokerių paslaugomis, kaip į prekybos žmonėmis aukas (Constable 2005a, 173).

Toliau pateikiama penkių tarptautinių santuokos brokerių tinklalapių analizė. Šie tinklalapiai išsiskiria tuo, kad pateikia Vietnamo nuotakų stereotipinius aprašymus, tokiu būdu suprekindami moterį ir jos fizines ar kitokias savybes. Apžvelgiami šių penkių tinklalapių aprašymai apie Vietnamo moteris: vietnambrides.org, www.rosebrides.com, www.asiansingles2day.com, www.jnvietchinese.com.sg, vietnamese-brides.tripod.com (santraukas žr. 7-ame priede).

Pirmas tinklapis vietnambrides.org pateikia tokį Vietnamo moterų aprašymą:

¹⁰ Simons, Lisa Anne. *Marriage, Migration, and Markets: International Matchmaking and International Feminism*, Ph.D. dissertation, University of Denver, 2001. Cit. iš Constable 2005, 173.

- **Ištikimybė:** Daugelis ištikimybės problemų ateina iš sutuoktinių, kurie nėra ištikimi. Tačiau „ištikimybė“ yra Vietnamo moters apibrėžimas;
- **Darbšti mergina:** Daugelis žmonių mano, kad Vietnamo moterys vaikosi pinigų, tačiau iš tikrųjų jos yra savarankiškos ir nepriklausomos moterys. Jos gali pasirūpinti ne tik savimi, bet esant būtinybei ir Jumis. Vietnamo moterys nėra avantiūristės;
- **Rūpinasi šeima:** Vietnamo moteris yra geriausia namų ruošos ir maisto gaminimo atžvilgiu. Ji puikiai rūpinasi vyro šeima, nes mano, kad tai jos pareiga, ji rūpintusi vyro šeima kaip ir savo;
- **Namų deivė:** Jei tik panorėsite, ji patieks jums skanių naminių patiekalų, nes nuo mažens motinos jas mokė būti geromis namų šeimininkėmis. Tai yra viena iš Vietnamo tradicijų (VietNam Brides 2016).

Tuo metu antrame www.rosebrides.com tinklalapyje teigiama, kad „Vietnamo moterys ne tik gražios ir lieknos, bet jų ištikimybė savo vyrams daro jas dar labiau patraukliomis. Šioje kultūroje moteriškumas dažnai apibrėžiamas kaip pasiaukojimas, pagarba, savęs priežiūra ir stipri darbo etika. Ji visada bus pasiruošusi pamaloninti savo vyrą ir visada palaikys šeimą.“ arba „Ji yra ištikima žmona, rūpestinga motina, puiki vyrė ir kruopšti namų šeimininkė.“ (Rose Brides 2018). Trečiame www.jnvietbride.com.sg tinklalapyje santuokos brokerių agentūra teigia, kad gali rasti: „švelnią, jautrią, gražią ir šeimynišką nuotaką“ (J&N Viet-Bride 2015). Ketvirtas www.asiansingles2day.com tinklalapis pateikia tokius pagrindinius Vietnamo moterų būdo bruožus:

- Jos yra motiniškos ir mylinčios;
- Jos visą gyvenimą rūpinasi savo vyru ir šeima;
- Jos yra į šeimą orientuotos ir tuo pat metu sunkiai dirbančios;
- Jos yra gražios ir žino kaip puoselėti savo grožį ir išlikti patraukliai savo vyrui;
- Jos yra puikios virėjos ir klausytojos (Asian Singles 2018).

Penktas vietnamese-brides.tripod.com tinklalapis išsiskiria tuo, kad pabrėžiama moterų skaistybė: „mūsų Vietnamo moterys turi patvirtintą gydytojo sertifikatą dėl

skaistybės“ (Vietnamese Brides). Jis taip pat pateikia tokias Vietnamo moterų charakteristikas:

- Paprasta;
- Švelni;
- Darbšti;
- Nėra materialistė;
- Patenkinta savimi;
- Ištikima;
- Paklusni (Vietnamese Brides).

Taigi pateikti tinklalapiai Vietnamo moteris aprašo kaip ištikimas, darbščias, besirūpinančias vyro šeima, namų deives. Visgi tokio pobūdžio Vietnamo nuotakų aprašymai remiantis Jiyoung Song (2015) ir Douglas MacLean (2014) skatina rasinių ir tautinių stereotipų plitimą ir įsivaizdavimus apie lytį, seksualumą, tradicijas ir modernumą, kuriuos irgi akcentuoja ir analizuoja Nicole Constable (2005). Taip pat toks bandymas patenkinti viengungių lūkesčius ir noras išlikti paklausiais tarp kitų santuokos brokerių, kaip teigia Wang ir Chang (2002), skatina moterų išnaudojimą ir jų kaip prekės vaizdavimą, kuris dažnai siejamas su *mail-order bride* reiškiniu.

4.3.2. Tarptautinių santuokos brokerių lauko reklama

Socialinis spaudimas dėl tradicijų puoselėjimo ir nuotakų trūkumas paskatino vyrus ieškoti žmonių užsienyje. Santuokos brokeriai Pietų Korėjoje atsiliepė į šį reikalavimą organizuodami masines reklamos kampanijas miesto ir kaimo vietovėse. Vienas mokslininkų pažymėjo, kad yra skelbimų lentų, reklamuojančių santuoką su užsieniečiais, o taip pat Seulo metro yra išbarstyta daug panašaus reklaminio pobūdžio skrajučių (MacLean 2014, 13). Tačiau dėl to, kad kai kurios šio verslo sritys nebuvo reguliuojamos Pietų Korėjos vyriausybės, jos pasiekė nekontroliuojamą žmogaus orumą žeminantį lygį, kuris pasireiškė vietinėse lauko reklamose. Pavyzdžiui, kai kuriuose lauko reklamose, kuriose skatinama įsigyti užsienio nuotaką, buvo sakoma: „Vesk Vietnamo skaistuoletę“, „Vietnamo skaistuoletės niekada nepabėgs. Garantuojame!“ arba „Pamiršk savo negalią“. Tokia nehumaniško pobūdžio santuokos brokerių veikla vystėsi, kol neįsitraukė Pietų Korėjos vyriausybė po to, kai vietinių moterų grupės pradėjo viešinti šią

problema (Song 2015, 9).

Kiti užsienio moteris suprekinantys reklaminiai plakatai nurodo potencialių nuotakų kainas, išskirdami jas pagal tautybę. Tokiose Pietų Korėjos lauko plakatuose buvo rašoma: „Vietnamo moterys niekada nepabėga. Skirtingų tautybių santuokose specializuojanti agentūra.“; „Susituok su kinų moterimi. Kaina 7,000,000 vonų (apie 7000 JAV \$); Susituok su Vietnamo moterimi. Kaina 8,900,000 vonų (apie 8900 JAV \$)“; „Skaisti Vietnamo moteris, kainuoja 7,800,000 vonų (apie 7,800 JAV \$); Laukiami klientai, kurie jaunesni nei šešiasdešimt penkerių metų: pirma santuoka, antra santuoka arba neįgalūs žmonės.“ (8 priedas, pav. 1-3). Tokio tipo reklaminius skelbimus galima buvo aptikti Pietų Korėjos kaimuose ar priemiesčiuose, kur susitelkusi tarptautinių santuokos brokerių tikslinė auditorija (Park 2015).

Panašaus pobūdžio skelbimų arba reklaminių plakatų galima pamatyti ir kitose šalyse, pavyzdžiui, Taivane. Daugelis jų yra paprasto formato užrašyti ant namų sienų arba užkabinti ant gatvės stulpo su užrašais „Vietnamo nuotaka“ arba „Kinijos nuotaka“ su telefono numeriu. Tačiau 2004 metais Taivano valstybė ėmėsi pirmųjų teisinių veiksmų, dėl kurių santuokos brokeriams buvo pradėta drausti reklamuoti užsienietes nuotakas. Taip pat 2007 metų pabaigoje buvo priimtas dar vienas įstatymas, kuris uždraudė Taivano tarptautiniams santuokos brokeriams reklamuoti savo paslaugas per televiziją, internetą ar pakele reklaminuose plakatuose (Sandel 2015, 32).

Visgi svarbu pabrėžti, kad tokie reklaminiai plakatai ar kitokio pobūdžio skelbimai perduoda skaitytojui informaciją apie paslaugas arba produktus, kuriuos norima parduoti. Tokiu būdu užsienio nuotakas pateikiant kaip tinkamą reklamuoti „prekę“, kuri mažai skiriasi nuo kitų panašaus pobūdžio reklamų, siūlančių, pavyzdžiui, santechniko pasaugas arba nekilnojamo turto pardavimą (Sandel 2015, 36).

Todėl tokia vyraujanti užsienio moterų suprekinimo tendencija *cross-border* santuokinės migracijos procesuose, kuri pasireiškia per įvairaus lauko ir kitokio pobūdžio reklamą, neginčijamai yra suprekinimo forma dažniausiai taikoma moterims iš užsienio. Taip pat tokio pobūdžio moters suprekinimas, kai vyras vaizduojamas kaip dominuojanti pusė, paliečia ir lyčių galios aspektą (Sandel 2015, 178). Tačiau nepaisant internetinės komunikacijos plėtros, kuri perkėlė moterų reklamas iš popierinių katalogų į elektroninę erdvę ar kitas socialines platformas, tokias kaip *Facebook*, *WeChat*, SMS tekstus ar

elektroninį paštą ir pan., tai taip pat suteikia galimybę tokio likimo moterims dalintis savo gera arba bloga patirtimi socialiniuose tinkluose ir esant būtinybei kreiptis pagalbos (Sandel 2015, 179).

Taigi *cross-border* santuokinė moterų migracija vyksta dėl tokių *push* faktorių kaip skurdas, stabilaus darbo užmokesčio siekis, noras pabėgti nuo rūpesčių, nuotykių, romantiškos meilės ar gyvenimo užsienyje troškimas ir pan. Tuo metu *pull* faktoriai tampa Pietų Korėjos ūkininkai, kurie kenčia nuo tinkamų santuokai moterų trūkumo ir pasiryžta ieškoti geidžiamos nuotakos užsienyje per tarptautinius santuokos brokerius. Tačiau, dėl į pelną orientuotų brokerių, atsiranda vis daugiau apgaulės atvejų, kai nuo būsimos nuotakos yra nuslepama vyro negalia ar finansinė padėtis ir pan. Kas paskatino daugelį mokslininkų teigti, kad tai užmaskuota prekyba žmonėmis. Tokią nuomonę sustiprina tai, kad komercinio pobūdžio tarptautiniai santuokos brokerių veiksmai pasižymi pelno siekimu, komerciniu pobūdžiu ir *cross-border* atveju, kuris siejamas su MOB reiškiniu. Papildomai pateikiama stereotipinė potencialių nuotakų informacija internetiniuose tinklalapiuose, išskiriant jų savybes bei nurodant jų kainas lauko reklamose, tik dar labiau paskatina žmogaus ir santuokos suprekinimo požiūrį.

5. TRADICIJŲ MODERNIZACIJA

5.1. Pietų Korėjos viengungiai

Pietų Korėjos kultūrai būdingas giminystės linijos pratesimas pagal vyrišką lytį - *patrilineal*, tai sukelia didelį spaudimą vyrams, kurie privalo susituokti ir susilaukti sūnaus. Tuo metu iš žmonos yra tikimasi, kad ji rūpinsis vyro tėvais. Tačiau vis mažiau Pietų Korėjos santuokai tinkamo amžiaus moterų nori prisiimti tokias pareigas, kas mažina Pietų Korėjos vyrų galimybes susirasti nuotaką. Todėl Pietų Korėjos vyrai, ypač iš kaimo vietovių, kur tradicijos yra stipresnės, patiria socialinį spaudimą dėl jiems primetamų kultūrinių normų (MacLean 2014, 13).

Pastaraisiais metais tarptautinių santuokų skaičius Rytų Azijos šalyse pradėjo pastebimai augti, įskaitant Pietų Korėją. *Cross-border* santuokos Pietų Korėjoje dažniausiai įvyksta tarp kitataučių moterų ir Pietų Korėjos vyrų, kilusių iš kaimo vietovių (Rocha ir Fozdar 2017). Tokią valstybių sienas kertančią santuokinės migracijos tendenciją, manoma, labiausiai paskatino sėkmingų ir išsilavinusių Pietų Korėjos moterų keliami aukšti šeimos reikalavimai. Dauguma jaunų Pietų Korėjos moterų nenori tekėti už ūkininkų dėl sunkaus fizinio darbo bei socialinių ir kultūrinių kaimo gyvenimo reikalavimų. Ištekėti už ūkininko jaunai Pietų Korėjos merginai tapo nelabai pageidaujama alternatyva šalyje, kuri patiria klestinčios globalizacijos laikotarpį (Abelman ir Kim 2005, 104). Tai nulėmė, kad Pietų Korėjos vyrai iš kaimo vietovių, buvo nustumti į pačią apačią kaip nepageidaujami santuokai partneriai ir jiems tapo sunku rasti vietinę moterį, kuri norėtų už jų ištekėti ir sutiktų su jų patriarchalinėmis pažiūromis (Panuncio ir Bae 2012, 55).

Taip pat svarbu pabrėžti, kad nors Pietų Korėjoje lyčių santykis tarp santuokai tinkamo amžiaus žmonių yra normalus, miesto ir kaimo vietovėse jis stipriai susiskaido. Miestuose lyčių santykis tiems, kurių amžius nuo 20 iki 39 metų yra 102,3 (tai reiškia, kad 100 mergaičių gimsta 102,3 berniukai), o kaimo vietovėse lyčių santykis toje pačioje amžiaus grupėje yra 119,6, kas reiškia, kad 100 mergaičių gimsta 119,6 berniukai. Kuo atokesnė kaimo vietovė tuo didesnis lyčių santykio neatitikimas. Mažiausiai

apgyvendintose Pietų Korėjos dalyse lyčių santykis tarp 20 iki 39 metų amžiaus žmonių yra 174,5 (T.K. 2013).

Šis susiskaidymas, kaip buvo minima aukščiau, vyksta todėl, kad vyrai „įstringa“ savo gimimo vietose dėl primetamų tradicijos normų. Vykstant Pietų Korėjos industrializacijai kiekvienas norintis korėjietis palikdavo savo gimtinę ir išvykdavo į didesnius miestus ieškoti darbo ar kitų perspektyvų (T.K. 2013). Tuo metu vyriškos lyties šeimos pirmagimiai, ypač kaimo vietovėse, buvo linkę pasilikti dėl didelių žemės nuosavybių ir paveldėjimo galimybių (Song 2015, 2).

5.2. Pietų Korėjos vyriausybės įtaka *cross-border* santuokinei moterų migracijai ir santuokos brokerių atsiradimui

Visgi kaimo viengungių negalėjimas susirasti nuotakos yra dažnai pasitaikanti problema daugelyje greitą industrializaciją patiriančių Azijos šalių, kur išsilavinimas, darbo ir santuokos galimybės skatina jaunas moteris migruoti į miestus. Pietų Korėjoje nuotakų trūkumas kaimo vietovėse buvo pasiekęs valstybinio lygio krizę, kuri susilaukė visuomeninio dėmesio per medijos pranešimus, kai pradėjo daugėti ekstremalių atvejų, pavyzdžiui, vienišų ūkininkų protesto pobūdžio savižudybių¹¹¹². Tačiau po to, kai 1992 metais buvo įtvirtinti diplomatiniai santykiai su Kinija, Pietų Korėjos vyriausybė, pasitelkusi komercinius santuokos brokerius, pradėjo skatinti etnines korėjietes, kitaip vadinamas *chosonjok* (kinų-korėjietės), atvykti ir susituokti su Pietų Korėjos vyrais iš kaimo vietovių (Freeman 2005, 80). *Chosonjok* buvo pirmosios moterys, kurias kvietė į Pietų Korėją, pasitelkus komercinius santuokos brokerius, nes jos mokėjo kalbą ir žinojo kaip gaminti korėjietišką maistą. Tuo metu nuotakos iš Filipinų ir Japonijos atvykdavo daugiausia per *Unification Church* (Song 2015, 2).

¹¹ Kendall, Laurel. *Getting Married in Korea: Of Gender, Morality, and Modernity*, Berkley: University of California Press, 1996. Cit. iš Freeman 2005, 80.

¹² Park, Heh-Rahn. *Narratives of Migration: From the Formation of Korean Chinese Nationality in the PRC to the Emergence of Korean Chinese Migrants in South Korea*, Ph.D. dissertation, University of Washington, Seattle, 1996. Cit. iš Freeman 2005, 80.

5.3. Tradicijų modernizacija ir *cross-border* santuokinė migracija Pietų Korėjoje

Dauguma daugiakultūrių porų šiuolaikinėje Pietų Korėjoje, patenka į vieną iš dviejų kategorijų pagal santuokos būdus. Pirmoji, didžiausia kategorija yra *arranged marriage* (organizuotos santuokos), tai santuokos, kurios buvo organizuotos per komercinius santuokos brokerius, su Pietų Korėjos vyriausybės parama, arba per draugus, pažįstamus ar kitus šeimos narius. Taip pat šiai kategorijai priklauso poros, kurios susituokė per religines organizacijas, pavyzdžiui, tokias kaip *Unification Church*. Kita kategorija apima santuokas iš meilės, kai nuotaka ir jaunikis pamilsta vienas kitą. Tokios poros dažniausiai susitinka per darbą ar vyriausybines įstaigas Pietų Korėjoje ar kitose šalyse, kiti susipažįsta studijuodami, mokymosi centruose ir pan. (Kim 2011, 76).

Toliau pasitelkus Rytų ir Pietryčių Azijos moterų gyvenimo istorijų analizę remiantis Nancy Abelman ir Hyunhee Kim (2005), Choong Snoon Kim (2011), Melody Chia-Wen Lu (2005) ir Todd L. Sandel (2015) atliktų tyrimų analize, išskiriami pagrindiniai tris aspektai, kurie nurodo šalies tradicijų modernizaciją:

- Globaliai veikiantys santuokos tarpininkai;
- Pietų Korėjos vyrų ir jų tėvų bandymai realizuoti socialines ar kultūrinės normas, pasitelkus užsienio nuotaką;
- Pietų Korėjos vyrų ir jų tėvų lūkesčiai, kad nuotaka iš užsienio bus tradicinių pažiūrų ir sėkmingai asimiliuos ir realizuos korėjietišką žmonos vaidmenį.

5.3.1. Organizuotos *cross-border* santuokos

Remiantis trečiame skyriuje pateikta Pietų Korėjoje organizuotų santuokų analize, santuokas daugiausiai organizuodavo šalies viduje tarp privilegijuotų visuomenės narių, tačiau palaipsniui jos išplito tarp mažiau išsilavinusių, iš kaimo vietovių kilusių žmonių (Kim 2011, 78). Šiandien, pasitelkus tarptautinio pobūdžio tarpininką, organizuojama *cross-border* santuoka tarp Pietų Korėjos kaimo viengungių ir užsienio moterų, yra laikoma modernizuotų tradicijų forma dėl jų panašumo su praeityje organizuotomis santuokomis (Kim 2011, 76-78; Sandel 2015, 77).

Toliau pateikiama *cross-border* santuokinių migrančių gyvenimo istorijų analizė, kurios savo būsimus sutuoktinius susirado per globaliai veikiančius tarpininkus. Pirmiausiai pateikiamos dvi Caren Freeman (2005) *chosonjok* (kinų-korėjiečių) moterų gyvenimo istorijos. Analizuodamas šias istorijas Freeman (2005) teigia, kad šios moterys nekontroliuoja savo *agency* remiantis Massey (1994) *agency* termino supratimu. Ji pabrėžia, kad galimybė judėti, nėra žmogų įgalinantis dalykas, o greičiau žmogaus galimybė kontroliuoti kito asmens mobilumą (Freeman 2005, 81). Tačiau šiuose istorijose taip pat galime pamatyti ir Pietų Korėjos šeimų lūkesčius, kad užsienio nuotaka realizuos jų tradicinės korėjietiškos žmonos vaidmenis. Istorijoje *Yonghwa: Ūkininko žmona* (santraukas žr. 1-ame priede) pasakojama apie moterį, kuriai sutuoktinį parinko tėvas, per savo giminytės ryšius Pietų Korėjoje. Jos sutuoktiniu tapo Juno (pseudonimas), trisdešimt penkerių metų amžiaus vyras, kuriam reikėjo rūpintis ūkiu ir senyvo amžiaus tėvais. Kaip ir iš daugumos nuotakų, iš jos buvo tikimasi, kad ji bus nuolanki žmona ir rūpestinga marti, kuri rūpinsis vyro tėvais: „Yonghwa auklėjimas ar jos lūkesčiai neparuošė jos sunkiam fiziniam darbui ūkyje ar kultūriniais reikalavimams patarnauti savo vyrui ir jo tėvams“ (Freeman 2005, 89). Taip pat *Yunok: Santuoka su motyvu* (santraukas žr. 1-ame priede) istorijoje nuotaka su būsimu vyru irgi supažindino giminais. Tačiau vyras iš karto pareiškė, kad ves ją tik su sąlyga, kad ji liks namuose ir prisiims atsakomybę už jo sūnaus auklėjimą: „Ji žinojo, kad jai reikės įveikti vyro prieštaravimus dėl jos noro dirbti už namų ribų. Jis aiškiai davė suprasti, kad ves ją su sąlyga, kad ji liks namuose, prisiims atsakomybę už jo sūnaus auklėjimą ir neis dirbti“ (Freeman 2005, 91). Tokie atvejai parodo, kad Pietų Korėjos vyrai ir jų šeimos tikisi, kad užsienietė puoselės jų tradicinės moters įvaizdį ir vertybes, nuo ko taip pat priklauso geri santykiai tarp nuotakos ir jos vyro ir jo šeimos narių.

Tokie tradicinės korėjietiškos žmonos vaidmens realizavimo poreikiai pastebimi ir tolesnėse istorijose, kurias pateikia Choong Soon Kim (2011). Savo tyrimuose Kim daugiausia dėmesio skiria užsienietėms nuotakoms, jų patirčiai Pietų Korėjoje ir jų poveikį augančiai Pietų Korėjos visuomenės ir kultūros įvairovei. Kim siekė suprasti Pietų Korėjos požiūrį į užsieniečius ir besikeičiančią Pietų Korėjos kultūros prigimtį. Taip pat jis tyrė kaip Pietų Korėjoje priimamas daugiakultūriškumas, jo iššūkiai ir keliami sunkumai. Šiam tikslui pasiekti jis pateikė didelį kiekį *cross-border* santuokinių

migrančių gyvenimo istorijų (Kim 2011, xv). Jo pateiktose dviejų japonių gyvenimo istorijose, kurios susituokė per *Unification Church*, irgi galima išvelgti šeimos lūkesčius, kad užsienietė sėkmingai asimiliuosis į Pietų Korėjos gyvenimą ir realizuos tradicinės žmonos vaidmenį. Pirmoje *Tomoko Yuki: Santuoka per religinę organizaciją* istorijoje (santraukas žr. 1-ame priede) pasakojama apie Tomoko Yuki (pseudonimas), kuri su savo būsimo vyru Kim Chol-su (pseudonimas) susituokė per *Unification Church* 1999 metais. Tomoko teigė, kad: „jai teko įdėti papildomų pastangų, kad taptų gera žmona ir nuolankia marčia. Kartais ji jausdavosi visiškai išsekusi tiek fiziškai, tiek psichologiškai. Tomoko teigė, kad ji sunkiai dirbo stengdamasi prisitaikyti prie vyro šeimos poreikių ir kultūrinių skirtumų. Tačiau tai darydama, ji pasiekė savo vyro tėvų, giminaičių ir netgi bendruomenės pripažinimo“ (Kim 2011, 102). Taip pat antroji nuotaka iš Japonijos, istorijoje *Takako Miyamoto: Santuoka per religinę organizaciją* (santraukas žr. 1-ame priede) apie keturiasdešimt dviejų metų Takako Miyamoto (pseudonimas), kuri susituokė su keturiasdešimt septynerių metų Han-bin Lee (pseudonimas) Pietų Korėjos vyru per *Unificatin Church* 1999 metais Seule. Istorijoje pasakojama, kad: „iš karto po santuokos Takako pradėjo rūpintis savo vyro motina, kuri sirgo ir buvo fiziškai neįgali (antro lygio negalia) ir negalėjo judėti be pagalbos. Takako kartais netgi tekdavo ją nešti ant nugaros į ligoninę, nes jie neturėjo automobilio“ (Kim 2011, 111). Tokiu rūpinimusi vyro motina, Takako užsitarnavo savo naujosios šeimos pagarbą. Ji sėkmingai įkūnijo atsidavusios žmonos, nuolankios marčios ir geros motinos vaidmenį. Tai parodo, kad užsienio nuotakos gerai priimamos, jeigu jos puikiai realizuoja tradicinius korėjiečio žmonos vaidmenį (Kim 2011, 109-114).

Taip pat kitoje pateiktoje Choong Soon Kim (2011) istorijoje *Huang: Laimingas gyvenimas Pietų Korėjoje* (santraukas žr. 1-ame priede) apie moterį iš Vietnamo, kurią su būsimo vyru supažindino šeimos draugas irgi pasakojama, kad: „Huang išsiskyrė tuo, kad elgėsi kaip tipinė mylinti namų šeimininkė, nuolanki marti ir gera motina. Ji visiškai atitinka tradicinės korėjietiškos moters portretą ir tokiu būdu pilnai patenkina savo vyro, jo motinos ir motinos draugų lūkesčius“ (Kim 2011, 91). Huang atitiko nuolankios marčios ir geros motinos vaidmenį, kurio trokšta daugelis Pietų Korėjos šeimų iš kaimo vietovių ir sulaukė įvertinimo už tai, kad pagimdė sūnų. Huang vyro motina pasakojo: „Ji mandagi, gerbia vyresnius ir neišlaidauja.“ (Kim 2011, 92). Tokia sėkminga užsienio

nuotakos asimiliacija į Pietų Korėjos šeimą taip pat gali būti laikoma bandymu įgyvendinti konservatyvius socialinius ir kultūrinius lūkesčius, kuriuos puoselėja daugelis Pietų Korėjos vyrų ir jų tėvų, ieškodami nuotakos užsienyje (Abelman ir Kim 2005, 112).

Tolesnės istorijos parodo bandymą įgyvendinti konservatyvius socialinius ir kultūrinius lūkesčius, tokius kaip vyriausiojo sūnaus pareiga susilaukti palikuonio. Šis aspektas išskiriamas dviejose analizuojamose moterų gyvenimo istorijose. Pirmą istoriją pateikia Jiyoung Song (2015), kuri išskirdama *sexual exploitation* (seksualinį išnaudojimą), *forced labour* (priverstinį darbą) ir *forced prostitution* (priverstinę prostituciją) *cross-border* santuokinėje migracijoje, analizavo moters *agency* pažeidžiamumą išskirdama jos, kaip aukos būklę Pietų Korėjos šeimoje (Song 2015, 11). Tačiau mokslininkės pateiktoje *Anh: Priverstinis abortas* (santraukas žr. 1-ame priede) istorijoje, kuri ištekęjo per komercinį santuokos brokerį, taip pat įžvelgiami kultūriniai ir tradiciniai Pietų Korėjos aspektai. Šioje istorijoje pasakojama kaip: „vyro sesuo nusivedė moterį pas ginekologę ir be jos sutikimo nutraukė šešių mėnesių neštumą. Vietnamietės vyras buvo šešiasdešimties metų amžiaus vyras su psichine negalia, kuris šeimoje buvo vyriausias, todėl pagal Pietų Korėjos tradicijas turėjo tiesioginę teisę paveldėti savo tėvų turtus“ (Song 2015, 11). Taigi šioje nelaimingos santuokos istorijoje, kuri parodo moters aukos aspektą *cross-border* santuokinėje migracijoje, taip pat pastebimos tradicijos susijusios su giminės pratęsimu per vyrišką liniją – *patrilineal*. Šiuo atveju užsienietės žmonos vaikas, ypač vyriškos giminės, oficialiai galėtų paveldėti Pietų Korėjos vyro turtą (Song 2015, 11). Panašus atvejis minimas ir antroje istorijoje, kuria pateikia Choong Soon Kim (2011) kurioje parodoma, kaip užsienio nuotaka gali tapti tarptautinio, į pilną orientuoto, santuokos brokerio auka. Šioje moters gyvenimo istorijoje vyro tėvai irgi pabrėžia esminę žmonos pareigą, pagimdyti vaiką. *Jullian: Santuokos brokerio apgaulė* (santraukas žr. 1-ame priede) istorijoje pasakojama apie moterį iš Mongolijos, kuri 2006 metais susituokė su Pietų Korėjos vyru, per tarptautinį santuokos brokerį, kuris nusišėpė nuo nuotakos tai, kad jos būsimas vyras buvo kurčias ir impotentas. Toliau istorijoje pasakojama, kad: „netrukus po santuokos jos vyro tėvai primigtinai reikalavo, kad ji pastotų. Po kurio laiko jie pradėjo kaltinti nuotaką nevaisingumu“ (Kim 2011, 59-60). Nors abi paminėtos santuokos nėra laimingos, tačiau juose pateikta vyro tradicinių normų pareiga susilaukti vyriškos lyties palikuonio, parodo socialinius lūkesčius, kuriuos

motyvuoja kultūrinės ir tradicinės normos. Tokie bandymai realizuoti kultūrinės ir tradicinės normas pasitelkus užsienio nuotaką laikytini šiuolaikinio pobūdžio, tai pabrėžia ir tradicijų modernizacijos aspektą Pietų Korėjoje (Abelman ir Kim 2005, 112).

Taigi Pietų Korėjos vyrų santuoka su Rytų ir Pietryčiu Azijos moterimis gali būti laikytina nauju reiškiniu dėl jo tarptautinio pobūdžio (Abelman ir Kim 2005, 101). Taip pat toks naujas šeimos įsivaizdavimo būdas, kai tikimasi, kad užsienio nuotakos sėkmingai realizuos korėjietiškos tradicinės moters vaidmenis ir pagimdys palikuonį, parodo ir tradicinio pobūdžio Pietų Korėjos vyrų ir jų tėvų pastangas bei norus realizuoti socialinius ir tradicinius lūkesčius pasitelkus tarpvalstybines santuokas (Abelman ir Kim 2005, 102).

Tačiau svarbu pabrėžti, kad tradicinės moters aspektas ir pareiga susilaukti vaiko, daugiausia pasireiškia moterų migracijos į Pietų Korėją gyvenimo istorijų atvejuose. Tokio kultūros ir tradicijų normų akcentavimo nėra išskiriami, pavyzdžiui, santuokose tarp Indonezijos moterų ir Taivano vyrų (santraukas žr. 3-ame priede) arba Filipinų moterų ir Japonijos vyrų (santraukas žr. 4-ame priede). Todėl galima teigti, kad šis reiškinys yra labiau būdingas Pietų Korėjos vyrams ir jų tėvams, kurie yra griežtų tradicinių pažiūrų ir siekia jas išsaugoti, pasitelkę tarptautinius santuokos brokerius ir užsienietes moteris iš Rytų ir Pietryčių Azijos. Visgi svarbu atsižvelgti ir į tai, kad lyginant su kitais darbo migracijos tipais, pavyzdžiui, namų tvarkytojos arba darbuotojos pramogų srityje, moterų santuokinė migracija, kaip teigia dėl Rosario (1994) yra „morali“ ir „mažiau rizikinga“ seksualine, psichine ir fizine prasme, o taip pat atitinka lyties vaidmenų pasiskirstymą ir vyraujančią Azijoje šeimos ideologiją¹³ (Suzuki 2005, 128).

5.3.2. *Cross-border* santuokos iš meilės

Daugeliui žmonių „meilė“ asocijuojasi su romantiška jos koncepcija, kuri apima magišką momentą, kai susitinka du žmonės (Badiou ir Truong 2012, 30). Todėl meilė visada domino žmones, nepriklausomai nuo to kaip ji pasireiškia (Badiou ir Truong 2012, 39). Tačiau tokia meilės koncepcija, netgi Vakaruose, turi trumpą istoriją, nes kaip ir Azijoje, pavyzdžiui, viduramžių Anglijoje santuoka buvo pilnas derybų ir formalumų

¹³ del Rosario, Virginia O. *Lifting the Smoke Screen: Dynamics of Mail-Order Bride Migration from the Philippines*, Ph.D. dissertation, Institute of Social Studies, the Hague, 1994. Cit. iš Suzuki 2005, 128.

procesas (Kim 2011, 77). Visgi tai turi tam tikrų panašumų palyginus su organizuojamomis santuokomis, tačiau ne šeimos ir hierarchijos atžvilgiu, o žmonių noru apsisaugoti nuo galimos nesėkmės, tai yra netikros meilės arba santuokos iširimo (Badiou ir Truong 2012, 8). Toliau pateikiama Rytų ir Pietryčių Azijos moterų gyvenimo istorijų analizė, kurios ištekėjo už Pietų Korėjos vyrų iš meilės, siekiant palyginti su santuokomis, kurios įvyko pasitelkus globaliai veikiančius tarpininkus.

Choong Soon Kim (2011) pateikia meilės istorijas. Pirmoje *Wang Qun: Moteris iš Hunchun, Kinija* (santraukas žr. 2-ame priede) meilės istorijoje pasakojama apie Wang Qun (pseudonimas), kuri būdama studentė 1995 metais susipažino su savo būsimu vyru Chong-o (pseudonimas) studijuodama Rusijoje. Svarbu pabrėžti, kad tokios santuokos iš meilės dažnai susiduria su abiejų sutuoktinių tėvų pasipriešinimu, dėl vyraujančių stereotipų apie užsienietės nuotakas. Pavyzdžiui, Chong-o tėvai labai prieštaravo jų santuokai: „dėl vyraujančių neigiamų stereotipų apie užsienietes žmonas, kurios sukelia rūpesčių, nuolat prašo pinigų ir dažnai santuoka baigiasi skyrybomis“ (Kim 2011, 121). Visgi nepaisant vyraujančių stereotipų, su kuriais tenka dažnai susidurti moterims, kurios teka iš meilės, Wang Qun santuoka buvo laiminga. Jų istorijoje akcentuojama, kad: „jie išlaikė mylinčią ir harmoningą šeimos gyvenimo erdvę“ (Kim 2011, 129), kas gali būti gretinama su tradicinės moters pareiga rūpintis savo vyru ir jo šeima bei vaikais. Todėl nepriklausomai nuo to, kad Wang Qun santuoka įvyko dėl meilės, kultūriniai skirtumai išlieka ir daro įtaką tiek žmonos santykiams su sutuoktiniu, tiek jo tėvais.

Su tam tikru stereotipiniu požiūriu tenka susidurti ir kitoms nuotakoms, pavyzdžiui, filipinietė Chris, kuri aprašo savo santuokos įspūdžius susikurtame *blog* internetiniame tinklalapyje. Moteris pasakojo, ką vyro giminaičiai pasakė jai prieš atvykstant į Pietų Korėją: „Tau labai pasisekė, tu vyksi į Pietų Korėją. Daugelis Filipinų moterų nori keliauti į Pietų Korėją, tačiau negali.“ Internetinio tinklalapio autorė teigė, kad: „Ne visos filipinietės teka dėl finansinės naudos. Ne visos filipinietės nori keliauti į Pietų Korėją. Ne visos filipinietės siekia gauti vizą“. Kaip ir anksčiau paminėtoje istorijoje, Chris pasakojime irgi parodoma tradicinės konfucianizmo normas puoselėjančios Pietų Korėjos šeimos narių hierarchinė struktūra, kuri ne tik riboja užsienio nuotakos mobilumą, tačiau taip pat daro įtaką jos santuokai ir santykiams su vyro tėvais: „mano vyro tėvas yra galingiausias šeimos narys. Jis priima daugumą

sprendimų ir su juo turi būti konsultuojamasi dėl visko, nuo mano vyro verslo planų iki namų užuolaidų spalvos. Prieš atvykdama į Pietų Korėją aš pati priimdavau sprendimus. Mano šeima visada buvo šalia ir pasiruošusi duoti patarimą, bet jie niekada nediktuodavo mano gyvenimo sprendimų“ (Santosra 2015). Taigi nepriklausomai nuo to, kad santuoka įvyko iš meilės, nuotakoms iš užsienio vis tiek tenka susidurti su stereotipais ir kultūriniais skirtumais, kurie daro didelę įtaką jų santuokai ir santykiams su vyru ir jo tėvais. Dažnai tokie skirtumai ir nuotakos negebėjimas prie jų prisitaikyti gali privesti prie santuokos nutraukimo, kaip kad atsitiko toliau pateiktose istorijose.

Tsend: Gydytoja iš Mongolijos (santraukas žr. 2-ame priede) meilės istorijoje, kurią irgi pateikia Choong Soon Kim (2011) siekdamas parodyti, kad santuoka iš meilės irgi gali būti nelaiminga kaip ir daugelis santuokų, kurios įvyksta per tarptautinius santuokos brokerius ar kitus tarpininkus. Šioje istorijoje pasakojama apie keturiasdešimt trejų metų amžiaus moterį, kuri turi aukštąjį išsilavinimą. Tsend (pseudonimas) 2008 metais atvyko į Pietų Korėją studijuoti ir netrukus susipažino ir susituokė su keturiasdešimt šešerių metų amžiaus korėjiečiu When (pseudonimas). Toliau pasakojama, kad didžiausią nesusipratimą jų santuokoje kėlė Tseng santykiai su aštuoniasdešimties metų amžiaus vyro motina, kilus konfliktui dėl Pietų Korėjos kreipimosi terminų. Istorijoje pasakojama, kad: „Pietų Korėjos kalboje yra kelios kreipimosi formos, kurios skirtos jaunesniesiems ir vyresniesiems. Nežinodama šių skirtumų, Tsend kreipdavosi į vyresnio amžiaus moterį kreipiniu „Pab moko!“, kuriuo priimta kreiptis į mažus vaikus. Vyro motina nusprendė, kad Tsend tokiu būdu tyčia rodo nepagarbą ir neiškentusi ėmė ja mušti lazda“ (Kim 2011, 130).

Panašių smurto apraiškų dėl kultūrinio nesusipratimo arba nenoro prisitaikyti prie kultūrinių Pietų Korėjos ypatumų pateikiama ir *Yonjae: Santuoka iš meilės* (santraukas žr. 2-ame priede) istorijoje, Yonjae teigė, kad susituokė su Pietų Korėjos vyru iš meilės. Pasak Yonjae: „jos vyro tėvai elgėsi su ja gražiai, kol ji atsakingai rūpinosi sergančiu vyro seneliu iki jo mirties. Santykiai pasidarė labiau įtemti, kai Yonjae pradėjo dirbti ir jos vyro tėvas paprašė atiduoti dalį savo mėnesinės algos“ (Freeman 2005, 92-93). Santykiai pablogėjo su vyro šeima, kai Yonjae pasipriešino tokioms šeimos tradicijoms ir nusprendė susigrąžinti pilną savo finansų kontrolę: „šis įvykis pažymėjo draugiškų šeimos santykių pabaigą. Yonjae pasakojo apie toliau sekusius kasdienius įžeidinėjimus

ir kaltinimus, kuriuos jai reikėjo iškęsti, pavyzdžiui, dėl jos kaip marčios netinkamumo ir jos kaip „kinės“ tingumo ir nešvarumo“ (Freeman 2005, 93). Tai parodo, kad nors santuokos gali įvykti dėl abiejų individų meilės vienas kitam, visgi Pietų Korėjos vyrų ir jų tėvų lūkesčiai išlieka nepakitę tradicinės moters atžvilgiu kaip ir santuokose, kurios organizuojamos per komercinius santuokos brokerius. Tačiau kaip pastebi Hsin-Chieh Chang (2017) šie lūkesčiai ir supratimas apimantis vyro ir žmonos vaidmenis ypač pasireiškia tarp vyresnės kartos žmonių (Chang 2017, 180).

Taip pat svarbu išskirti, kad netgi istorijose, kuriose teigiama, kad moteris ištekėjo už Pietų Korėjos vyro iš meilės, irgi pastebima globalių tarpininkų veiklą, šiuo atveju – giminaičio. *Lee Arim: Chosonjok nuotaka* (santraukas žr. 2-ame priede) meilės istorijoje, kurią pateikia Choong Soon Kim (2011), pasakojama apie trisdešimties metų amžiaus *chosonjok* (kinų korėjietė) Lee Arim, kuri gimė 1980 metais mažame ūkininkų miestelyje ir ištekėjo už Kim Ki-su (pseudonimas) 2006 metais. Šioje istorijoje minima, kad: „Ki-su teta 2004 metais, kuri turėjo giminaičių Arim miestelyje, lankydamosi svečiuose susipažino su Arim ir nusprendė, kad ji būtų puiki nuotaka jos sūnėnui“ (Kim 2011, 133). Taigi abiejų sutuoktinių susitikimą organizavo jaunikio teta, kurio metu Ki-su teigė, kad: „pamilo iš pirmo žvilgsnio“ (Kim 2011, 133). Taip pat Arim istorijoje išskiriamos ir tradicinės korėjiečio žmonos pareigos, kurių tikimasi paisys užsienietė žmona. Arim pasakojo: „Aš, kaip vyriausio sūnaus žmona, turiu paruošti maistą *chesa* ritualui (protėvių garbinimo ritualas), bet mano šeima niekada to nedarydavo, kol mes gyvenome Kinijoje“ (Kim 2011, 134). Taigi pastebima, kad vyras ir jo tėvai yra labai konservatyvūs ir turi tradicinių pažiūrų, kas liečia žmonos vaidmenis šeimoje (Le 2016, 181), ir tikisi, kad užsienietė bus gera, mylinti žmona ir nuolanki marti (Kim 2011, 114), nepriklausomai nuo to ar santuoka įvyko per tarpininką, ar iš meilės. Tačiau svarbu išskirti, kad netgi santuokų iš meilės atveju mes galime pamatyti, kad jos gali būti organizuotos per giminaičius.

Taigi analizuojant Rytų ir Pietryčių Azijos moterų gyvenimo istorijas ir išskiriant *cross-border* santuokinę migraciją, per komercinio pobūdžio santuokos brokerius ar kitus tarpininkus, kurie organizuoja tarpvalstybines santuokas, galime pamatyti, kad Pietų Korėjos vyrai ir jų šeimos, įsiliedami į tarpvalstybinius santuokos procesus, yra

motyvuojami konservatyvių socialinių ir kultūrinių pažiūrų. Toks naujas šeimos formavimo būdas, kai pasitelkiamas tarptautinis santuokos brokeris ar kitokio pobūdžio tarpininkas ir nuotaka iš užsienio, atskleidžia daugialypius sudėtingus žmogaus elgesio ypatumus, kurie skatina tradicijų modernizacijos procesus dėl vyraujančių tradicinių, kultūrinių ar socialinių normų šiuolaikinių įgyvendinimo būdų. Tačiau svarbu išskirti, kad Rytų ir Pietryčių Azijos moterys galimai pasirenka *cross-border* santuokinės migracijos būdą todėl, kad jis atitinka lyties vaidmenų pasiskirstymą ir Azijoje vyraujančia šeimos ideologiją.

Tuo metu santuokų iš meilės atveju, pastebima, kad užsienietės nuotakos dažnai susiduria su vyraujančiais neigiamais stereotipais, iš jų taip pat yra tikimasi, kad jos laikysis ir puoselės vietines tradicines normas. Pavyzdžiui, bus nuolanki ir mylinti žmona bei marti ir puikiai išmanys kultūrinius skirtumus, kurie reikalauja rodyti pagarbą vyresniesiems. Tačiau svarbu pabrėžti, kad netgi santuokos iš meilės atveju, yra pastebima globaliai veikiančio tarpininko veikla, šiuo atveju galimai giminaičio.

IŠVADOS

Analizuojant santuokinės migracijos tyrimų problematiką, paaiškėjo, kad literatūroje, apie santuokinę moterų migraciją, pateikiama daug skirtingų terminų, skirtų apibūdinti plačią santuokinės migracijos studijų kryptį. Vienas plačiai naudojamų terminų akademinėje literatūroje yra *cross-border marriage*, nes jis geriausiai apibrėžia skirtumus tarp tarpvalstybinių santuokų ir santuokų tarp skirtingų bendruomenių individų. Tuo metu komercinei santuokinės migracijos pusei nurodyti dažniausiai naudojamas *mail-order bride* terminas. Taip pat santuokinės migracijos tyrimuose išskiriama *agency* sąvoka, siekiant parodyti asmenų migraciją skatinančias priežastis ir jiems įtaką darančius veiksnius bei kritiškiau pažvelgti į moters kaip „aukos“ statusą migracijos procesuose.

Visgi dauguma literatūros, ypač Vakaruose, tarptautinę santuokinę migraciją analizuoja iš prekybos žmonėmis perspektyvos, kuriam dažnai priskiria ir *mail-order bride* aspektą. Tačiau remiantis Nicole Constable (2005) atliktais tyrimais, teigiama, kad moterys ištekėjusios tokiu būdu, nemano esančios prekėmis. Taip pat pasak Melody Chia-Wen Lu *mail-order bride* reiškinio traktavimas Vakaruose ir Azijoje skiriasi. Vyraujantys komercinio pobūdžio santuokos brokeriai, kurie akcentuojami *mail-order bride* tyrimuose, manoma, kad užima modernizuotą piršlio vaidmenį.

Apžvelgus Pietų Korėjos kultūrinius santuokos tradicijų aspektus ir įsitikinimus apie lyčių vaidmenis bei jų pokyčiams įtaką darančius veiksnius buvo ištirta, kad organizuojamų santuokų tradicijos Pietų Korėjoje buvo būdingos tarp privilegijuotų visuomenės narių, tačiau palaipsniui paplito tarp kaimo vietovėse gyvenančių Pietų Korėjos viengungių. Vakarų įtakos plitimas, modernizacija, ekonominis vystymasis, moterų įsitraukimas į darbo rinką paskatino tradicijų pokyčius, susijusius su santuoka ir šeimos formavimu. Modernizuotos santuokos forma įgavo dvi kryptis: *cross-border* santuokos per komercinius santuokos brokerius ir santuokos iš meilės.

Toliau tiriant Pietų Korėjos komercinius *cross-border* santuokinės migracijos procesus pastebėta, kad į Pietų Korėjos vyrą žvelgiama kaip į klientą ir labiau yra siekiama atstovauti jo norus. Tai skatina daug apgaulės atvejų, kurie baigiasi nelaimingomis santuokomis, kai moteris tampa, į pelną orientuoto, santuokos brokerio auka. Taip pat pastebėta, kad būtent komercinio pobūdžio santuokos brokeriai linkę

pateikti stereotipinius aprašymus ir reklamuoti Pietryčių Azijos moteris, kaip labiau „tradicines“, paklusnias, nuolankias ir tyras, lyginant su vietinėmis moterimis. Tokiu būdu jie skatina stereotipinį požiūrį ir tradicinės moters įsivaizdavimus, kurie daro įtaką moters suprekinimo proceso formavimuisi, pasireiškiančiu per moters pažeidžiamumą *cross-border* santuokinės migracijos procesuose ir piniginių aspektą, kai pateikiama užsienietės žmonos kaina.

Tiriant Pietų Korėjos santuokos tradicijų pokyčius ir jų modernizacijos procesus per Rytų ir Pietryčių Azijos moterų gyvenimo istorijų analizę paaiškėjo, kad *cross-border* santuokos, tarp užsienio moterų ir Pietų Korėjos vyrų, įvykusios per tarpininkus, yra naujas šeimos sukūrimo būdas. O nauji globalūs jos formavimo būdai, turintys tarptautinį elementą bei manymą, kad užsienio nuotakos sėkmingai realizuos korėjietiškos tradicinės moters vaidmenis, skatina elgesio pokyčius tarp Pietų Korėjos gyventojų, kas, tuo tarpu, daro įtaką tradicijų modernizacijai. Tačiau taip pat pastebima, kad kultūriniai ir tradicijų aspektai pasireiškia ir santuokose iš meilės, kurios irgi gali būti organizuotos per tarpininkus.

Sugretinus komercinį *cross-border* santuokinės migracijos ir tradicijų pokyčių procesus išryškėja, kad į pelną orientuoti tarptautiniai santuokos brokeriai puoselėja komercinį *cross-border* santuokinės migracijos aspektą per moterų reklamą, stereotipinius aprašymus ir tam tikras santuokos garantijas bei siekimą patenkinti Pietų Korėjos viengungių norus, paverčiant juos vartotojais. Tuo metu tradicinis aspektas *cross-border* santuokinėje migracijoje pasireiškia per santuokos brokerių gretinimą su senų laikų tradicijomis ir Pietų Korėjos vyrų ir jų tėvų bandymu realizuoti tradicines ir kultūrinės normas, pasitelkus šiuolaikines priemones tokias kaip: išplitusios komunikacijos technologijos, geresnis susisiekimasis ir atviros sienos tarp valstybių. Todėl galima teigti, kad Pietų Korėjos viengungių bandymas susirasti nuotaką užsienyje parodo tradicijų modernizacijos aspektą, kuris įgauna komercinį pobūdį, pasitelkus, į pelną orientuotų, santuokos brokerių veiklą.

Svarbu išskirti tai, kad yra daug tyrimų analizuojančių *cross-border* santuokinės migracijos komercinį aspektą Pietų Korėjoje ir kitose šalyse, ir dažnai yra minimi moters *agency* bei aukos aspektas. Tačiau tuo pačiu metu kultūrinis aspektas yra neišplėtotas ir apie jį šiandien bando užsiminti vos keli autoriai (Melody Chia-Wen Lu, Todd L. Sandel,

Choong Soon Kim, Nancy Abelman ir Hyunhee Kim). Todėl toliau analizuojant temą vienas iš pagrindinių būdų būtų antropologiniai tyrimai, atskleidžiantys ir toliau plėtojantys tradicinius ir kultūrinius aspektus *cross-border* santuokinėje migracijoje, išskiriant Azijoje vyraujančias šeimos ir lyties vaidmenų pasiskirstymo ideologijas. Taip pat paliečiant lyčių galios santykius, kultūrinius skirtumus ir žiniasklaidos aspektą dėl jo daromos įtakos nuomonės formavimuisi apie užsienio nuotakas.

BIBLIOGRAFIJA

1. Abelman, Nancy; Kim, Hyunhee 2005. A Failed Attempt at Transnational Marriage: Maternal Citizenship in a Globalizing South Korea, iš *Cross-Border Marriages: Gender and Mobility in Transnational Asia*, ed. Nicole Constable, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 101-123.
2. Badiou, Alain; Truong, Nicolas 2012. *In Praise of Love*. London: Serpent's Tail.
3. Cai Y. 2010. *China's below-replacement fertility: government policy or socioeconomic development?*. *Popul. Dev. Rev.*, 36:419–40.
4. Chang, Hsin-Chieh 2017. A two-step social integration model for transnational marriage migrants in Taiwan and South Korea: Marital family first, host society second, iš *International Marriages and Marital Citizenship: Southeast Asia Women on the Move*, ed. Asuncion Fresnoza-Flot, Gwenola Ricordeau, New York: Routledge, 176-195.
5. Chung, Chinsung; Kim, Keuntae 2016. *Social Attitudes to Cross-Border Marriages in Korea and Taiwan*. *Development and Society*, Vol. 45, Nr. 2, 327-352.
6. Chung, Connie 1997. *Korean Society and Women: Focusing on the Family*, [interaktyvus]. Prieiga: https://www.hcs.harvard.edu/~yisei/issues/spring_95/yisei_95_30.html [žiūrėta 2018 03 08].
7. Constable, Nicole 2005a. A Tale of Two Marriages: International Matchmaking and Gendered Mobility, iš *Cross-Border Marriages: Gender and Mobility in Transnational Asia*, ed. Nicole Constable, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 166-186.
8. Constable, Nicole 2005b. Introduction: Cross-Border Marriages, Gendered Mobility and Global Hypergamy, iš *Cross-Border Marriages: Gender and Mobility in Transnational Asia*, ed. Nicole Constable, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1-16.

9. Constable, Nicole 2006. *Brides, Maids and Prostitutes: Reflections on the Study of „Trafficked“ Women*. PORTAL Journal of Multidisciplinary International Studies, vol.3, no.2.
10. del Rosario, Virginia O. 1994. *Lifting the Smoke Screen: Dynamics of Mail-order Brides: Migration from the Philippines*. Ph.D. dissertation, Institute of Social Studies.
11. Freeman, Caren 2005. Marrying Up and Marrying Down: The Paradoxes of Marital Mobility for Chosonjok Brides in South Korea, iš *Cross-Border Marriages: Gender and Mobility in Transnational Asia*, ed. Nicole Constable, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 80-100.
12. Fresnoza-Flot, Asuncion; Ricordeau; Gwenola 2017. Introduction: International marriages of Southeast Asian women through the lens of citizenship, iš *International Marriages and Marital Citizenship: Southeast Asia Women on the Move*, ed. Asuncion Fresnoza-Flot, Gwenola Ricordeau, New York: Routledge, 1-21.
13. Ishii, Sari K. 2016. Introduction: Marriage Migrants as Multi-marginalized Transnational Diaspora, iš *Marriage Migration in Asia: Emerging Minorities at the Frontiers of Nation-States*, ed. Sari K. Ishii, Japan: Kyoto University Press, 1 – 23.
14. Jackie Jones 2011. *Trafficking Internet Brides*, 20 Info. & Comm. Tech. L. 19, 25.
15. Jolly, Margaret; Manderson, Lenore 1997. *Sites of Desire, Economies of Pleasure: Sexualities in Asia and the Pacific*. Chicago: University of Chicago Press.
16. Kendall, Laurel 1966. *Getting Married in Korea: Of Gender, Morality, and Modernity*. Berkley: University of California Press.
17. Kim, Choong Soon 2011. *Voices of Foreign Brides: The Roots and Development of Multiculturalism in Korea*, United States of Amerika: AltaMira Press.
18. Le, Hien Anh 2016. Lives of Mixed Vietnamese-Koren Children in Vietnam, iš *Marriage Migration in Asia: Emerging Minorities at the Frontiers of Nation-States*, ed. Sari K. Ishii, Japan: Kyoto University Press, 175-186.

19. Lee, Hye-Kyung 2008. *International marriage and the state in South Korea: focusing on governmental*. *Citizenship Studies*, 12:1, 107-123.
20. Lu, Chia-Wen Melody, 2006. *Human trafficking, commercialized marriage or marriage of convenience?, Intermediated cross-border marriages in Taiwan*. International Conference on Intermediated Cross-border Marriages in Asia and Europe, Academia Sinica, Taipei, 18–20.
21. Lu, Melody Chia-Wen 2005. *Commercially Arranged Marriage Migration: Case Studies of Cross-border Marriages in Taiwan*. *Indian Journal of Gender Studies*, 12:2&3, 275-303.
22. MacLean, Douglas 2014. *Marriage Migrants and Commercial Marriage Trafficking in South Korea: Mapping the Current Legal Regime and Gaps in Addressing Exploitation*. *KLRI Journal of Law and Legislation*, Vol. 4, Nr. 1, 1-51.
23. Mix, Prapairat R.; Piper, Nicola 2003. Does Marriage “Liberate” Women from Sex Work? – Thai Women in Germany, iš *Wife or Worker? Asian Women and Migration*, ed. Nicola Piper, Mina Roces, United States of America: Rowman & Littlefield Publishers, 53-71.
24. Neff, Robert 2014. *Arranged Marriages in Korea’s Past*, [interaktyvus]. Prieiga: <<https://www.10mag.com/arranged-marriages-in-koreas-past/>> [žiūrėta 2018 04 09].
25. Oishi, Nana 2005. *Women in Motion: Globalization, State Policies and Labor Migration in Asia*. Stanford, California: Stanford University Press.
26. Panuncio, Rosel L.; Bae, Jeongyee 2012. *The Adjusting Process of Foreign Wives Married to Korean Husbands*. *J Korean Acad Psychiatr Ment Health Nurs*, Vol. 21, No. 1, 55-66.
27. Park, Heh-Rahn 1996. *Narratives of Migration: From the Formation of Korean Chinese Nationality in the PRC to the Emergence of Korean Chinese Migrants in South Korea*. Ph.D. dissertation, University of Washington, Seattle.

28. Park, Yejin 2015. *The Exotic-Mail-Order-Brides-Agency Project*, [interaktyvus]. Prieiga: <http://m.blog.naver.com/n_echo/220345567568> [žiūrėta 2018 04 30].
29. Parrenas, Rhacel Salazar 2001. *Servants of Globalization: Women, Migration, and Dmonestic Work*. Stanford, Calif.: Stanford University Press.
30. Pflugfelder, Gregory M. 1999. *Cartographies of Desire: Male-Male Sexuality in Japanese Discourse, 1600-1650*, Berkeley: University of California Press.
31. Piper, Nicola; Roces, Mina 2003. Introduction: Marriage and Migration in age of Globalization, iš *Wife or Worker? Asian Women and Migration*, ed. Nicola Piper; Mina Roces, United States of America: Rowman & Littlefield Publishers, 1-21.
32. Policy department C: Citizens rights and constitutional affairs 2016. *International Marriage Brokers and Mail Order Brides: Analysing the need for regulation*. European Parliament's Committee on Women's Rights and Gender Equality: Policy Department for Citizen's Rights and Constitutional Affairs.
33. Raymo, James M.; Park, Hyunjoon; Xie, Yu; Yeung, Wei-jun 2015. *Marriage and Family in East Asia: Continuity and Change*. Annu. Ren. Sociol, 41:8.1-8.22.
34. Ricordeau, Gwenola 2017. The "mail-order bride" stigma: Intermarried Filipino women and the Philippine public and political debates, iš *International Marriages and Marital Citizenship: Southeast Asia Women on the Move*, ed. Asuncion Fresnoza-Flot, Gwenola Ricordeau, New York: Routledge, 78-91.
35. Rocha, Zarine L.; Fozdar, Farida 2017. *Mixed Race in Asia– Past, Present and Future*. New York: Routledge.
36. Sandel, Todd L. 2015. *Brides on Sale: Taiwanese Cross-Border Marriages in a Globalizing Asia*, New York: Peter Lang Publishing.
37. Santosra, Chris 2015. *What I Have Learned from Marrying a Korean*, [interaktyvus]. Prieiga: <<https://chrissantosra.wordpress.com/2015/07/05/what-i-have-learned-from-marrying-a-korean/>> [žiūrėta 2018 04 30].

38. Simons, Lisa Anne 2001. *Marriage, Migration, and Markets: International Machmaking and International Feminism*. Ph.D. dissertation, University of Denver.
39. Song, Jiyong 2015. *Five Phases of Brokered International Marriages in South Korea: A Complexity Perspective*. *Asian Studies*, 1(1), 147-176.
40. Sorensen, Clark W. 2013. *The Value and Meaning of the Korean Family*, [interaktyvus]. Prieiga: <<https://asiasociety.org/education/value-and-meaning-korean-family>> [žiūrėta 2018 04 09].
41. Stepnitz, Abigail 2009. *The mail-order bride industry and trafficking in women for sexual and labour exploitation*. United Kingdom: The POPPY Project.
42. Suzuki, Nobue 2005. Tripartite Desires: Filipina-Japanese Marriages and Fantasies of Transnational Traversal, iš *Cross-Border Marriages: Gender and Mobility in Transnational Asia*, ed. Nicole Constable, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 124-144.
43. T.K. 2013. *Gender Ratio in Korea*, [interaktyvus]. Prieiga: <<http://askakorean.blogspot.lt/2013/10/gender-ratio-in-korea.html>> [žiūrėta 2018 04 10].
44. Thornton A, Binstock G, Yount KM, Abbasi-Shavazi MJ, Ghimire D, Xie Y. 2012. *International fertility change: new data and insights from the developmental idealism framework*. *Demography*, 49:677–98.
45. Toyota, Mika 2008. *Editorial Introduction: International Marriage Rights and the State in East and Southeast Asia*. *Citizenship Studies*, 12: 1-7.
46. Tokoro, Ikuya 2016. „Centre/Periphery“ Flow Reversed?: Twenty Years of Cross-border Marriages between Philippine Women and Japanese Men, iš *Marriage Migration in Asia: Emerging Minorities at the Frontiers of Nation-States*, ed. Sari K. Ishii, Japan: Kyoto University Press, 105-117.
47. Tudor, Daniel 2012. *Korea: The impossible country*. China: Tuttle Publishing.

48. UNODC 2014 - United Nations Office on Drugs and Crime. *What is Human Trafficking?*, [interaktyvus]. Prieiga: <<http://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/what-is-human-trafficking.html?ref=menuse>> [žiūrėta 2018 04 27].

49. Wang, Hong-zen; Chang, Shu-ming 2002. *The Commodification of International Marriages: Cross-Border Marriage Business in Taiwan and Viet Nam*. Blackwell Publishers, International Migration, Vol. 40, 93-116.

50. Williams, Lucy 2010. *Global Marriage: Cross-Border Marriage Migration in Global Context*. London: Palgrave Macmillan.

Internetiniai tinklalapiai:

1. Asian Singles 2018. *All You Need to Know About Vietnamese Brides*, [interaktyvus]. Prieiga: <<https://www.asiansingles2day.com/vietnamese-brides>> [žiūrėta 2018 04 28].

2. J&N Viet-Bride 2015. Prieiga: <<http://www.jnvietbride.com.sg/main.php>> [žiūrėta 2018 04 28].

3. Rose Brides 2018. *Vietnamese Brides*, [interaktyvus]. Prieiga: <<https://www.rosebrides.com/vietnamese-brides.html>> [žiūrėta 2018 04 29].

4. VietNam Brides 2016. *Some greatest reasons when look vietnamese girl by matchmaking agency*, [interaktyvus]. Prieiga: <<http://vietnambrides.org/vietnam-brides-international/vietnamese-brides-in-singapore/reasons-greatest-vietnam-girl-matchmaking/>> [žiūrėta 2018 04 29]

5. Vietnamese Brides. *Vietnamese Virgin Brides*, [interaktyvus]. Prieiga: <http://vietnamese-brides.tripod.com/about_us.html> [žiūrėta 2018 04 28].

1 PRIEDAS. *Cross-border* santuokų su Pietų Korėjos vyrais per tarpininkus gyvenimo istorijų santraukos

Yonghwa: Ūkininko žmona

Yonghwa (pseudonimas) atmesdavo daugelį pasiūlymų susipažinti su *chosonjok* (kinų-korėjiečių) viengungiais Kinijoje, kadangi turėjo vilčių susituokti su Pietų Korėjos vyru. Jau daug metų moterys jos kaime tuokėsi su Pietų Korėjos vyrais ir ji taip pat troško geresnio gyvenimo, kurį, pagal sklindančius gandus, žadėjo Pietų Korėja. Kai jos tėvas po keturiasdešimties metų apsilankė savo gimimo vietoje, Kyongsang provincijoje esančiame kaime, Pietų Korėjoje, jis pasinaudojo savo giminystės ryšiais, kad rastų savo dukrai tinkamą viengungį.

Jos pora tapo trisdešimt penkerių metų amžiaus vyras Juno (pseudonimas), kuris gyveno kartu su senyvo amžiaus tėvais ir rūpinosi šeimos ūkiu. Juno teigė, kad susirasti nuotaką Pietų Korėjoje yra sunkiau negu: „nuskinti žvaigždę nuo dangaus“. Per patį Kinijos nuotakų įkarštį 1995 metais Juno tėvas davė jam pinigų ir paragino jį nuvykti į Shenyang, kad susitiktų su Yonghwa, kurios nuotrauką jis matė ir iš išvaizdos pamėgo.

Nors ši santuoka potencialiai išspręstų Juno problemas, bet taip pat kėlė tam tikrų klausymų: Ar jis sugebės bendrauti su *chosonjok* kilmės žmona? Gal ji bus per „stipri“ arba blogiau, gal ji bus piktavalė? Gal ji pabėgs vos tik gavusi Pietų Korėjos pilietybę? „Mane buvo suėmusi pagunda pasiimti tėvo pinigus ir išleisti juos karaokės bare“-prisimena Juno. Bet kai du jo draugai nusprendė vykti į Kiniją, pasiieškoti žmonos, Juno atmetė savo abejones ir prisijungė prie jų.

Juno su kitais šešiais viengungiais atvykus į Kiniją, Yonghwa buvo informuota atvykti į netoliese esantį Shenyang viešbutį, kartu su kitomis trylika *chosonjok* kilmės moterų. Nors jai buvo sunku suprasti Juno dialektą, Yonghwa sako pajutusi, kad Juno yra vyras už kurio ji turėtų ištekėti. Juno prisiminė nusijuokdamas: „Aš žinojau savo širdimi, kad pabaigoje aš išsirinksiu ją, bet norėjau pasimėgauti, pirmiausia pašnekėdamas ir su kitomis moterimis.“ Po pusryčių *chosonjok* restorane ir apsilankymo karaokės klube vyrai ir moterys buvo paprašyti pasirinkti partnerį, kuris jiems patiko. Tada septynios poros turėjo savaitę tam, kad ištirtų savo suderinamumą su galimu sutuoktiniu. Didžiąją laiko dalį jie praleido grupėje, kiniškai kalbančios moterys vedžiojo savo būsimus vyrus

po žymias Shenyang apylinkės vietas. Savaitės pabaigoje šeši iš septinių vyrų pareiškė norą susituokti ir pradėjo legalų ir politiškai komplikuotą procesą dėl santuokinių vizų gavimo.

Žvelgiant atgal po penkių metų santuokoje su Juno, Yonghwa sako net nesuvokė, kad vyrai galimai turi kažkokių trūkumų, ir todėl vyksta į Kiniją susirasti žmonių. Ji nurodo galimas ydas: „Arba jie neturi pastovaus darbo, arba jie labai nuskurdę, žemi ar baisūs. Kam daugiau jie vyktų į Kiniją, kad susirastų žmoną?“ Ji juokiasi, prisiminusi, kokia ji buvo naivi tada prieš penkerius metus: „Pietų Korėja buvo rojus, kur mašinos pjauna javus ir aria žemę, o žmonės tuo tarpu sėdi atsipūtę.“

Kaip ir daugelio *chosonjok* kilmės nuotakų, Yonghwa auklėjimas ar jos lūkesčiai neparuošė jos sunkiam fiziniam darbui ūkyje, kultūriniais reikalavimams patarnauti savo vyrui ir jo tėvams, sunkiai pasiekiamam viešajam transportui ir užsienietės stigmai savo tėvo gimtinėje. Atsižvelgdama į tai, kiek daug jai teko kentėti pirmais savo vedybiniais metais, Yonghwa nerekomenduoja kitoms *chosonjok* kilmės moterims tuoktis su Pietų Korėjos vyrais.

Yunok: Santuoka su motyvu

Atvykusi iš Kinijos Yunok (pseudonimas) turėjo konkrečius tikslus, kuriuos tikėjosi pasiekti tekėdama už Pietų Korėjos vyro. Pradžioje ji vyko į Pietų Korėją ne kaip *chosonjok* kilmės nuotaka, kad užpildytų trūkstančių nuotakų gretas šalies kaimuose, o vietoj to atvyko į Seulą, per Pietų Korėjos vyriausybės pramonės stažuotojų programą.

Tačiau darbo užmokestis Pietų Korėjos gamykloje buvo labai mažas ir Yunok negalėjo išmokėti palūkanų už paskolas, kurias paėmė jos šeima, kad ji galėtų iškeliauti į Pietų Korėją. Todėl neturėdama kitos galimybės ji nutraukė darbo sutartį su gamykla. Įsidarbinusi restorane, po trijų darbo metų, ji sutaupė pakankamai pinigų ir atidarė šviežios žuvies parduotuvę.

Jos verslas žlugo per 1990 metų ekonominę krizę, tačiau ji su pasididžiavimu kalbėjo apie savo buvusį verslą ir pojūtį, kad ji pasiekė kažką žymaus. Grįžimą į gimtinę ir gyvenimą tenai ji prilygino laiko švaistymui, tačiau nelegaliai likti Pietų Korėjoje ir deportavimo bei baudų baimė ja gąsdino. Yunok paaiškino, kad ji daugiau nebegalėjo

numalšinti nerimo, kuris ją apimdavo kaskart pamačius policijos pareigūną. Santuoka su Pietų Korėjos vyru, jos manymu, buvo tinkamas būdas, legalizuoti jos statusą valstybėje ir toliau siekti savo verslininkės ambicijų.

Galimybė susituokti su Pietų Korėjos vyru atsirado tada, kai ji gavo pasiūlymą iš savo giminaičio. Ne taip kaip dauguma moterų, kurios susitiko su savo būsimais vyrais vos kelis kartus prieš apsispręsdamos ištekėti, Yunok iš karto apsigyveno su savo būsimu vyru, jo motina ir dešimties metų amžiaus sūnumi iš ankstesnės santuokos. Ji taip pat buvo artimai susipažinusi su šeima ir vietoje, kurioje ji apsigyventų susituokusi. Taip pat ji žinojo, kad jai reikės įveikti vyro prieštaravimus dėl jos noro dirbti už namų ribų. Jis aiškiai davė suprasti, kad ves ją su sąlyga, kad ji liks namuose, prisiims atsakomybę už jo sūnaus auklėjimą ir neis dirbti. Yunok protestavo, kad jos būdas nebuvo tinkamas namų šeimininkei ir jai reikėjo darbo ne dėl pinigų, bet dėl pojūčio, kad ji gyvena visavertį gyvenimą.

Palyginus su jos nepriklausomybę, kurią Yunok turėjo prieš santuoką, ji patyrė staigų savo mobilumo ir nepriklausomybės sumažėjimą, po santuokos su Pietų Korėjos vyru. Po sugrįžimo iš Kinijos, kur ji darė santuokos vizą, Yunok priekaištavo, kad jaučiasi įkalinta ir prisipažino jaučianti panieką šeimyniniam gyvenimo būdui, ypač dėl atsakomybės už vaiką. Yunok ginčai su būsimu vyru, dėl jos noro dirbti už namų ribų, buvo dažnas apkalbų objektas tarp kaimo gyventojų, per ilgą santuokos vizos laukimo laikotarpį. Daugelis galvojo, kad jos santuoka netrūks ilgai. Galų gale kaip išeitį iš susidariusios padėties, Yunok planavo išsiskirti su vyru vos gavusi pilietybę.

Grasinimas skyrybomis buvo vienintelis būdas, kurio dėka ji sugebėjo priversti vyrą liautis prieštarauti jos norui dirbti. Tokiu būdu Yunok pasitelkdama savo santuoką su Pietų Korėjos vyru, pasiekė to, ką norėjo – galimybę legaliai dirbti didmiestyje, tačiau tai nustūmė jos santuoką į antrą planą.

Tomoko Yuki: Santuoka per religinę organizaciją

Tomoko Yuki (pseudonimas) trisdešimt devynių metų amžiaus moteris su Pietų Korėjos vyru Kim Chol-su (pseudonimas), kuriam keturiasdešimt keturi metai, susituokė 1999 metais. Po santuokos pora apsigyveno Yongwol (netikra vieta), šiaurinėje

Kyongsang provincijoje, kur jie turėjo vynuogyną. Interviu metu jie turėjo tris vaikus, du berniukus (vienuolikos ir penkių metų amžiaus) ir dukterį (dešimties metų amžiaus).

Tomoko pasakojo, kad jai teko įdėti papildomų pastangų, kad taptų gera žmona ir nuolankia marčia. Kartais ji jausdavosi visiškai išsekusi tiek fiziškai tiek psichologiškai. Tomoko teigė, kad ji sunkiai dirbo stengdamasi prisitaikyti prie vyro šeimos poreikių ir kultūrinių skirtumų. Tačiau tai darydama, ji pasiekė savo vyro tėvų, giminaičių ir netgi bendruomenės pripažinimo.

Daugelis Pietų Korėjos vyrų, kurie veda užsienio nuotakas, neturi aukšto išsilavinimo ir nenori, kad jų žmonos gautų profesinį išsilavinimą. Jie taip pat nenoriai žvelgia į tai, kad jų žmona kontaktų su išorinių pasauliu. Tokie vyrai bijo, kad žmona galų gale juos paliks. Tačiau ironiška tai, kad daugelis Pietų Korėjos vyrų visgi trokšta, kad jų moteris būtų aukštesnės socialinės klasės, bet tuo pačiu išliktų namų šeimininke, gera motina ir nuolankia marčia.

Takako Miyamoto: Santuoka per religinę organizaciją

Keturiasdešimt dviejų metų Takako Miyamoto (pseudonimas) yra *cross-border* nuotaka iš Japonijos, kuri susituokė su keturiasdešimt septynerių metų Han-bin Lee (pseudonimas) Pietų Korėjos vyru per *Unificatin Church* 1999 metais Seule. Kai jie susituokė Takako buvo trisdešimt vienerių metų amžiaus, o Han-bin trisdešimt šešių metų amžiaus. Po santuokos jie apsigyveno miesto pakraštyje, mažame miestelyje pietų Kyongsang provincijoje.

Iš karto po santuokos Takako pradėjo rūpintis savo vyro motina, kuri sirgo ir buvo fiziškai neįgali (antro lygio negalia) ir negalinti judėti be pagalbos. Takako kartais netgi tekdavo ją nešti ant nugaros į ligoninę, nes jie neturėjo automobilio. Paklausta kaip ji taip gali rūpintis savo vyro motina, ji paprasčiausiai atsakė: „Aš dariau lygiai taip pat kaip mano motina senelei.“ Takako iš tikrųjų buvo atsidavusi žmona, nuolanki marti ir gera motina.

Huang: Laimingas gyvenimas Pietų Korėjoje

Huang (pseudonimas) gimė Bac Giang provincijoje šiaurinėje Vietnamo dalyje. Ji buvo jauniausioji keturių vaikų šeimoje. Su būsimu vyru ją supažindino šeimos draugas, kuris parekomendavo Pietų Korėjos vyrą Sang-hun (pseudonimas) kaip potencialų Huang sutuoktinį. Jie susituokė 2006 metais Vietname. Didžiausias jų džiaugsmas buvo sūnaus gimimas, kuriam 2009 metais buvo suėję 2 metai.

Viena iš priežasčių kodėl jų santuoka pasisekė buvo Huang vyro motinos būdas. Ji atrodė grėsminga, tačiau pabendravus paaiškėjo, kad ji tipinė kaimo moteris kupina žmogiškumo. Taip pat Huang išsiskyrė tuo, kad elgėsi kaip tipinė mylinti namų šeimininkė, nuolanki marti ir gera motina. Huang pilnai atitiko tradicinės korėjietiškos moters portretą ir tokiu būdu pilnai patenkino savo vyro, jo motinos ir motinos draugų lūkesčius. Santuoka taip pat buvo laiminga, nes jie turėjo pastovų pinigų šaltinį.

Iš antropologo perspektyvos vienas pagrindinių sėkmingos santuokos elementų yra vyro motinos tarpkultūrinis supratimas. Kaip pasakojo Sang-hun motina: „Ji mandagi, gerbia vyresnius ir neišlaidauja. Taip pat ji pagimdė tokį nuostabų anūką. Ko daugiau galiu iš jos tikėtis? Ji yra mūsų šeimos turtas. Nemanau, kad mes galėtume rasti tokią miela moterį tarp mūsų vietinių Pietų Korėjos moterų.“

Anh: Priverstinis abortas

Trisdešimties metų vietnamiė Anh (pseudonimas) atvykusi į Pietų Korėją kaip *cross-border* santuokinė migrantė, pasakojo apie savo naujo gyvenimo patirtį ir priverstinį abortą. Jos vyro sesuo nusivedė moterį pas ginekologę ir be jos sutikimo nutraukė šešių mėnesių neštumą. Vietnamiė vyras buvo šešiasdešimties metų amžiaus vyras su psichine negalia, kuris šeimoje buvo vyriausiasis sūnus ir pagal vyraujančias tradicijas turėjo tiesioginę teisę paveldėti savo tėvų turtus. Jeigu pora susilauktų sūnaus, jis oficialiai paveldėtų šeimos turtą. Kadangi vietnamiė vyras sesuo nenorėjo, kad tai nutiktų, ji nusivedė brolio žmoną į ligoninę, kad pašalintų galimą įpėdinį. Nepaisant to, kad vietnamiė žmona vėliau kentėjo nuo sveikatos sutrikimų, jai teko atlikti visus namų ruošos darbus ir pasirūpinti savo psichiškai sergančiu vyru bei jo motina, kol kentėdavo nuo jų kasdienio verbalinio smurto.

Tačiau nepaisant neigiamų išgyvenimų Anh pasakojo, kad atvykti į Pietų Korėją kaip korėjiečio žmonai būnant trisdešimties metų yra žymiai geriau negu likti Vietname. Jai taip pat teko išgyventi nesėkmingą santuoką Vietname, kur ji patirdavo smurtą iš savo vyro. Ji norėjo palikti vyrą, tačiau niekas nenorėjo jos priimti, nes ji buvo laikoma pernelyg sena ir „panaudota“. Todėl išvykti į Pietų Korėją buvo vienas iš būdų pabėgti nuo nelaimingo gyvenimo ir socialinių nusistatymų. Ji sugebėjo susirasti santuokos brokerį ir susimokėti už paslaugas. Ir nors jos santuoka Pietų Korėjoje nėra sėkminga, bet pasak jos, tai žymiai geriau nei Vietname, nes bent jau dabartinis vyras jos nemuša. Visgi ji norėtų turėti vaiką kaip „išgyvenimo strategiją“. Tačiau jos vyro sesuo abejojo ar vaikas iš tikrųjų buvo jos brolio, nes jis buvo per senas ir galimai negalėjo susilaukti vaikų dėl negalios.

Nepaisant visų patirtų nesėkmių Pietų Korėjoje Anh pasikvietė savo jaunesnę seserį atvykti ir susituokti su korėjiečiu, tokiu būdu atlikdama piršlio vaidmenį. Ji ieškojo sveiko ir padoraus Pietų Korėjos vyro savo seseriai ir teigė, kad nors Pietų Korėja nėra tobula, bet vis tiek čia kur kas geriau nei Vietname.

Jullian: Santuokos brokerio apgaulė

Mongolė Jullian (pseudonimas) 2006 metais susituokė su Pietų Korėjos vyru per tarptautinį santuokos brokerį, kuris nusiūpė nuo potencialios nuotakos tai, kad jos būsimas vyras buvo kurčias ir impotentas. Netrukus po santuokos jos vyro tėvai primigtinai reikalavo, kad ji pastotų. Po kurio laiko jie pradėjo kaltinti nuotaką nevaisingumu. Jullian nuolatos kentėjo nuo psichinių ir emocinių problemų, kuria sukeldavo stresas dėl nesiliaujančio vyro šeimos narių spaudimo. Situaciją pablogino ir tai, kad vyro tėvai atsisakė mokėti jai 200,000 vonų (apie 166 JAV \$) per mėnesį, kaip buvo nurodyta vedybų sutartyje. Tokį sprendimą jie argumentavo tuo, kad moteris nesilaiko savo susitarimo dalies – pagimdyti vaiką. Kadangi nurodytą pinigų sumą Jullian tėvai tikėjosi gauti kiekvieną mėnesį, jai teko dirbti įvairius darbus, kad įvykdytų finansinius įsipareigojimus savo tėvams. Moteris taip pat negalėjo nieko tikėtis iš savo vyro, kuris buvo ribojamas savo negalios. Galų gale ji pasidavė ir nusprendė grįžti namo teigdama, kad jaunikio tėvai nevykdo savo iki vedybinio susitarimo.

Ttuet Huang: Nelaiminga santuoka

Dvidešimties metų amžiaus Ttuet Huang (pseudonimas), iš pietų Vietnamo provincijos Dong Nai, tapo nesąžiningo, į pelną orientuoto, tarptautinio santuokos brokerio auka. Ttuet, kaip ir dauguma Vietnamo moterų, manė, kad santuoka su užsieniečiu iš ekonomiškai pažengusios šalies padės išgelbėti tėvus nuo skurdo gimtinėje. Ttuet susitiko su savo busimu vyru Ho Chi Minh mieste ir nusprendė už jo ištekti. Jos santuoką organizavo kaimynas, kuris pažinojo santuokos brokerį. Tačiau santuokos brokeris neperspėjo Ttuet, kad jos būsimas keturiasdešimt dviejų metų amžiaus vyras Hong Kil-dong (pseudonimas) turi psichinių sutrikimų.

Kil-dong buvo vyriausias sūnus penkių vaikų šeimoje. Jis kentėjo nuo klinikinės depresijos ir epilepsijos priepuolių, bet visgi buvo laikomas protingu. Dirbdamas Seule jis susipažino ir pamilo moterį, kuri priklausė religiniam *Taesunjiligo* organizacijai. Moteris pasakė Kil-dong, kad jeigu jis paaukos tam tikrą pinigų sumą jos religinei organizacijai ji susituoks su juo. Vyriui sumokėjus pinigus, sužadėtinė pradingo nepalikusi jokios žinutės. Nusivylęs ir be pinigų jis grįžo į tėvų namus, kur jo tėvas pardavęs žemės sklypą paskatino savo sūnų susirasti nuotaką Vietname.

Kil-dong ir Ttuet susituokus kurį laiką jie gyveno pas vyro tėvą, kuris vėliau paskatino jaunavedžius apsigyventi mieste. Pora gyveno laimingai penkis mėnesius. Vėliau Kil-dong depresija pablogėjo, bet jis atsisakė gerti vaistus. Sutuoktiniai galvojo, kad jie nebeturi ateities. Skaudžiausias dalykas Ttuet buvo tas, kad ji negalėjo finansiškai aprūpinti savo tėvų. Galų gale Kil-dong pasiūlė dvigubą savižudybę. Tačiau prieš tai jis pabandė nužudyti savo tėvą. Jo broliai ir seserys supratę grėsmę, paguldė Kil-dong į ligoninę. Ttuet likusi viena privalėjo rūpintis vyro tėvu. Nusivylusi viskuo, kas nutiko, ji nusprendė nusižudyti. Tačiau Ttuet nusižudyti nepavyko, ji merdėjo, bet daktarai ją išgelbėjo. Visgi jos nervų sistema buvo stipriai sužalota. Ttuet buvo pašalinti visi dantys ir ji nebegalėjo šnekėti. 2008 metų rugsėjo mėnesį Ttuet sugrįžo į Vietnamą su nedidele pinigine kompensacija. Jos motinos paklausius ar jie leistų jaunesnei dukteriai ištekti už Pietų Korėjos vyro po to, kai jų vyresnioji dukra turėjo tokią neigiamą patirtį Ttuet motina atsakė, kad leistų, jeigu jų manymų pasitaikytų tinkamas kandidatas.

2 PRIEDAS. *Cross-border* santuokų su Pietų Korėjos vyrais iš meilės gyvenimo istorijų santraukos

Wang Qun: Moteris iš Hunchun, Kinija

Wang Qun (pseudonimas), trisdešimt trejų metų amžiaus moteris į Pietų Korėją atvyko 1999 metais. Dar būdama studentė 1995 metais ji susipažino su savo būsimu vyru Rusijoje (Vladivostok) ir baigusi mokslus atsisakė gero darbo pasiūlymo ir nusprendė ištekėti už P. Korėjos misionieriaus.

Wang Qun buvo jauniausia šeimoje. Jos tėvai buvo pasiturintys išsilavinę žmonės, kurie galėjo suteikti galimybę vaikams studijuoti užsienyje. Qun gerai mokėjo korėjiečių kalbą. Tai gali būti susiję su jos gimimo vieta – Hunchun, kur kertasi Šiaurės Korėjos, Rusijos ir Kinijos pasieniai. Todėl Hunchun vietovėje gyveno daug etninių korėjiečių.

1995 metais būdama studentė Qun išvyko studijuoti į Rusiją, ir susipažino su Chong-o (pseudonimas), kuris buvo *Full Gospel Church* misionierius. Jis pamokslavo Rusijoje korėjiečių kalba, o tuo metu etninis korėjietis vertė jo pamokslus iš korėjiečių į rusų kalbą. Jo vertėjas Koryo-in (pseudonimas) vertėjavo paskutinį kartą, todėl Chong-o labai apsidžiaugė susipažinęs su Qun ir paprašė padėti skelbiant pamokslus auditorijai, kas vėliau peraugo į romantinius santykius.

Nusprendus susituokti jie sulaukė didelio pasipriešinimo iš abiejų šeimos pusių. Chong-o tėvai labai prieštaravo santuokai dėl vyraujančių neigiamų stereotipų apie užsienietes žmonas, kurios sukelia rūpesčių, nuolat prašo pinigų ir dažnai santuoka baigiasi skyrybomis.

Visgi jų santuoka buvo sėkminga ir yra išskiriamos tam tikros priežastys. Pirmiausiai Qun ištekėjo už Chong-o ne dėl finansinių privalumų, jie susituokė, nes mylėjo vienas kitą. Taip pat Qun šeima nekenčia dėl finansinio nepritekliaus. Antra, Qun neturėjo jokių nerealių lūkesčių apie ateitį. Ji iš pat pradžių žinojo, kad Chong-o yra dvasininkas, gaunantis labai mažas pajamas. Be to ji irgi tapo krikščione kaip ir jos vyras. Trečia, jie išlaikė mylinčią ir harmoningą šeimos gyvenimo erdvę. Jie turi du nuostabius vaikus, kurie yra linksmi, nuoširdūs ir džiugūs. Ketvirta, jos išsilavinimas padėjo jai susirasti gerą darbą ir įsitvirtinti bendruomenėje. Penkta, Qun iš pat pradžių buvo motyvuota ir stengėsi dėl jų šeimos gerovės. Tačiau svarbu pabrėžti, kad nors atrodo, kad

viena iš sėkmės priežasčių yra jos išsilavinimas, visgi yra atvejų, kurie parodo, kad tai nėra esminiai faktoriai padedantys susikurti laimingą šeimyninį gyvenimą.

Tsend: Gydytoja iš Mongolijos

Tsedengor (pseudonimas) yra keturiasdešimt trejų metų amžiaus moteris, turinti aukštąjį išsilavinimą. Ji baigė Mongolian Medical University, esantį Mongolijos sostinėje Ulan Batore ir tapo licencijuota gydytoja. 2008 metais ji atvyko į Pietų Korėją studijuoti. Netrukus susipažino su keturiasdešimt šešerių metų amžiaus korėjiečiu When (pseudonimas), kuris dirbo mažoje miesto įmonėje. Tsend pamilo When ir jie susituokė tais pačiais metais, kai ji atvyko į Pietų Korėją. Sutuoktiniai turėjo pastovias pajamas ir Tsend neturėjo keblumų, pratindamasi prie naujų gyvenimo sąlygų. Tačiau jai kėlė rūpesčių aštuoniasdešimties metų amžiaus vyro motina. Problemos kilo dėl kultūrinių skirtumų ir kalbos barjero.

Didžiausią nesusipratimą sukėlė Pietų Korėjos kreipimosi terminai. Pietų Korėjos kalboje yra kelios kreipimosi formos, kurios skirtos jaunesniesiems ir vyresniesiems. Nežinodama šių skirtumų, Tsend kreipdavosi į vyresnio amžiaus moterį kreipiniu „Pab moko!“, kuriuo priimta kreiptis į mažus vaikus. Vyro motina nusprendė, kad Tsend tokiu būdu tyčia rodo nepagarbą ir neiškentusi ėmė ja mušti lazda. Tokie sumušimai nesiliovė ir situacija blogėjo. Galiausiai Tsend nusprendė išsiskirti.

Tsend konfliktų metu su When motina, apie vyro įsikišimą ar kitokius veiksmus nebuvo užsimenama. Nepaisant to, kad jie susituokė iš meilės, When nesikišo į jo žmonos ir motinos santykius.

Taigi viena iš esminių skyrybų priežasčių gali būti ta, kad Tsend bendravo tik su šeimos nariais ir nesimatydavo su kitais žmonėmis už namų ribų. Taip dažnai nutinka daugeliui žmonių iš užsienio, nes Pietų Korėjos šeimos mano, kad bus apkalbinėjami naujos žmonos arba ji pabėgs radusi gerą darbo pasiūlymą. Visgi nors Tsend ir pradėjo teisingai vartoti kreipinius išreiškiančius pagarbą vyresniesiems, tai neišsprendė visų santuokos rūpesčių ir galų gale ji išsiskyrė ir teigė, kad nerekomenduos mongolėms tekėti už Pietų Korėjos vyrų.

Yonjae: Santuoka iš meilės

Yonjae (pseudonimas) išsiskyrė tuo, kad teigė susituokusi iš meilės. Pirmą kartą su savo būsimu vyru Jinwon (pseudonimas) sutiko Shenyang restorane Kinijoje. Yonjae buvo atvykusi aplankyti savo vyresnės sesers, kuri dirbo restorane. Jinwon prižiūrėjo restoraną, kuris priklausė jo tėvui, buvusiam taksi vairuotojui Pietų Korėjoje. Kinijos ekonominei rinkai darantis atviresnei Pietų Korėjos investuotojams, didelis skaičius Pietų Korėjos smulkių verslininkų atidarė šalyje nedidelius verslus (daugiausiai restoranus ir masažo salonus) šiaurės rytų Kinijoje ir dažniausiai įdarbindavo korėjietiškai kalbančius *chosonjok* (kinų korėjiečius) kilmės žmones. Šie verslai sudarė sąlygas susitikti ir susipažinti *chosonjok* kilmės moterims su Pietų Korėjos vyrais be tarpininkų ar santuokos brokerių pagalbos.

Yonjae prisimena kaip per pirmuosius susitikimus su Jinwon, nejautė jokie susidomėjimo šiuo vyru. Gera, kultūringa ir patraukli dvidešimt šešerių metų amžiaus mergina, Yonjae buvo pratusi atremti vyrų dėmesį. Tačiau Jinwon taip lengvai nepasidavė. Jis pasiūlė jai kartu su sese nuomotis jo tėvo namuose esantį kambarį, kuris buvo netoli restorano. Seserys priėmė pasiūlymą, teikdamos pirmenybę miesto centrui, o ne tėvų namui miesto pakraštyje. Gyvenant po vienu stogu Jinwon užmezgė draugystę su Yonjae. Po kelių mėnesių Jinwon pasipiršo. Yonjae sakė: „Jis ir jo tėvas buvo labai geri man ir aš jaučiau jam užuojautą, nes jis užaugo su žiauria pamote. Maniau, kad jeigu elgsiuosi su juo gerai, tai man pavyks kompensuoti už tą skausmą, kuri jis patyrė vaikystėje.“ Motyvuota geranoriškumo ir užuojautos, ji sutiko ištekėti už Jinwon prieš savo tėvų valią, kurie troško geresnio sutuoktinio savo išsilavinusiai dukrai. Pasak Yonjae, jai nerūpėjo jos vyro turtinė padėtis. Ji teigė vertinanti vyrą pagal jo charakterį, o ne jo pinigus.

Yonjae nors ir nesiekė finansinio išlaikymo iš savo vyro, visgi ji siekė pasinaudoti gautais P. Korėjos pilietybės privalumais. Netrukus atvykusi į P. Korėją, Yonjae pradėjo naršyti internete, siųsti savo CV ar kitais būdais ieškotis darbo. Vos po kelių dienų ji susirado konsultanto darbą prekybos įmonėje, susijusioje su Kinijos komercija. Ji dirbdavo labai ilgai, keliaudavo į komandiruotes šiaurės rytų Kinijoje ir gaudavo dvigubai didesnę atlyginimą negu jos vyras. Ji buvo sužavėta savo greitais ir pelningais

karjeros, tačiau jos entuziazmą dėl atsiradusių naujų galimybių, pradėjo malšinti atsiradę sudėtingi santykiai su jos vyro tėvais.

Pasak Yonjae, jos vyro tėvai elgėsi su ja gražiai, kol ji atsakingai rūpinosi sergančiu vyro seneliu iki jo mirties. Santykiai pasidarė labiau įtemti, kai Yonjae pradėjo dirbti ir jos vyro tėvas paprašė atiduoti dalį savo mėnesinės algos. Ji tylėjo stebėdama kaip Jinwon kiekvieną mėnesį atiduoda visą savo algą tėvams. Nenoromis ji nusileisdavo savo vyro tėvų norams. Tačiau, kai jos vyro tėvas atsisakė duoti pinigų kelionei į Pusaną, Yonjae pasipriešino, susigrąžindama pilną savo finansų kontrolę. Šis įvykis pažymėjo draugiškų šeimos santykių pabaigą. Yonjae pasakojo apie toliau sekusius kasdienes įžeidinėjimus ir kaltinimus, kuriuos jai reikėjo iškęsti, pavyzdžiui, dėl jos kaip marčios netinkamumo ir jos kaip „kinės“ tingumo ir nešvarumo.

Norėdama pabėgti nuo kasdieniu puldinėjimų, ji pradėjo spausti vyrą ir įkalbinėti jį išeiti gyventi atskirai nuo tėvų. Yonjae suprato sudėtingą vyro padėtį, kurioje jis buvo įspėtas tarp noro patenkinti savo žmoną ir baimės pasipriešinti savo tėvui. Yonjae toliau pasakoja: „Man buvo jo gaila, bet aš pasakiau, kad jeigu jis nepasipriešins savo tėvui ir mes neišsikraustysim, aš išvyksiu į Japoniją arba Honkongą apie ką jau seniai svajojau.“

Grasinimas skyrybomis buvo puiki priemonė palenkti vyro valią. Praėjus mėnesiui po pokalbio, Yonjae su savo vyru apsigyveno nedideliame bute, kurį ji išsinuomojo už savo pajamas. Yonjae mėgavosi pasiekta nepriklausomybe ir pasisakydama apie tolesnius planus neslėpė vis dar norinti išvykti į Japoniją arba Honkongą ir tęsti studijas. Paklausta dėl vyro, ji atsakė, kad jis galės vykti kartu, jeigu to panorės.

Lee Arim: Chosonjok nuotaka

Lee Arim (pseudonimas), trisdešimties metų amžiaus *chosonjok* (kinų korėjietė), kuri gimė 1980 metais mažame ūkininkų miestelyje. Moteris buvo pratusi gyventi mažame ūkininkų miestelyje ir gerai nepažinojo išorinio pasaulio. Ji užaugo kaip kinė, neturėdama stiprios korėjiečių etninės tapatybės. Arim buvo trečios kartos kinų-korėjietė ir kiekvienam būtų labiau panaši į kinę, o ne korėjietę. Kadangi ji laisvai bendravo kiniškai ir dažnai Kiniją vadindavo „mūsų šalis“.

Arim ištekėjo už Kim Ki-su (pseudonimas) 2006 metais, kuriam tuo metu buvo trisdešimt penkeri. 2004 metais Ki-su teta, kuri turėjo giminaičių Arim miestelyje, lankydamasi svečiuose susipažino su Arim ir nusprendė, kad ji būtų puiki nuotaka jos sūnėnui. Buvo suorganizuotas jų susitikimas, kurio metu Kim-su sakė, kad „pamilo iš pirmo žvilgsnio.“

Nors Kim-su buvo šiek tiek vyresnis, jis buvo gražus ir buvo vyriausias sūnus šeimoje. Be to šeimos finansinė padėtis buvo irgi gera. Jie turėjo automobilį ir Arim galėdavo nuvykti, kur panorėjusi. Taip pat ji rengdavosi prabangiais rūbais, dėvėdavo prabangius papuošalus ir atrodė labiau kaip pasiturinti Seulo gyventoja, o ne kaimo moteris.

Visgi santuokoje problemų kėlė kultūriniai skirtumai. Arim pasakojo: „Aš Jums papasakosiu apie sunkiausią aspektą, susijusį su kultūriniais skirtumais. Aš, kaip vyriausio sūnaus žmona, turiu paruošti maistą *chesa* ritualui (protėvių garbinimo ritualas), bet mano šeima niekada to nedarydavo, kol mes gyvenome Kinijoje.“

Nors Arim šiandien palaiapsniui mokosi korėjiečių kalbos ir kultūros. Tačiau ji vis dar pilnai nesupranta savo, kaip vyriausio sūnaus šeimoje, žmonos vaidmens. Ji prisipažįsta: „Aš supratau, kad P. Korėjoje vyriausio sūnaus žmona elgiasi kaip visos šeimos motina. Tačiau man toks vaidmuo nėra suprantamas.“ Ji nusprendė, kad šiuo metu prioritetas yra išmokti korėjiečių kalbą, o kultūrinius skirtumus ji mokysis vėliau.

3 PRIEDAS. *Cross-border* santuokos tarp Taivano vyrų ir Indonezijos moterų: gyvenimo istorijų santraukos

Ami: Nelaiminga santuoka

Ami (pseudonimas) susituokė su taivaniečiu 2004 metais ir iki šiol gyvena kartu su juo ir savo aštuonerių metų sūnumi. Jos santuoką surengė tėvas su seserimi. Ir nors ši santuoka gali atrodyti „gera“, nes jie neišsiskyrė ir Ami finansiškai padeda savo tėvams gimtinėje, tačiau pasak jos tėvo ir sesers, tai yra nenusisekusi santuoka. Jos nieks nevertė tekėti už taivaniečio. Pasak tėvo, šešiolikos metų duktė norėjo ištekėti, nes jautė pareigą padėti savo tėvams finansiškai. Tačiau juos apgavo, vienas iš galimų nuotakų „ieškotojų“. Šis žmogus melavo apie taivaniečio amžių, sakydamas, kad jam trisdešimt, nors iš tikrųjų buvo keturiasdešimt metų. Taip pat jiems buvo teigiama, kad jis turi daug pinigų, nekilnojamo turto ir gėlių ūkį. Tačiau po santuokos paaiškėjo, kad jis neturi pinigų ir santuokai juos pasiskolino iš kitų. Taip pat jis neturėjo ūkio, jis priklausė jo tėvams, kurį paveldėjo jo sesuo. Ami vyras taip pat smurtavo prieš ją fiziškai, pragerdavo visus uždirbtus pinigus ir jai reikėjo juos abu išlaikyti. Kadangi Ami rūpėjo brolio sesei, ji sugebėjo išverti tokią santuoką. Be to, pasak tėvo, jeigu ji išsiskirtų ir grįžtų į gimtinę, tai būtų gėdingas dalykas bendruomenės akyse.

Lily: Organizuota santuoka

Lily (pseudonimas) yra Hakkos etninė kinė iš Kalimantano, Indonezijoje. Li (pseudonimas) yra trisdešimties metų bedarbis Hakoje gyvenantis vyras, kilęs iš nedidelio miestelio šiaurinėje Taivano dalyje. Lily teta, kuri buvo keturiais metais vyresnė už Lily, susituokė su vienu iš buvusių Li verslo partnerių. Li stebėdamas jų laimingą santuoką, panorė vesti moterį iš Indonezijos. Jis paprašė Lily tetos surasti jam porą, tokiu būdu paskatindamas ją imtis piršlio vaidmens. Teta pagalvojo apie Lily, kuriai tuo metu buvo aštuoniolika metų ir pasikvietė ją į Taivaną, kad supažindintų su būsimu vyru. Per šešių mėnesių laikotarpį gyvenant Taivane, Lily nusprendė susituokti su Li. Jai sugrįžus į Kalimantaną jie pradėjo tvarkyti reikalingus dokumentus. Prireikė dar aštuonių

mėnesių, kol viskas buvo sutvarkyta. Bet šiuo laikotarpiu Li aplankė Lily ir surengė sužadėtuvių ceremoniją bei vestuvių pokylį.

Nors juos supažindino Lily teta, jie vis tiek nuėjo pas vietinį Kalimantano piršlį (santuokos brokerį), norėdami sutvarkyti teisinius reikalus ir surengti derybas dėl nuotakos ir vestuvių kainos. Jų vietinis piršlys buvo profesionalus santuokos brokeris, kuris organizuodavo santuokas tarp Indonezijos moterų ir Taivano vyrų ir buvo parekomenduotas Lily draugų, bet jie nepažinojo jo asmeniškai. Santuokos brokeris pareikalavo mokesčio pagal tuometines rinkos kainas ir Li jam sumokėjo, tačiau jis nežinojo kiek Lily tėvai gavo pinigų už nuotaką. Per pirmuosius trejus santuokos metus Lily organizavo tris santuokas tarp Taivano ir Indonezijos piliečių. Jaunikai buvo Li draugai, tačiau Lily nepažinojo Indonezijos nuotakų asmeniškai. Ji palydėdavo Taivano viengungius į Kalimantaną ir nukreipdavo vyrus pas vietinį santuokos brokerį, kuris organizavo jos pačios santuoką. Ji nereikalavo mokesčio už savo paslaugas, tačiau jos kelionių išlaidos būdavo apmokomos, o po kiekvienos sėkmingos santuokos ji gaudavo *red-pocket* (dovanų voką) kaip padėką.

4 PRIEDAS. *Cross-border* santuokų tarp Japonijos vyrų ir Filipinų moterų gyvenimo istorijų santraukos

Jennifer: Vyriausioji duktė

Keturiasdešimties metų filipinietė Jennifer, kilusi iš nuošalaus Pangasinam kaimo, šeimoje buvo vyriausioji duktė. Būdama keturiolikos metų, nepaisant noro toliau tęsti mokslus, ji buvo išsiųsta į Manilą dirbti tarnaitė, nes jos tėvas, dėl nelaimingo atsitikimo darbe, nebegalėjo aprūpinti šeimą. Nors Filipinuose egzistuoja socialinė konstrukcija, kurią įkūnija vyriausioji duktė: „ta, kuri visada galvoja apie savo tėvus ir jiems padeda“, tačiau Jennifer turėjo dvejopų minčių apie savo situaciją.

1980 metų pradžioje Jennifer susipažino su savo japonų kilmės vyru Kishida. Jos prioritetu visgi išliko pareiga šeimai, tai reiškė, kad nepaisant santuokos, ji toliau rūpinosi ir finansiškai rėmė savo šeimą gimtinėje. Tačiau po kelių metų vyras pasijautė lyg būtų vedęs ne Jennifer, o jos šeimą. Jį taip pat nervino Jennifer šeimos požiūris į jo algą, todėl jis nutraukė žmonos šeimos finansavimą, tai paskatino Jennifer imtis darbo, kad toliau galėtų kas mėnesį persiųsti artimiesiems pinigų.

Toks finansinis šeimos palaikymas pastato moteris į sunkią padėtį tarp jos pareigų savo šeimai ir sutuoktiniui.

Millie: Vieniša mama

Vieniša mama Millie, kuriai tuo metu buvo virš trisdešimt metų, išvyko į Japoniją dirbti pramogų versle, kad galėtų išlaikyti savo šeimą. Japonijoje susipažino su savo būsimu vyru Sasaki, su kuriuo ji susituokė 1989 metais. Vyras suprato jos norą ir atsakomybę finansiškai remti savo tėvus gimtinėje ir tam neprieštaravo. Už siunčiamus vyro pinigus jos šeima Filipinuose pasistatė namą. Toks rūpinimasis savo šeima pakėlė jos statusą gimtinėje ir ji tapo žymiai labiau gerbiama šeimoje ir bendruomenėje.

Tačiau filipiniečiai įsivaizdavo, kad jeigu ji ištekėjo už japono, reiškia ji turtinga, todėl kai kurie giminaičiai kartais tiesiog bandė išprašyti pinigų. Nepaisant to, Millie mėgaujasi reiškiamą pagarba Filipinuose, ypač dėl to, kad grįžus į Japoniją ji vėl tampa izoliuota namų šeimininke.

5 PRIEDAS. Netikros *cross-border* santuokos tarp Japonijos vyrų ir Filipinų moterų: gyvenimo istorijų santraukos

Majos atvejis

Interviu buvo paimtas iš jaunos filipinietės Majos (pseudonimas) 2012 metais. Ji dirbo karaokės bare Maniloje siekdama finansiškai paremti savo tėvus, ją pasikvietė dirbti Japonijoje santuokos brokeris, kuris apsilankė jos klube kaip svečias, ir žadėjo 1,300 JAV \$ mėnesio atlyginimą. Tačiau, viena iš įdarbinimo sąlygų buvo „netikra santuoka“ ir tikimybė, kad reikės gyventi su savo „vyrų“, kad apgautų imigracijos darbuotojus, siekiant įrodyti, kad santuoka tikra. Visgi Majai pasirodė nepriimtina gyventi su nepažįstamu vyru. Ji matė savo „būsimo vyro“ nuotrauką, kuriam buvo virš penkiasdešimt metų ir dvidešimt vienerių metų merginai jis pasirodė visiškai nepatrauklus. Didelis amžiaus skirtumas ją atgrasė nuo santuokos brokerio pasiūlymo, nors jos buvo tik prašoma sutikti su netikra santuoka. Visgi Maja pasiūlymo atsisakė.

KC atvejis

Atvejis pasakoja apie dvidešimt ketverių metų filipinietę, kuri ką tik nutraukė netikrą santuoką Japonijoje. Autorius ėmė interviu iš KC (pseudonimas) Maniloje 2012 metų kovo mėnesį po to, kai ji grįžo iš Japonijos. Ji gimė ir užaugo Davao, Mindanao saloje, pietinėje Filipinų dalyje. Kurį laiką ji dirbo karaoke bare Maniloje. Tarp 2009 ir 2010 metų, ji priėmė pasiūlymą iš brokerio, kuris kreipėsi į ją klube su netikros santuokos pasiūlymu. KC Japonijoje gyveno maždaug du metus, kaip nepažįstamo jai vyro „žmona“. Ji taip pat sutiko dirbti palydove Fukuoka miesto bare, kur linksmino klientus.

Kai ji persikraustė gyventi į Fukuoka, KC kelis kartus susitiko su savo sutuoktiniu, tačiau jie niekad kartu negyveno. Tuo metu *Immigration Department* (Migracijos tarnybos) patikrinimai buvo reti ir filipinietės galėdavo gyventi atskirai nuo savo netikrų vyrų. Visgi KC privalėjo mokėti atitinkamą pinigų sumą nuo savo atlyginimo vyrui, kaip kompensaciją už jo „vardo nuomą“. Brokeris iš pradžių žadėjo, kad ji gaus 700 JAV \$ iš bendros atlyginimo sumos, kuri sieks 2,000 JAV \$. Savo „vyrui“ ji privalėjo mokėti 500 JAV \$ per mėnesį, o brokeriui 800 JAV \$ per mėnesį.

Tačiau realybėje ji sugebėjo uždirbti tik 500 JAV \$ per mėnesį. Ir brokeris neišmokėdavo žadėtos sumos tiek KC, tiek jos netikram vyrui, didžiąją dalį pinigų pasilikdamas sau. Todėl KC „vyras“ su ja išsiskyrė, o brokeris konfiskavo iš jos pasą, kad neleistų išeiti iš darbo ir palikti šalį. Ji neturėjo kito pasirinkimo kaip pradėti dirbti kitame Fukuoka klube, kad galėtų uždirbti pakankamai pinigų ir persiųsti savo tėvams gyvenantiems Davao. KC tokioje padėtyje išbuvo tris mėnesius, kol galų gale pabėgo nuo brokerio. Pirmiausia ji nukeliavo į netoliese esantį Kokura miestą, kur jos teta dirbo linksmintoja. KC apsigyveno su savo teta ir pradėjo dirbti palydovės darbą. Visgi jai teko palikti savo tetą dėl to, kad ji skyrėsi su vyru. KC nuvyko į Nagoya, kur ji vėl įsidarbino kaip palydovė karaokės klube, kuriame ji sugebėjo uždirbti nuo 2,500 JAV \$ iki 3,000 JAV \$ per mėnesį, nes nereikėjo mokėti mokesčius brokeriams. KC nusiųsdavo kas mėnesį po 1,000 JAV \$ savo tėvams į Davao, kas padėjo jiems pasistatyti naują namą. Vėliau KC išvyko iš Nagoya ir pradėjo dirbti Tokijo klube. Tačiau ten ji sugebėjo uždirbti vos 900 JAV \$ per mėnesį. Galų gale ji pasidavė *Immigration Office* (Migracijos tarnybai) Tokijuje ir buvo deportuota atgal į Filipinus.

6 PRIEDAS. Kitos *cross-border* santuokinės migracijos gyvenimo istorijų santraukos

Juju: Pabėgusi nuotaka

Juju, trisdešimt ketverių metų amžiaus moteris, iš Mudanjiang, ištekėjusi už Pietų Korėjos vyro po to kai jos pirmoji santuoka Kinijoje pasibaigė skyrybomis. Ji prisijungė prie savo vyresnės sesers, kuri gavo Pietų Korėjos pilietybę per netikrą santuoką ir dabar dirbo Seule su tikruoju vyru iš Kinijos. Nors Juju beveik nemokėjo korėjiečių kalbos, tai jai nesutrukdė nuolat susirasti darbo nuo pat atvykimo į Seulą 1996 metais, pirmiausia ji dirbo restorane, vėliau papuošalų parduotuvėje, kur aptarnaudavo Kinijos turistus. Interviu metu Juju dirbo ilgas darbo valandas papuošalų parduotuvėje ir savo laisvą laiką leido sesers kompanijoje ar su kitomis *chosonjok* (kinų-korėjietėmis) kilmės migrantėmis, su kuriomis ji susipažino atvykusi į Pietų Korėją. Tuo metu, kai daugelis *chosonjok* kilmės nuotakų skundėsi per didelę kontrolę šeimoje ir vyro draudimais dirbti, Juju mėgavosi neįprasta laisve santuokoje.

Paklausta apie vyrą, Juju skundėsi: „Jis dešimčia metų už mane vyresnis. Jis labiau man tėvas nei vyras. Mes neturime jokių bendrų interesų. Jis visiškai manęs nesupranta, jis tiesiog leidžia man daryti viską, ką užsimanau.“ Žvelgiant į jos vedybines nuotraukas, jie tikrai atrodė mažai tikėtina pora. Juju toliau aiškino: „Jeigu jis turėtų kokius nors sugebėjimus aš užmerkčiau akis į jo asmenybės trūkumus. Jis daug dirba, bet jis neturi ambicijų, įgūdžių ar verslininko gyslelės. Kiekviena diena yra tokia pati – jis išeina į darbą, grįžta namo, pavalgo, pažiūri televizorių ir eina miegoti.“ Skirtingai negu jos vyras, Juju nuolatos kurdavo verslo planus kaip užsidirbti daugiau pinigų.

Ji prisipažino, kad į Pietų Korėją ją priviliojo aukšti atlyginimai, tačiau skaičiai atrodė didesni, kai ji juos girdėdavo Kinijoje, be to ji nesitikėjo tokio brangaus pragyvenimo lygio. Ji išsekdavo nuo ilgų darbo valandų, nusivildavo ilgu santaupų kaupimu ir pyko dėl darbdavio diskriminacijos. Kaip ir daugelis *chosonjok* kilmės žmonių, turinčių Pietų Korėjos pasą, ji tikėjosi užsidirbti perveždama prekes tarp Kinijos ir Pietų Korėjos. Ji domėjosi kokios P. Korėjos prekės būtų paklausios Kinijos rinkoje.

Juju pasisakė, kad ji dažnai galvodavo palikti savo vyrą. Ji pasakojo: „Man buvo jo gaila, todėl buvo labai sunku jį palikti. Būtų buvę žymiai paprasčiau, jeigu jis muštų

mane arba gertų. Tačiau aš žinau, kad jis myli mane ir yra labai geras man. Manau aš jaučiu jam simpatiją.“ Tačiau bėgant laikui, augo nepasitenkinimas ir Juju kurdavo vis naujus planus, buvo apmąsčiusi galimybę sugrįžti pas savo pirmąjį vyrą ir jų dvylikametę dukrą į Kiniją. Po šešių mėnesių Juju visgi pasiryžo palikti savo korėjietį vyrą. Ji apsigyveno su daugmaž keturiasdešimties metų amžiaus *chosonjok* kilmės migrantu, kuris ją reguliariai mergino viso tyrimo metu. Nors Juju teigė atradusi daug bendro su juo, tačiau tai labiau panašėja į abipusius verslo santykius.

Diep: Žmona-tarnaitė

Diep susipažino su savo būsimu vyru Vietnamo restorane, kuriame dirbo padavėja. Diep nesijaudino dėl jų septiniolikos metų amžiaus skirtumo, nes ji tikėjosi pagerinti savo gyvenimo sąlygas ir finansinę tėvų padėtį. Tačiau jų santuoka trūko mažiau nei tris metus. Diep pateikė skyrybų prašymą per moterų migracijos centrą ir laimėjo dėl savo dukters globos teisių, nieko daugiau nereikalaudama iš buvusio vyro. Moteris nusprendė likti Pietų Korėjoje dėl savo dukters geresnių išsilavinimo galimybių, nes tikėjo, kad P. Korėjos švietimo sistema yra geresnė negu Vietname.

Diep pasakojo: „vyras norėjo, kad aš nuolatos būčiau namie, jeigu norėjau kur nors išeiti, jis mane nuveždavo. Aš nieko nepažinojau ir su niekuo nebendravau. Namai buvo kaip kalėjimas. Man visada reikėdavo klausti jo leidimo, kitaip negalėdavau niekur išeiti. Mano vyras pradėjo mane mušti po to, kai užmezgė romaną su kita moterimi. Pradžiai aš nenorėjau skirtis dėl mūsų dukters. Bet, kai jis pasakė, kad jis yra turtingas ir vedė mane, kad būčiau jo tarnaitė, aš negalėjau daugiau to pakešti. Aš nusprendžiau išsiskirti.“

7 PRIEDAS. Brokerių tinklalapiai: Vietnamo moterų aprašymai

Tinklalapis: vietnambrides.org

Priežastys dėl, kurių verta susitikinėti ar susituokti su Vietnamo moterimi:

- **Ištikimybė:** Daugelis ištikimybės problemų ateina iš sutuoktinių, kurie nėra ištikimi. Tačiau „ištikimybė“ yra Vietnamo moters apibrėžimas.
- **Darbšti mergina:** Daugelis žmonių mano, kad Vietnamo moterys vaikosi pinigų, tačiau iš tikrųjų jos yra savarankiškos ir nepriklausomos moterys. Jos gali pasirūpinti ne tik savimi, bet esant būtinybei ir Jumis. Vietnamo moterys nėra avantiūristės.
- **Rūpinasi šeima:** Vietnamo moteris yra geriausia namų ruošos ir maisto gaminimo atžvilgiu. Ji puikiai rūpinasi vyro šeima, nes mano, kad tai jos pareiga, ji rūpintųsi vyro šeima kaip ir savo.
- **Namų deivė:** Jei tik panorėsite, ji patieks jums skanių naminių patiekalų, nes nuo mažens motinos jas mokė būti geromis namų šeimininkėmis. Tai yra viena iš Vietnamo tradicijų.
- **Jos yra gražiausios Pietryčių Azijos moterys.**

Tinklalapis: www.rosebrides.com

Vietnamo moterys ne tik gražios ir lieknos, bet jų ištikimybė savo vyrams daro jas dar labiau patraukliomis. Šioje kultūroje moteriškumas dažnai apibrėžiamas kaip pasiaukojimas, pagarba, savęs priežiūra ir stipri darbo etika. Ji visada bus pasiruošusi pamaloninti savo vyrą ir visada palaikys šeimą.

Blogi įpročiai yra neįprasti ir nepriimtini daugumai Vietnamo moterų. Santuoką jos laiko viso gyvenimo įsipareigojimu. Ji yra ištikima žmona, rūpestinga motina, puiki vyrėja ir kruopšti namų šeimininkė.

Tinklalapis: www.asiansingles2day.com

- **Viskas, ką reikia žinoti apie Vietnamo moteris:** Jeigu Jus domina santuoka su azijiete moterimi, nuotaka iš Vietnamo yra puikus pasirinkimas. Vietnamo moterų gražūs veido bruožai ir kuklumas Jus sužavės. Jos auklėjamos taip,

kad vyras yra laikomas svarbiausiu gyvenime asmeniu. Tai moterys, kurios žino kaip rūpintis savo vyru ir jo šeima. Jos taip pat yra puikios motinos, nes jos yra šiltos, rūpestingos ir turi gilius motiniškus instinktus. Jos švelniai bendrauja ir yra geranoriškos. Jeigu ieškote gražios moters, kuri mylės jus iki pat mirties, Vietnamo moteris yra geriausias pasirinkimas.

- **Jos puikiai gamina:** Jei vesite Vietnamo moterį, tai kiekvieną dieną valgysite nuostabų maistą. Vietnamo moterys gali džiuginti savo sutuoktinius puikiais patiekalais kiekvieną dieną.
- **Į šeimą orientuotos Vietnamo nuotakos:** Vietname moterys paprastai nedirba. Daugelis jų lieka namie ir rūpinasi vaikais. Tačiau šiandien viskas keičiasi, jos yra darbščios kaip ir vyrai bei tuo pačiu geba išmokyti gerų vertybių savo vaikus. Jų dukterys yra mokomos būti geromis namų šeimininkėmis nuo pat vaikystės. Vyresnės mergaitės mokomos rūpintis savo jaunesniais broliais ir seserimis. Kai jos užauga, jos tampa puikios žmonos ir motinos.
- **Į karjerą orientuotos Vietnamo moterys:** Nesvarbu ar ji dirbanti moteris ar namų šeimininkė, šeima yra visų svarbiausia visoms Vietnamo nuotakoms. Nesvarbu, kur jos yra jos visada palaiko ryšį su šeima. Jeigu ieškote ilgalaikių santykių su Vietnamo moterimi, jūs turite būti pasiruošęs elgtis su jos šeima kaip su savo.

Tollesni Vietnamo nuotakos privalumai:

- Jos yra motiniškos ir mylinčios;
- Jos visą gyvenimą rūpinasi savo vyru ir šeima;
- Jos yra į šeimą orientuotos ir tuo pat metu sunkiai dirbančios;
- Jos yra gražios ir žino kaip puoselėti savo grožį ir išlikti patraukliai savo vyrui;
- Jos yra puikios virėjos ir klausytojos.

Tinklapis: www.jnvietbride.com.sg

Mes siekiame padėti vyrams, kurie yra viengungiai, išsiskyrę ar našliai, kuo greičiau ir be rūpesčių susirasti tinkamą žmoną pasinaudojus mūsų siūlomų mažos kainos

ir aukštos kokybės piršlio paslaugų paketu. Taip pat prie mūsų kiekvieną dieną prisijungia didelis skaičius Vietnamo nuotakų iš kaimo vietovių, todėl mes tikrai galime padėti Jums rasti švelnią, jautrią, gražią ir šeimynišką nuotaką.

Tinklapis: vietnamese-brides.tripod.com

Mes esame piršliai, o ne santuokos agentūra. Mes tuokiame Vietnamo moteris su užsieniečiais.

Mūsų Vietnamo nuotakos yra iš Ho Chi Minh miesto arba kaimo vietovių. Jų amžius nuo 18 iki 25 metų. Jos yra jaunos, gražios ir skaisčios moterys. Mūsų Vietnamo moterys turi patvirtintą gydytojo sertifikatą dėl skaistybės.

Vietnamo moterų charakteristikos:

- Paprasta;
- Švelni;
- Darbšti;
- Nėra materialistė;
- Patenkinta savimi;
- Ištikima;
- Paklusni.

8 PRIEDAS. Vietnamo moterų lauko reklama Pietų Korėjoje



Pav.1



Pav.2



Pav.3

Summary

Women Marriage Migration in East and Southeast Asia: South Korea case study

Today scholars show interest in the field of cross-border marriage migration flows between the Eastern and Southeast Asian countries, when women from developing countries marries men from developed countries and settles with the spouse in his country. This phenomenon classifies East Asia countries such as Japan, South Korea, Taiwan, Hong Kong and Singapore in to receiving countries while Southeast Asian countries such as the Philippines, Thailand, Vietnam, Indonesia and some parts of China are classified as sending countries. Such cross-border marriages often take place through so called international marriage brokers or matchmakers, etc., which may include relatives or commercial marriage broker that offer other services.

The aim of Master thesis is to show what aspects of commerce and traditions exist in cross-border marriage migration and how they are manifested. This Master thesis analyses whether marital cross-border migration is modernized continuation of traditions or is it commerce? Or do traditions and commerce overlap?

During the research of the theme several methods were applied: critical analysis and systematization of scientific literature. The main work research tool is the analysis of literature and scientific articles and a critical analysis of the life stories of Eastern and Southeast Asian women. The work also uses the comparative study method for comparing cross-border cases of marital migration in South Korea, Taiwan, and Japan.

The study revealed that profit-oriented international marriage brokers promote the commercial aspect of cross-border marriage migration through women's advertising, stereotypical descriptions and certain marital assurances and the desire to meet the wishes of South Korean single men. The traditional aspect of cross-border marriage migration is seen through marriage brokers connection with old traditions and an attempt to realize traditional and cultural norms through modern means such as widespread global communication technologies, air travel and open borders between states. Therefore, it can be argued that efforts of South Korean bachelors to find a bride abroad through

commercial marriage brokers reflect the aspect of modernizing traditions, which takes on commercial character through profit-oriented marriage brokers.

The Master's thesis could be useful for the anthropologists, sociologists, culturologists, human rights organizations, East and South-East Asian and Korean researchers and those who are interested in globalization, multicultural families and cross-border marital migration.